

372.12 012

๖๖๖๖

๖.๖

สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ

ปริญญาบัตร

ของ

เจริญ ขวัญสำราญ

๒๖ ก.ย. ๒๕๓๖

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

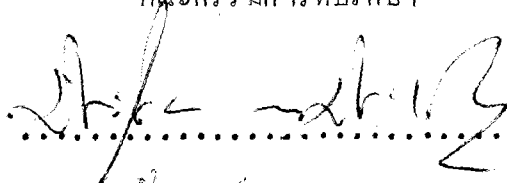
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

กุมภาพันธ์ ๒๕๓๖

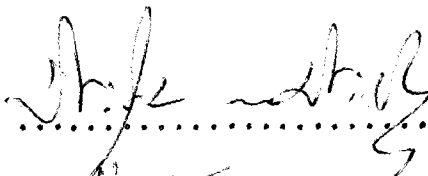
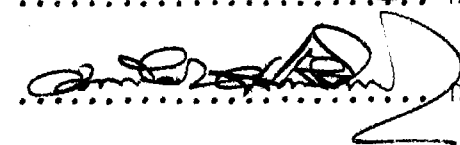
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิตและคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการที่ปรึกษา

..... ประธาน
.....
..... นันทน อนุพงศ์ กรรมการ

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
.....
..... นันทน อนุพงศ์ กรรมการ

..... กรรมการ

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยความคำแนะนำและความช่วยเหลืออย่างดียิ่ง จาก รองศาสตราจารย์ ดร.ประชุม รอดประเสริฐ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ลักขวิทย์ เกษมเนตร ประธานและกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ศรีกาพสินธุ์ ในฐานะกรรมการสอบปากเปล่า ได้ให้ข้อเสนอแนะที่มีค่าอย่างยิ่ง ซึ่งส่งผลต่อความสมบูรณ์ของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ยอช บุษยง ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ผู้ช่วยผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอทุกอำเภอในจังหวัดชัยภูมิ ที่อำนวยความสะดวกในการรวบรวมข้อมูล ขอขอบคุณผู้บริหารโรงเรียน และคณะครูอาจารย์โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี

ผู้ที่จะลืมขอบคุณไม่ได้คือ คุณนพพร ขวัญสำราญ เพราะให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจด้วยดีเสมอมา นอกจากนี้ยังมีผู้ให้ความช่วยเหลือมากที่ไม่สามารถกล่าวในที่นี้ได้ทั้งหมด ผู้วิจัยขอขอบคุณทุกท่านไว้ ณ ที่นี้ด้วย

เจริญ ขวัญสำราญ

สารบัญ

บทที่

หน้า

1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	4
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	4
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	4
	ข้อตกลงเบื้องต้น	6
	นิยามศัพท์เฉพาะ	6
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
	หน้าที่และความรับผิดชอบของผู้บริหารโรงเรียน)	9
	การบริหารงานในโรงเรียนประถมศึกษา	12
	สมรรถภาพตามความรู้ความเข้าใจงานและกระบวนการ	
	บริหาร	15
	สมรรถภาพตามทักษะพื้นฐานของผู้บริหาร	20
	สมรรถภาพตามคุณธรรมของผู้บริหาร	24
	ปัจจัยในการบริหารงาน	28
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	33
	สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า	37
3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	38
	ประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	38
	ศึกษาและสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	41

การเก็บรวบรวมข้อมูล	48
การวิเคราะห์ข้อมูล	50
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	51
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	54
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	54
การวิเคราะห์ข้อมูล	54
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	55
ตอนที่ 1 คาสถิติพื้นฐานและการประเมินคะแนน	
สมรรถภาพ 3 ด้าน ของผู้บริหาร	55
ตอนที่ 2 เปรียบเทียบสมรรถภาพของผู้บริหาร 3 ด้าน	
โดยจำแนกตาม วุฒิ อายุ และประสบการณ์	83
5 สรุปผล อภิปรายผลและขอเสนอแนะ	87
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	87
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	87
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	87
การวิเคราะห์ข้อมูล	88
อภิปรายผล	89
ขอเสนอแนะ	98
ขอเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป	102
บรรณานุกรม	104
ภาคผนวก	111

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	40
2	แสดงจำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืน	49
3	ค่าสถิติพื้นฐานและการประเมินคะแนนสมรรถภาพ 3 ด้าน ของ ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา	55
4	แสดงรายละเอียดของคะแนนความรู้ความเข้าใจงานและกระบวนการ การบริหารโรงเรียน โดยจำแนกเป็นด้านย่อย	56
5	ค่าสถิติพื้นฐานและการประเมินค่าคะแนนสมรรถภาพในการปฏิบัติ ด้านทักษะพื้นฐานของผู้บริหาร โดยจำแนกเป็นรายข้อ ...	57
6	ค่าสถิติพื้นฐานและการประเมินค่าคะแนนสมรรถภาพผลของการ ปฏิบัติด้านทักษะพื้นฐานของผู้บริหาร โดยจำแนกเป็น รายข้อ	62
7	ค่าสถิติพื้นฐานและการประเมินค่าคะแนนสมรรถภาพด้านคุณธรรม ของผู้บริหาร โดยจำแนกเป็นรายข้อ	66
8	แสดงจำนวนและรายละเอียดของผู้บริหารที่ได้คะแนนร้อยละสมรรถภาพ ด้านความรู้ความเข้าใจงานและกระบวนการบริหารโรงเรียน ในระดับการประเมินค่าต่าง ๆ กัน	69
9	แสดงจำนวนและค่าเฉลี่ยของผู้บริหารที่ได้คะแนนเฉลี่ย สมรรถภาพในการปฏิบัติด้านทักษะพื้นฐาน ในระดับการ ประเมินค่าต่าง ๆ กัน	72
10	แสดงจำนวนและค่าเฉลี่ยของผู้บริหารที่ได้คะแนนเฉลี่ย สมรรถภาพในผลของการปฏิบัติด้านทักษะพื้นฐาน ในระดับ การประเมินค่าต่าง ๆ กัน	76

11	แสดงจำนวนและค่าเฉลี่ยของผู้บริหารที่ได้คะแนนเฉลี่ย สมรรถภาพด้านคุณธรรมของผู้บริหาร ในระดับการ ประเมินค่าต่าง ๆ กัน	80
12	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยสมรรถภาพรวมและรายด้าน 3 ด้าน ระหว่างผู้บริหารที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี ขึ้นไป และต่ำกว่าปริญญาตรี	84
13	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยสมรรถภาพรวมและรายด้าน 3 ด้าน ระหว่างผู้บริหารที่มีอายุ 40 ปีขึ้นไป และต่ำกว่า 40 ปี	85
14	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยสมรรถภาพรวมและรายด้าน 3 ด้าน ระหว่างผู้บริหารที่มีประสบการณ์ 5 ปีขึ้นไป และต่ำกว่า 5 ปี	86

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถภาพของผู้บริหารในตำแหน่ง ...	14
2 ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะกับระดับผู้บริหาร	23
3 ทฤษฎีการกรการบริหาร	29

บทที่ 1

บทนำ

บทนำ

การประถมศึกษา เป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานที่รัฐจัดให้ประชาชนทุกคน โดยจกให้เปล่า ทั้งนี้เพื่อกอบรวมให้ผูเรียนมีความรู้ ความสามารถขั้นพื้นฐาน สามารถอ่านออก เขียนได้ คิดเป็น ทำเป็นและแก้ปัญหาได้ มีความสามารถ ประกอบอาชีพตามควรแก่วัย และสามารถดำรงตนเป็นพลเมืองดีในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขได้อย่างเหมาะสมและมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2528 : 5)

รูปแบบการให้การศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว รัฐได้ดำเนินการในลักษณะระบบโรงเรียน ปัจจุบันมีโรงเรียนประถมศึกษาทั้งสิ้น 34,079 โรงเรียน ส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 31,334 โรง คิดเป็นร้อยละ 91.95 นอกจากนี้เป็นโรงเรียนการศึกษาพิเศษ โรงเรียนสาธิต โรงเรียนสงเคราะห์ และโรงเรียนที่ดำเนินการโดยท้องถิ่น จำนวน 1,121 โรง หรือร้อยละ 3.29 และเป็นโรงเรียนราษฎร์ อยู่ในความควบคุมของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน 1,624 โรง หรือร้อยละ 4.76 (กระทรวงศึกษาธิการ 2529 : 62)

ในการจัดการศึกษารัฐคำนึงถึงคุณภาพของนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาเป็น เรื่องสำคัญ จากการประเมินคุณภาพการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ทั้งปีการศึกษา 2527 และ 2528 ด้วยวิธีการไปทดสอบ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปลายปี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นักเรียนทั่วประเทศโดยสุ่มตัวอย่าง ปรากฏว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในบางกลุ่มประสบการณ์ อาทิเช่น

ทักษะคณิตศาสตร์ ทักษะภาษาไทย และทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของ
 กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละของนักเรียนทั้งประเทศ
 อยู่ในเกณฑ์ที่น่าพอใจ สาเหตุที่คุณภาพการศึกษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ค่า
 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้วิเคราะห์และสรุปว่า ปัจจัยที่
 มีผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษาของนักเรียนมีหลายอย่าง เช่น ระบบการบริหาร
 ผู้บริหารโรงเรียน ครู ผู้ปกครองนักเรียน นักเรียน ฯลฯ แต่ปัจจัยที่สำคัญ
 ที่สุด คือผู้บริหารโรงเรียน หรือครูใหญ่ เพราะครูใหญ่เป็นตัวจักรสำคัญในการ
 ควบคุม กำกับ ดูแลการจัดการศึกษาในโรงเรียน (สำนักงานคณะกรรมการ
 การประถมศึกษาแห่งชาติ โครงการปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหาร เล่มที่ 13
 2528 : 2) ซึ่งสอดคล้องกับที่ โกลด์แฮมเมอร์ (Goldhammer. 1967 : 40)
 กล่าวว่า คุณภาพของการศึกษาระดับประถมศึกษาขึ้นอยู่กับสมรรถภาพของผู้บริหาร
 ผู้บริหารเป็นเช่นไร โรงเรียนก็เป็นเช่นนั้น ดังนั้นการที่จะพัฒนาคุณภาพของ
 การประถมศึกษาจะต้องพัฒนาคุณภาพของผู้บริหาร (สำนักงานคณะกรรมการ
 การประถมศึกษาแห่งชาติ 2528 : 17) การที่ผู้บริหารจะดำเนินงานต่าง ๆ
 ในโรงเรียนให้บรรลุเป้าหมายนั้น ลำพังผู้บริหารแต่เพียงผู้เดียวจะไม่สามารถ
 ดำเนินงานทุกอย่างให้บรรลุเป้าหมายได้ จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจาก
 บุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียน เพราะงานบริหารโรงเรียนเป็นงานหนักที่ผู้บริหาร
 จะต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการบริหารและการทำงาน ผู้บริหารที่ประสบความสำเร็จ
 สำเร็จคือ ผู้บริหารที่สามารถนำเอาความรู้ ความสามารถของผู้ใต้บังคับบัญชา
 แต่ละคนมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในระยะเวลาและทรัพยากรที่จำกัด ซึ่งจะ
 เป็นผลดีโดยส่วนรวม การที่ผู้บริหารจะได้รับความร่วมมือด้วยก็จากบุคลากรทุกฝ่าย
 ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนนั้น วิจิต ทองนุ้ย (วิจิต ทองนุ้ย และคนอื่น ๆ
 2527 : 2) กล่าวว่า จะต้องประกอบด้วยปัจจัยหลาย ๆ อย่าง เช่น คุณลักษณะ
 ส่วนตัวของผู้บริหาร ซึ่งได้แก่ เป็นผู้ที่มีศีลธรรม ความรู้ดี มีความสามารถ

มนุษย์สัมพันธ์ดี เสียสละ มีพฤติกรรมผู้นำในการบริหารที่เหมาะสม กล่าวคือ สามารถครองตน ครองคน และครองงานได้ คุณสมบัติเหล่านี้สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติสรุปว่า คือสมรรถภาพของผู้บริหารนั่นเอง (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ โครงการปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหาร เล่มที่ 13 2528 : 2) และ วิสิต ทองนุ้ย (วิสิต ทองนุ้ย และคนอื่น ๆ 2527 : 2) กล่าวย่ำว่า องค์ประกอบที่กล่าวนั้น นับว่าเป็น องค์ประกอบที่สำคัญอย่างยิ่ง ที่จะทำให้ผู้บริหารประสบความสำเร็จในการบริหารงาน

การบริหารการศึกษาของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ได้ตระหนักถึงความสำคัญของสมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียน จะเห็นได้จากโครงการฝึกอบรมผู้บริหารการศึกษา ตามแผนพัฒนาการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530 - 2534) (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ 2529 : 45 - 49) ซึ่งมีโครงการฝึกอบรมผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 11 รุ่น ในปีงบประมาณ 2530 เพื่อเร่งเสริมสร้างสมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียนในด้านต่าง ๆ ให้ปรากฏขึ้นอย่างจริงจัง อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาถึงผลงานของผู้บริหารโรงเรียนโดยเฉพาะการประเมินคุณภาพการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติดังกล่าวแล้วนั้น ปรากฏว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของจังหวัดชัยภูมิ ในปีการศึกษา 2528 อยู่ลำดับที่ 51 ของประเทศ (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ 2528 : 16) หากจะพิจารณาว่า คุณภาพของการศึกษาในแง่ดังกล่าวนี้เป็นผลมาจากสมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียน ก็ย่อมคาดหวังได้ว่าระดับสมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียน ยังไม่เป็นที่น่าพอใจนัก

ด้วยเหตุดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะที่ทำหน้าที่เจ้าหน้าที่บริหาร การประถมศึกษาระดับอำเภอในจังหวัดชัยภูมิ ซึ่งจะต้องควบคุมดูแลการจัดการ ศึกษาของโรงเรียนในเขตอำเภอที่รับผิดชอบ จึงสนใจที่จะศึกษาสมรรถภาพของ

ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ทั้งนี้เพื่อให้ข้อมูลพื้นฐานสำหรับการจัดโครงการ
อบรมพัฒนาผู้บริหาร ซึ่งเป็นฐานในการปรับปรุงคุณภาพทางการศึกษาต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาสมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา โดยพิจารณา
จากสมรรถภาพ 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ความเข้าใจงานและกระบวนการบริหาร
ด้านทักษะและด้านคุณธรรม
2. เพื่อเปรียบเทียบสมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาทั้ง
3 ด้าน โดยจำแนกตามคุณวุฒิ อายุ และประสบการณ์

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

นอกจากการวิจัยนี้คาดว่าจะสามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาสมรรถภาพ
ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ และเป็นแนวทางในการวางแผน
อบรมผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ขอบเขตเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาสมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา
ในจังหวัดชัยภูมิ 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ความเข้าใจงานและกระบวนการบริหาร
ด้านทักษะและด้านคุณธรรม

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ศึกษาจากประชากร 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้บริหาร จำนวน 715 คน
 กลุ่มครู จำนวน 7,178 คน โดยทำการสุ่มจากประชากร 2 กลุ่ม ได้กลุ่มตัวอย่าง
 ดังนี้

1. ผู้บริหาร จำนวน 248 คน
2. ครู จำนวน 992 คน

ตัวแปรที่จะศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่
 - 1.1 คุณวุฒิของผู้บริหาร จำแนกเป็น 2 ระดับ คือ
 - ระดับปริญญาตรีขึ้นไป
 - ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี
 - 1.2 อายุของผู้บริหาร จำแนกเป็น 2 ระดับ คือ
 - อายุ 40 ปีขึ้นไป
 - อายุต่ำกว่า 40 ปี
 - 1.3 ประสบการณ์ของผู้บริหาร จำแนกเป็น 2 ระดับ คือ
 - ตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป
 - ต่ำกว่า 5 ปี
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ สมรรถภาพของผู้บริหาร 3 ด้าน คือ
 - 2.1 สมรรถภาพด้านความรู้ความเข้าใจงานและกระบวนการ

บริหารโรงเรียน

- 2.2 สมรรถภาพด้านทักษะพื้นฐานของผู้บริหาร
- 2.3 สมรรถภาพด้านคุณธรรมของผู้บริหาร

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. การวัดสมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ยึดถือกรอบความคิดตามแนวทางการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

2. เกณฑ์สมรรถภาพที่พึงประสงค์ ผู้วิจัยกำหนดขึ้นเองแบ่งเป็น 4 ระดับ คือ

2.1 สมรรถภาพสูงมาก หมายถึง ผู้บริหารที่ไคคะแนนเฉลี่ยผ่านเกณฑ์ทั้ง 3 สมรรถภาพ

2.2 สมรรถภาพสูง หมายถึง ผู้บริหารที่ไคคะแนนเฉลี่ยผ่านเกณฑ์ 2 สมรรถภาพ คือ สมรรถภาพที่ 1 และที่ 3 หรือสมรรถภาพที่ 2 และที่ 3

2.3 สมรรถภาพต่ำ หมายถึง ผู้บริหารที่ไคคะแนนเฉลี่ยผ่านเกณฑ์ 2 สมรรถภาพ คือ สมรรถภาพที่ 1 และที่ 2

2.4 สมรรถภาพต่ำมาก หมายถึง ผู้บริหารที่ไคคะแนนเฉลี่ยผ่านเกณฑ์เพียงสมรรถภาพใดสมรรถภาพหนึ่ง หรือไม่ผ่านสมรรถภาพใดเลย
ผู้บริหารที่อยู่ในเกณฑ์สมรรถภาพที่พึงประสงค์ คือ ผู้บริหารที่มีสมรรถภาพสูงขึ้นไป

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. สมรรถภาพ หมายถึง การแสดงออกของผู้บริหารที่ปรากฏอยู่ในโรงเรียน ที่แสดงถึงความรู้ความสามารถในการบริหารโรงเรียน และก่อให้เกิดความสำเร็จตามที่พึงปรารถนา ซึ่งในที่นี้ไคจำแนกสมรรถภาพของผู้บริหาร เป็น 3 ด้าน คือ

1.1 สมรรถภาพด้านความรู้ความเข้าใจงานและกระบวนการบริหารโรงเรียน หมายถึง การที่ผู้บริหารได้แสดงความรู้ความสามารถให้ปรากฏเห็นชัดว่าตนเองมีความเข้าใจลักษณะงานบริหารโรงเรียนระดับประถมศึกษาทุกด้านเป็นอย่างดี และสามารถดำเนินวิธีการบริหาร เช่น การศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการ การวางแผน การปฏิบัติตามแผนและการประเมินผล ก่อให้เกิดผลสำเร็จตามที่พึงปรารถนา

1.2 สมรรถภาพด้านทักษะพื้นฐานของผู้บริหาร หมายถึง ความชำนาญในการบริหารงานโรงเรียนในด้านต่าง ๆ อันแสดงถึงความสามารถพิเศษเฉพาะอย่างของผู้บริหารแต่ละคน ซึ่งจะเป็นสิ่งที่เสริมให้การบริหารงานโรงเรียนประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้น ซึ่งในที่นี้ได้กำหนดเป็น 3 ด้าน คือ ความคิดรวบยอดมนุษยสัมพันธ์ และเทคนิควิธี

1.3 สมรรถภาพด้านคุณธรรมของผู้บริหาร หมายถึง การแสดงออกของผู้บริหารที่ปรากฏแก่บุคคลทั่วไป แสดงให้เห็นว่ามีความประพฤติที่ประพฤติชอบอย่างสม่ำเสมอ เป็นผู้ที่ยึดหลักศีลธรรมตามหลักศาสนา

วัดสมรรถภาพของผู้บริหารโดยใช้แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจงานและกระบวนการบริหารโรงเรียน และแบบสอบถามวัดทักษะพื้นฐานในการปฏิบัติงานผลของการปฏิบัติ และคุณธรรมของผู้บริหาร

ผู้บริหารที่ได้คะแนนเฉลี่ยผ่านเกณฑ์ทั้ง 3 สมรรถภาพ หมายถึง สมรรถภาพสูงมาก

ผู้บริหารที่ได้คะแนนเฉลี่ยผ่านเกณฑ์ 2 สมรรถภาพ คือ สมรรถภาพที่ 1 และที่ 3 หรือสมรรถภาพที่ 2 และที่ 3 หมายถึง สมรรถภาพสูง

ผู้บริหารที่ได้คะแนนเฉลี่ยผ่านเกณฑ์ 2 สมรรถภาพ คือ สมรรถภาพที่ 1 และที่ 2 หมายถึง สมรรถภาพต่ำ

ผู้บริหารที่ได้คะแนนเฉลี่ยผ่านเกณฑ์เพียงสมรรถภาพใดสมรรถภาพหนึ่ง หรือไม่ผ่านสมรรถภาพใดเลย หมายถึง สมรรถภาพต่ำมาก

2. ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง บุคคลผู้ปฏิบัติหน้าที่เป็นหัวหน้าสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ได้แก่วุฒิสมาชิกตำแหน่งครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ และผู้อำนวยการโรงเรียน ในการวิจัยครั้งนี้ จำแนกผู้บริหารโรงเรียนตาม คุณวุฒิ อายุ และประสบการณ์

2.1 คุณวุฒิ หมายถึง ระดับการศึกษาของผู้บริหารแต่ละคน สำหรับการวิจัยครั้งนี้ แบ่งคุณวุฒิออกเป็น 2 ระดับ คือ

2.1.1 ผู้บริหารที่มีวุฒิสอง หมายถึง ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี หรือเทียบเท่าขึ้นไป

2.1.2 ผู้บริหารที่มีวุฒิต่ำ หมายถึง ผู้สำเร็จการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า

2.2 อายุ หมายถึง จำนวนปีที่นับจากปีที่เกิดของผู้บริหาร ถึงวันที่ 1 มิถุนายน พ.ศ. 2529 สำหรับการวิจัยครั้งนี้ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ

2.2.1 ผู้บริหารที่มีอายุมาก หมายถึงผู้บริหารโรงเรียนที่มีอายุตั้งแต่ 40 ปีขึ้นไป

2.2.2 ผู้บริหารที่มีอายุน้อย หมายถึงผู้บริหารโรงเรียนที่มีอายุต่ำกว่า 40 ปีลงมา

2.3 ประสบการณ์ของผู้บริหาร หมายถึง ช่วงระยะเวลาที่ครูใหญ่ หรืออาจารย์ใหญ่ หรือผู้อำนวยการโรงเรียน ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน ในการวิจัยนี้ จำแนกเป็น 2 กลุ่ม คือ

2.3.1 ผู้บริหารที่มีประสบการณ์มาก หมายถึง ผู้บริหารที่มีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป

2.3.2 ผู้บริหารที่มีประสบการณ์น้อย หมายถึง ผู้บริหารที่มีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งต่ำกว่า 5 ปี

✓ 3. ครู หมายถึง บุคคลผู้ปฏิบัติหน้าที่ในด้านการสอนในโรงเรียนต่าง ๆ ระดับประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ จะเป็นผู้ประเมินสมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาสมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่จะเอื้อต่อการบริหารงานในโรงเรียนให้ประสบผลสำเร็จ 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ ความเข้าใจงานและกระบวนการบริหารโรงเรียน ด้านทักษะของผู้บริหาร และด้านคุณธรรมของผู้บริหาร ดังนั้นในบทที่ 2 นี้ ได้เรียบเรียงเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามลำดับหัวข้อต่อไปนี้

1. หน้าที่และความรับผิดชอบของผู้บริหารโรงเรียน
2. การบริหารงานในโรงเรียนประถมศึกษา
3. ปัจจัยในการบริหารงาน
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

หน้าที่และความรับผิดชอบของผู้บริหารโรงเรียน

การบริหารงานในโรงเรียนประถมศึกษาที่มีผู้บริหารโรงเรียน ได้แก่ ครูใหญ่หรืออาจารย์ใหญ่หรือผู้อำนวยการโรงเรียนเป็นผู้บังคับบัญชา ควบคุมดูแล การปฏิบัติงานของครูภายในโรงเรียน เพื่อให้บังเกิดผลคือการเรียนการสอน ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแก่นักเรียนในโรงเรียน

ผู้บริหารโรงเรียนมีหน้าที่และความรับผิดชอบในการดำเนินงานของโรงเรียนเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ หน้าที่และความรับผิดชอบมีอยู่หลายประการ ซึ่ง กริฟฟิธ และคนอื่น ๆ (Griffiths and Others. 1962 : 172) ได้แบ่งหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้บริหารเป็น 4 ส่วนใหญ่ ๆ คือ

1. การปรับปรุงโปรแกรมการศึกษา

2. การคัดเลือกและพัฒนาบุคลากรต่าง ๆ
3. การทำงานร่วมกับชุมชน
4. การจัดการกิจของโรงเรียนทั้งหมด

แคมป์เบล และคนอื่น ๆ (Campbell and Others. 1968 :

225 - 227) มีความเห็นว่า โรงเรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอน ดังนั้นผู้บริหารจึงจำเป็นต้องจัดการให้การเรียนการสอนได้ผลดีที่สุด ผู้บริหารมีหน้าที่และความรับผิดชอบ 4 ประการ ดังต่อไปนี้

1. ผู้บริหารต้องเป็นผู้จัดรูปงาน โรงเรียนขนาดเล็ก ผู้บริหารอาจทำเองทั้งหมด โรงเรียนขนาดใหญ่ ผู้บริหารอาจมอบหน้าที่ ความรับผิดชอบและอำนาจให้ผู้อื่นทำบ้าง ไม่ว่าผู้บริหารจะทำเองหรือให้ผู้อื่นช่วยทำ ผู้บริหารจะต้องจัดรูปงานเพื่อให้ภารกิจที่ปฏิบัติบรรลุผลสำเร็จ
2. ผู้บริหารต้องเป็นผู้สื่อความหมาย เนื่องจากผู้บริหารต้องอยู่ท่ามกลางบุคคลทั้งหลายที่ประกอบเป็นสถานศึกษา ดังนั้นผู้บริหารจำเป็นต้องสื่อสาร หรือสื่อความหมายกับคนทั้งหลาย เพื่อให้โรงเรียนบรรลุจุดประสงค์ที่วางไว้
3. ผู้บริหารจะต้องเป็นผู้นำทางการศึกษา ผู้บริหารจำเป็นต้องแสดงบทบาทของผู้นำทางการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นการสอน การร่วมกับสมาคมวิชาชีพ หรือมีความรอบรู้ทันเหตุการณ์เกี่ยวกับแนวคิดใหม่ทางการศึกษา
4. ผู้บริหารจำเป็นต้องเป็นผู้บังคับบัญชา ผู้บริหารจำเป็นต้องบังคับบัญชาให้งานทั้งหลายลุล่วงไปด้วยดี รู้จักใช้อำนาจหน้าที่ด้วยความเหมาะสม

เฮนซ์เลย์ และคนอื่น ๆ (Hencley and Others. 1970 : 79)

มีความเห็นสอดคล้องกับแคมป์เบล และคนอื่น ๆ ว่าผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ควรจะทำหน้าที่ของผู้นำทางการศึกษาในการวางแผนนโยบายในเรื่องดังต่อไปนี้

1. โปรแกรมทางการศึกษาและกระบวนการสอน
2. บุคลากรค่านักเรียน ครูอาจารย์ คนงานภารโรง การเงินและงานธุรการต่าง ๆ

4. สร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และส่งเสริมการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น
5. เน้นการนำงานวิจัยไปใช้เพื่อพัฒนาความรู้ และเพื่อประโยชน์ในการเรียนการสอน
6. พัฒนาทัศนคติของบุคลากรในโรงเรียน ให้มีทัศนคติที่ดีต่อสังคมและประเทศชาติ

พนัส หันนากินทร์ (พนัส หันนากินทร์ 2529 : 64 – 69) ได้กำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้บริหารโรงเรียนไว้ดังนี้

1. รับผิดชอบในการงานทุกอย่างในโรงเรียน ได้แก่ รับผิดชอบที่จะต้องดำเนินการศึกษาในโรงเรียนให้ไกลตามจุดประสงค์ของการศึกษาและของทางราชการ รับผิดชอบต่อองค์การทั้งภายในและภายนอก เช่น การติดต่อประสานงานกับหน่วยงานอื่น รับผิดชอบต่อ การตรวจสอบของผู้นำนางเห็น
2. เป็นตัวแทนหรือสัญลักษณ์ของโรงเรียน ผู้บริหารจะต้องเป็นตัวแทนในกิจการงานต่าง ๆ ของโรงเรียน การติดต่อองค์การภายนอกโรงเรียนจะต้องกระทำในนามของผู้บริหาร ผู้บริหารจะต้องเป็นตัวแทนของโรงเรียนในการติดต่อกับสังคมภายนอก
3. เป็นผู้ให้หรือให้การแนะนำแก่ผู้บังคับบัญชา ผู้บริหารต้องทำหน้าที่แนะนำ ให้คำปรึกษา ตักเตือน สั่งงาน ชี้แนะ และกระตุ้นให้คิดริเริ่มงานใหม่ ๆ และสามารถสร้างความสามารถในการทำงานให้แก่ครู
4. เป็นผู้ริเริ่มงานใหม่ พยายามปรับปรุงงานด้านต่าง ๆ ของโรงเรียนให้ดีขึ้น การกิจนี้ต้องการเวลา ความรอบรู้ ความรู้จักคิดสร้างสรรค์และการปรับปรุงให้ดีขึ้น

5. เป็นผู้ตัดสินใจในปัญหาระดับสูงของโรงเรียน หน้าที่นี้เป็นหน้าที่ที่สำคัญที่สุด เพราะงานขั้นสุดท้ายของโรงเรียนเป็นหน้าที่โดยเฉพาะของผู้บริหารที่จะต้องตัดสินใจและรับผิดชอบผลอันเกิดจากการตัดสินใจนั้น ๆ ก่อนที่จะตัดสินใจจะต้องพิจารณาวินิจฉัยให้รอบคอบจากข้อมูลที่ถูกต้อง หรือจากการประเมินสถานการณ์ไว้เป็นอย่างดีแล้ว

สำหรับหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้บริหารโรงเรียนตามที่กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดไว้แบ่งออกเป็น 6 งาน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2528 : 12) คือ งานวิชาการ งานบุคลากร งานกิจการนักเรียน งานธุรการ การเงินและพัสดุ งานอาคารสถานที่ และงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ซึ่งรายละเอียดจะกล่าวถึงต่อไป

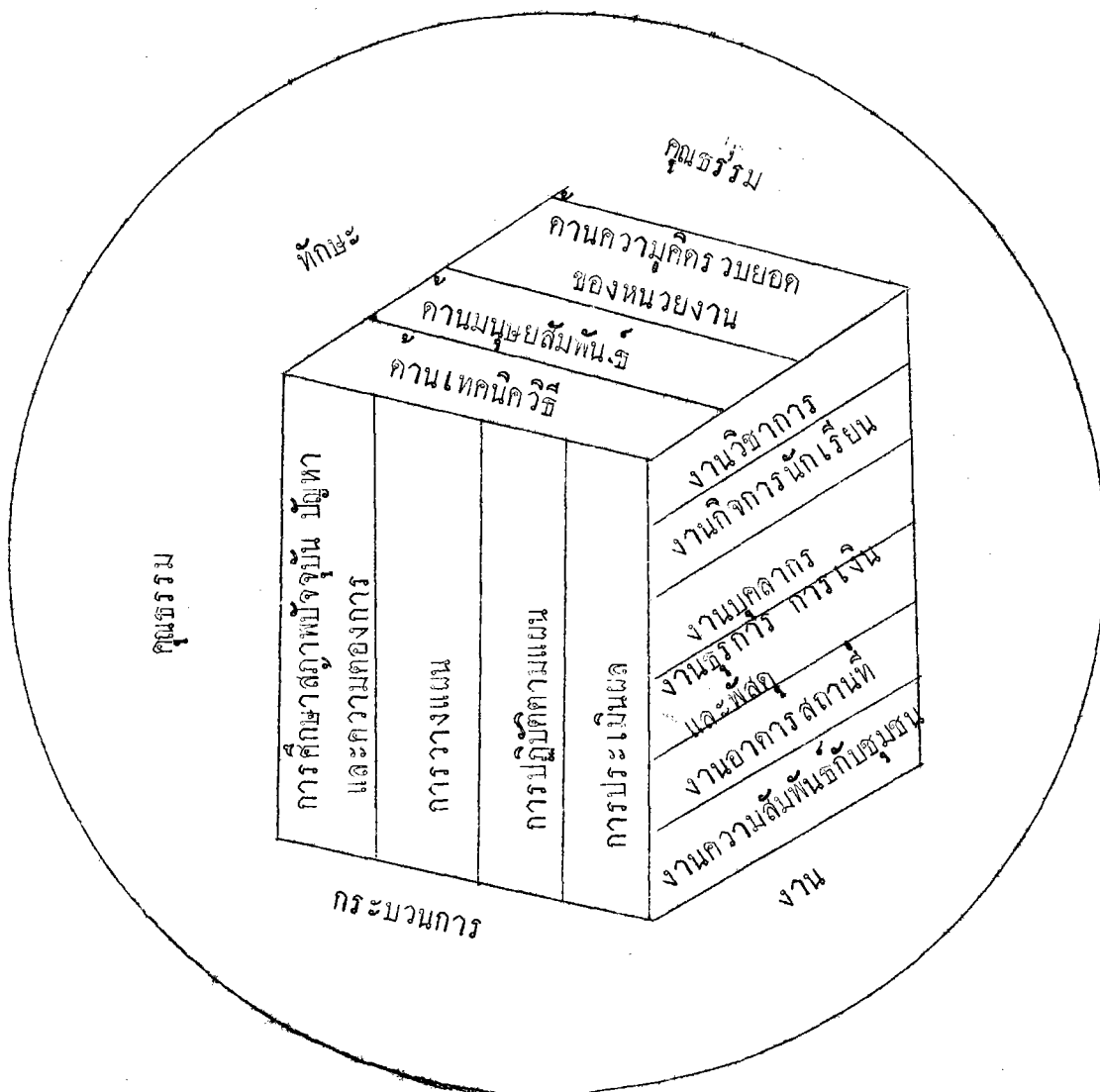
การบริหารงานในโรงเรียนประถมศึกษา

โรงเรียนเป็นองค์การหนึ่งของระบบบริหารการศึกษา เป็นหน่วยงานที่นำนโยบาย เป้าหมาย จุดประสงค์ของการศึกษามาสู่ภาคปฏิบัติให้เกิดผล ในการดำเนินงานบริหารโรงเรียนให้บรรลุเป้าหมายของโรงเรียนนั้น ผู้บริหารจะต้องเป็นผู้บริหารงานแบบประชาธิปไตย มีมนุษยสัมพันธ์ดี มีความรับผิดชอบ ฉลาด มีคุณธรรมสูง และมีความรู้ทางวิชาการดี (วิชิต ทองนุ้ย และคนอื่น ๆ 2527 : 19) ซึ่งสอดคล้องกับ กอ สวัสดิ์พานิช ที่กล่าวว่า ความสำเร็จและความล้มเหลวในการบริหารขึ้นอยู่กับสมรรถภาพของผู้บริหารในแต่ละโรงเรียน สมรรถภาพของผู้บริหารสามารถวัดได้จากพฤติกรรมในการบริหารงานของโรงเรียน ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบทั้งหมด (กอ สวัสดิ์พานิช 2522 : 13)

สำหรับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาตินั้น มีความเห็นที่สอดคล้องกับความเห็นที่กล่าวมาแล้วข้างที่ปรากฏในหนังสือประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา โดยกล่าวว่าการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา จะประสบ

ผลสำเร็จบรรลุเป้าหมายในหลักสูตรใดนั้น ผู้บริหารจะต้องเฝ้าพร้อมด้วยคุณสมบัติ
หลายอย่าง คือ มีความรู้ความเข้าใจงานและกระบวนการบริหาร มีทักษะและ
คุณธรรม ซึ่งคุณสมบัติเหล่านี้คือ สมรรถภาพของผู้บริหารนั่นเอง สมรรถภาพของ
ผู้บริหารย่อมจะนำไปสู่การพัฒนาของนักเรียนให้มีคุณภาพที่พึงประสงค์ อันเป็น
เป้าหมายหลักของการจัดการประถมศึกษาได้ (กระทรวงศึกษาธิการ 2528 : 2)

การบริหารงานโรงเรียนทั้ง 6 งานดังกล่าวแล้วนั้น ผู้บริหารจะต้องใช้
กระบวนการบริหารทั้ง 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและ
ความต้องการ ขั้นการวางแผน ขั้นปฏิบัติตามแผนและขั้นการประเมินผล โดยใช้
ทักษะสำหรับผู้บริหารอย่างน้อย 3 ทักษะ คือ ด้านความคิดรวบยอดของหน่วยงาน
ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านเทคนิควิธี ซึ่งการบริหารงานทั้ง 6 งาน ด้วย
กระบวนการและทักษะดังกล่าวนี้ จำเป็นต้องอยู่ในกรอบของคุณธรรม หรือกล่าว
อีกนัยหนึ่งก็คือ คุณธรรมของผู้บริหารเป็นสิ่งเชื่อมโยง หรือเป็นกรอบอันสำคัญยิ่ง
ที่จะช่วยให้การบริหารงานดำเนินไปสู่จุดหมายอย่างราบรื่น ซึ่งแต่ละส่วนดังกล่าว
มีความสัมพันธ์กัน (กระทรวงศึกษาธิการ 2528 : 16 - 17) ดังภาพประกอบ

ที่มา กระทรวงศึกษาธิการ (โครงการปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหาร เล่มที่ 13)
2528 : 16

ภาพประกอบ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถภาพของผู้บริหารในด้านต่าง ๆ

จากภาพประกอบ 1 จะเห็นได้ว่า สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เน้นถึงสมรรถภาพซึ่งผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาจะต้องมีและนำมาใช้ในการบริหารงานในโรงเรียนอย่างน้อย 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ความเข้าใจงานและกระบวนการบริหาร ด้านทักษะพื้นฐานของผู้บริหาร และด้านคุณธรรมของผู้บริหาร มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ด้านความรู้ความเข้าใจงานและกระบวนการบริหาร เป็นความรู้ความเข้าใจที่จำเป็น ครูใหญ่จะต้องรู้และสามารถนำไปปฏิบัติได้ โดยเน้น 2 เรื่อง คือ งานบริหารการศึกษา และกระบวนการบริหารการศึกษา

1. งานบริหารการศึกษา การบริหารการศึกษาในระดับโรงเรียน ตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้มี 6 งาน คือ งานวิชาการ งานบุคลากร งานกิจการนักเรียน งานธุรการ การเงินและพัสดุ งานอาคารสถานที่ และงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน งานทั้ง 6 งานนี้มีเป้าหมายหลักร่วมกันคือ ให้นักเรียนมีความรู้ความสามารถและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตามจุดหมายของหลักสูตร โดยที่งานวิชาการเป็นหลัก ส่วนงานอื่นเป็นงานสนับสนุนส่งเสริมงานวิชาการให้ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (กระทรวงศึกษาธิการ 2528 : 27) สำคัญที่สุดของแต่ละงาน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กำหนดขอบข่ายไว้ สรุปได้ดังนี้

1.1 งานวิชาการ ได้แก่ กิจกรรมที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน ส่วนใหญ่จะมุ่งเน้นหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การจัดทำโครงการสอน การเตรียมการสอน สื่อการเรียน วิธีการสอน ตลอดจนการนิเทศการศึกษา และการประเมินผลการเรียนของนักเรียน งานดังกล่าวผู้บริหารจะต้องมีบทบาทหน้าที่ในการสนับสนุนส่งเสริมและประสานงาน อันได้แก่ การจัดสายงาน จัดบุคลากรเข้าสายงาน จัดหาทรัพยากรและเครื่องอำนวยความสะดวกในการทำงาน เพิ่มพูนความรู้บุคลากร วางแผนการดำเนินงานร่วมกัน ประเมินผล

การทำงานและประสานงานโดยผ่านคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียน เป็นต้น (กระทรวงศึกษาธิการ โครงการปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหาร เล่มที่ 3 2528 : 6 - 8)

1.2 งานบุคลากร ขอบข่ายของงานบุคลากรในโรงเรียน ประกอบด้วย งานวางแผนบุคลากร ซึ่งจะเกี่ยวกับการวางแผนความต้องการบุคลากรและการใช้บุคลากร งานจัดบุคลากรเข้าปฏิบัติงาน โดยยึดหลักคุณธรรมทั้ง 4 ของระบบคุณธรรม คือ หลักความเสมอภาค หลักความสามารถ หลักความมั่นคงและหลักความเป็นกลางทางการเมือง (สมพงษ์ เกษมิสิน 2526 : 69) งานพัฒนาบุคลากรให้เป็นผู้มีความรู้ความสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนสร้างขวัญและกำลังใจ ช่วยเหลือแนะนำ ให้ความเป็นธรรมในการพิจารณาความดีความชอบ เป็นต้น

1.3 งานกิจการนักเรียน เป็นงานที่ช่วยสนับสนุนงานวิชาการ มีอยู่หลายกิจกรรม ได้แก่

1.3.1 กิจกรรมที่โรงเรียนต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. 2523 ระเบียบที่เกี่ยวข้อง และเรื่องที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียน เช่น การจัดทำเชตบริการ การจัดทำสำมะโนนักเรียน การเกณฑ์ การรับนักเรียนเข้าเรียน การแก้ปัญหาให้นักเรียนขาดแคลน เป็นต้น

1.3.2 กิจกรรมที่โรงเรียนจัดบริการให้นักเรียน เช่น การบริการสุขภาพ การจัดหาอาหารกลางวัน การบริการแนะแนว การบริการนักเรียนขาดแคลนทุนการศึกษา เป็นต้น

1.3.3 กิจกรรมที่ส่งเสริมให้ป็นขึ้นในโรงเรียน เช่น กิจกรรมที่ส่งเสริมประชาธิปไตย กิจกรรมเสริมสร้างวินัยในโรงเรียน กิจกรรมจัดตั้งชุมนุมต่าง ๆ กิจกรรมสหกรณ์นักเรียน การจัดทัศนศึกษา การจัดกีฬา การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมจริยธรรมนักเรียน การบำเพ็ญประโยชน์ต่อโรงเรียนและชุมชน

1.3.4 กิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับศิษย์เก่า เช่น การติดตามผลนักเรียน การตั้งสมาคมศิษย์เก่า การสรรหาและยกย่องคนดีที่เคยประจำท้องถิ่นและชุมชน เป็นต้น (กระทรวงศึกษาธิการ โครงการปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหาร เล่มที่ 5 2528 : 22 - 25)

1.4 งานธุรการ การเงินและพัสดุ เป็นงานบริการให้ความสะดวกในการดำเนินงานด้านอื่น ๆ ได้แก่ กิจกรรมที่เกี่ยวกับงานสารบรรณ งานทะเบียน และรายงาน งานเกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัย งานประชาสัมพันธ์ งานสถิติและข้อมูล งานทะเบียน การจัดตั้งงบประมาณ การจัดซื้อและการจ้าง การเงินและบัญชี งานพัสดุ และงานบริหารงบประมาณ เป็นต้น (กระทรวงศึกษาธิการ โครงการปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหาร เล่มที่ 6 2528 : 20 - 31)

1.5 งานอาคารสถานที่ ได้แก่ กิจกรรมที่เกี่ยวกับการวางแผนความต้องการอาคารเรียน อาคารประกอบ การจัดสร้างอาคารสถานที่ การใช้อาคารสถานที่ การบำรุงรักษาอาคารสถานที่ การควบคุมดูแลอาคารสถานที่ และการประเมินผลการใช้อาคารสถานที่ (กระทรวงศึกษาธิการ โครงการปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหาร เล่มที่ 7 2528 : 4)

1.6 งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน มีขอบข่ายครอบคลุมงานดังต่อไปนี้

1.6.1 การประชาสัมพันธ์โรงเรียน เช่น การประชุมผู้ปกครอง การจัดทำจุลสารหรือสิ่งพิมพ์เผยแพร่ การจัดทำป้ายประกาศ การพบปะเยี่ยมเยียนในวาระที่เหมาะสม

1.6.2 การให้บริการแก่ชุมชน เช่น การให้บริการทางวิชาการ การให้คำแนะนำ หรือการปรึกษาหารือในกิจกรรมของชุมชน การให้บริการอาคารสถานที่ หรือวัสดุอุปกรณ์

1.6.3 การรวมกิจกรรมของชุมชน เช่น การเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประเพณีของท้องถิ่น เข้าร่วมในกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่น หรือกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ ร่วมงานอื่น ๆ ของท้องถิ่น หรือของบุคคลความวาระอันควร

1.6.4 การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน เช่น การเชิญประชาชนมาร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน การเชิญบุคคลในท้องถิ่นที่มีความรู้ ความสามารถ มาเป็นวิทยากรในโรงเรียน ให้บุคคลในชุมชนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาโรงเรียน

1.6.5 การสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่นในท้องถิ่น เช่น การให้ครูมีส่วนร่วมในการติดต่อสัมพันธ์กับชุมชน การจัดกิจกรรมร่วมกันระหว่างโรงเรียนในกลุ่มและชุมชน เป็นต้น

2. กระบวนการบริหารการศึกษา การบริหารงานโรงเรียนทั้ง 6 งาน กล่าวข้างต้น งานทุกงานจะต้องดำเนินการเป็นกระบวนการ ในการบริหาร การศึกษาระดับโรงเรียนประกอบด้วยขั้นตอนที่สำคัญ 4 ขั้นตอน คือ ขั้นการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ ขั้นการวางแผน ขั้นการปฏิบัติตามแผน และขั้นประเมินผล

2.1 ขั้นการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ ในการบริหารงานใด ๆ นั้น สิ่งแรกที่ต้องบริหารโรงเรียนต้องทราบคือ สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของหน่วยงาน การศึกษาสภาพปัจจุบันจะทำให้มองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการกับความพร้อมในการปฏิบัติงานของโรงเรียน ซึ่งเป็นข้อมูลสำคัญยิ่งในการวางแผนบริหารโรงเรียน ข้อมูลที่แสดงถึงสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของโรงเรียนสามารถพิจารณาได้จากเรื่องต่าง ๆ ต่อไปนี้

2.1.1 ระดับคุณภาพการศึกษา ทั้งโดยส่วนรวมของโรงเรียนและเฉพาะระดับชั้น

2.1.2 สภาพปัจจุบันและกระบวนการในการจัด ตลอดจน ปัญหาในด้านต่าง ๆ ของโรงเรียน เช่น การบุคลากร นักเรียน อาคารสถานที่ การเงินและงบประมาณ และปัญหาในส่วนต่าง ๆ

2.1.3 ปัญหาเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรและกระบวนการเรียน การสอน

2.1.4 อัตราการเข้าชั้น

2.1.5 อัตราการมาเรียนของนักเรียน

2.1.6 ปัญหาเกี่ยวกับคุณลักษณะของนักเรียนที่พึงประสงค์ ตามหลักสูตร

2.1.7 สิ่งสนับสนุนบริการทางการศึกษาของโรงเรียน

2.2 ขั้นการวางแผน คือ การกำหนดล่วงหน้าในเรื่องของ เป้าหมาย วิธีดำเนินการ ทางเลือกและผลที่คาดว่าจะได้รับในอนาคต เพื่อให้สามารถใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัด อย่างประหยัดและได้ประโยชน์สูงสุด

การวางแผนเป็นขั้นตอนหนึ่งของกระบวนการบริหารโรงเรียน ซึ่งต่อจากขั้นตอนการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ นำข้อมูลมาใช้ในการวางแผน โดยกำหนดไว้ล่วงหน้าทั้งแก่นปีการศึกษา

2.3 ขั้นการดำเนินการตามแผน เป็นขั้นตอนสำคัญของกระบวนการบริหาร หากไม่มีการปฏิบัติตามขั้นตอนนี้แผนที่วางไว้ก็จะเสียเปล่า กิจกรรมที่สำคัญในขั้นตอนการดำเนินการตามแผน คือ การควบคุม กำกับ ติดตามและ นิเทศ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่จำเป็นอย่างมากในการบริหารงาน เพราะจะทำให้ผู้บริหาร ได้ทราบว่า งานได้ดำเนินไปตามแผนที่วางไว้หรือไม่ เพียงใด มีปัญหาและอุปสรรค ใดๆ อันจะส่งผลให้การดำเนินงานสำเร็จตามวัตถุประสงค์

การควบคุม กำกับและติดตาม จะดำเนินไปได้อย่างไรนั้น ผู้บริหารจะต้องพัฒนารูปแบบของการดำเนินงานให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และ

สถานการณ์ของโรงเรียน งานที่ผู้บริหารต้องปฏิบัติในการควบคุม กำกับและติดตาม มี 3 อย่าง คือ

2.3.1 กำหนดงานการควบคุม กำกับและติดตามทั้งระบบ และกำหนดงานที่ต้องปฏิบัติในแต่ละระดับ

2.3.2 กำหนดตัวบุคคลรับผิดชอบในเรื่อง การควบคุม กำกับ ติดตาม รายงานและรับรายงาน

2.3.3 กำหนดแบบฟอร์มการควบคุม กำกับ ติดตามและแบบรายงาน โดยพิจารณาถึงความเหมาะสมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ งาน และความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ

2.4 ขั้นตอนประเมินผล เมื่อมีการดำเนินงานตามระยะเวลาที่กำหนดในแผนงานแล้ว ผู้บริหารจะต้องจัดให้มีการประเมินผล เพื่อให้ทราบว่า การปฏิบัติงานประสบผลสำเร็จหรือไม่ เพียงใด

การประเมินผล เป็นการเปรียบเทียบระหว่างเป้าหมายและผลที่คาดว่าจะได้รับซึ่งกำหนดไว้ในแผนตั้งแต่ต้นปีการศึกษา กับผลที่ได้จากการดำเนินการจริงว่ามีความแตกต่างกันมากน้อยเพียงใด โดยปกติหากพบว่าการดำเนินงานใดมีประสิทธิภาพ เป้าหมายที่วางไว้กับผลที่ได้จะต้องใกล้เคียงกัน

การบริหารงานในโรงเรียนตามงานและกระบวนการดังกล่าวมาแล้วนั้น สายหยุด จำปาทอง (สายหยุด จำปาทอง 2523 : 4 - 7) กล่าวว่า ถ้าโรงเรียนได้นำทั้ง 2 ประการ มาประสานสัมพันธ์กันและดำเนินการให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพแล้ว เชื่อว่าคุณภาพทางการศึกษาของโรงเรียนจะสูงขึ้นตามไปด้วย

คานทักซ์พื้นฐานของผู้บริหาร เป็นทักษะจำเป็นที่ผู้บริหารต้องใช้ เทอร์รี่ (Terry. 1977 : 9 - 10) ได้กล่าวถึงแนวคิดของ โรเบิร์ต แอด แคทซ์ (Robert L. Katz) ว่า ผู้บริหารจำเป็นจะต้องมีความรู้

ความสามารถในเรื่องที่อยู่ในขอบเขตของภารกิจเป็นอย่างดี โดยเสนอวิธีการที่ว่า "สามทักษะ" วิเคราะห์ความสามารถของผู้บริหาร พบว่า ผู้บริหารจะทำหน้าที่ของตนได้ก็เพียงใด ประสพผลสำเร็จมากน้อยต่างกันเพียงใด ขึ้นอยู่กับทักษะ 3 ทักษะ คือ ทักษะด้านความคิดรวบยอดของหน่วยงาน ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ และทักษะด้านเทคนิควิธี

1. ทักษะด้านความคิดรวบยอดของหน่วยงาน (Conceptual Skill)

หมายถึง ความสามารถในการเข้าใจหน่วยงานของตนในทุกลักษณะ เห็นความสัมพันธ์ของส่วนงานและกิจกรรมต่าง ๆ ของหน่วยงาน รวมทั้งความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานที่ตนบริหารกับหน่วยงานอื่น ๆ ผู้บริหารจะต้องเข้าใจว่างานแต่ละหน้าที่ในหน่วยงานจะขึ้นอยู่กับกันและกัน หากมีการเปลี่ยนแปลงในหน้าที่หรือหน่วยงานย่อยต่าง ๆ ส่วนใดส่วนหนึ่งจะมีผลกระทบต่อส่วนอื่น ๆ ผู้บริหารจะต้องมีความรู้กว้างขวางในค่านิยมสังคมวิทยา เศรษฐศาสตร์ การเมือง มนุษยวิทยา จิตวิทยาสังคม การที่จะมีทักษะด้านนี้ผู้บริหารจะต้องศึกษาวิชาสามัญมากขึ้น วินัย สมมิตร กล่าวว่า ทักษะด้านความคิดรวบยอดของหน่วยงานพัฒนาได้ยากที่สุด และเป็นทักษะที่ผู้บริหารจะขาดมิได้ (วินัย สมมิตร และคนอื่น ๆ 2527 : 19) ในการบริหารงานมีกิจกรรมอย่างน้อย 2 อย่าง ที่ผู้บริหารจะต้องใช้ทักษะด้านนี้เป็นอย่างมาก คือ การตัดสินใจ และการจัดความขัดแย้ง

2. ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ (Human Skill) หมายถึง ความสามารถของผู้บริหาร ในการทำงานในฐานะสมาชิกของกลุ่ม และความสามารถในการรวมพลังความร่วมมือระหว่างสมาชิกของหน่วยงาน ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์เป็นทักษะที่เกี่ยวข้องกับการทำงานกับคน คนจึงเป็นสิ่งแวดล้อมที่สำคัญที่สุด ผู้บริหารต้องทำงานสัมพันธ์กับบุคคลหลายประเภท ซึ่งมีความแตกต่างกันทางด้านชนบทรรมนิยม และวัฒนธรรม สังคม เศรษฐกิจและค่านิยม บุคคลประเภทต่าง ๆ ได้แก่ ผู้บังคับบัญชา ศึกษานิเทศก์ พนักงานเจ้าหน้าที่ คนงานภารโรง นักเรียน

และผู้ปกครอง ผู้บริหารต้องสามารถประสานสัมพันธ์ให้บุคคลเหล่านี้ทำงานกับผู้บริหารและคนอื่น ๆ ได้ ผู้บริหารจะต้องศึกษาพฤติกรรมและพยายามเข้าใจบุคคลทุกประเภท มีอยู่บ่อย ๆ ที่พบว่างานล้มเหลวเพราะความไม่เข้าใจกันจนไม่สามารถทำงานร่วมกันได้ ทักษะด้านนี้จะศึกษาได้จากประสบการณ์ในการทำงาน และจากวิชาทางสังคมศาสตร์ ที่เกี่ยวกับจิตวิทยา กระบวนการกลุ่มและสังคมวิทยา วิจิตร ศรีสอาน (วิจิตร ศรีสอาน 2523 : 38) กล่าวว่า ผู้บริหารจะต้องพัฒนาตนเองให้มีทักษะทาง ด้านนี้ ที่สำคัญคือ จะต้องรู้จักตนเอง มีความมั่นใจและมั่นคงในอารมณ์ จะต้องรู้จักและพยายามเข้าใจผู้อื่น มีใจกว้างและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ต้องยึดหลัก "รู้จักตน เข้าใจคน เพื่อผลของงาน"

3. ทักษะด้านเทคนิค (Technical Skill) หมายถึง ความสามารถทำงานด้านที่เกี่ยวกับกิจกรรมเฉพาะอย่างซึ่งเกี่ยวกับวิธีการ กระบวนการ และเทคนิค อาศัยความรู้การวิเคราะห์และรู้จักใช้เครื่องมือในการปฏิบัติงาน ทักษะด้านเทคนิคนี้ เป็นทักษะที่ผู้บริหารสามารถพัฒนาตนเองได้ไม่ยากนัก ส่วนมากจะบรรจุไว้ในวิชาต่าง ๆ ทางบริหาร เช่น การเขียนคำสั่งเป็นลายลักษณ์อักษร การพูด การอ่านแผนผัง การสร้างอาคาร การรู้จักจัดตารางทำงาน การจัดทำสำมะโนประชากรเกี่ยวกับนักเรียน แบบฟอร์มทะเบียน และการใช้สอยต่าง ๆ การสอน การรู้จักใช้อุปกรณ์และเครื่องมือต่าง ๆ เป็นต้น ในปัจจุบันถือว่าทักษะด้านเทคนิคที่สำคัญที่ผู้บริหารจะต้องมีประกอบด้วย 3 ประการ คือ

3.1 ทักษะด้านการวางแผน

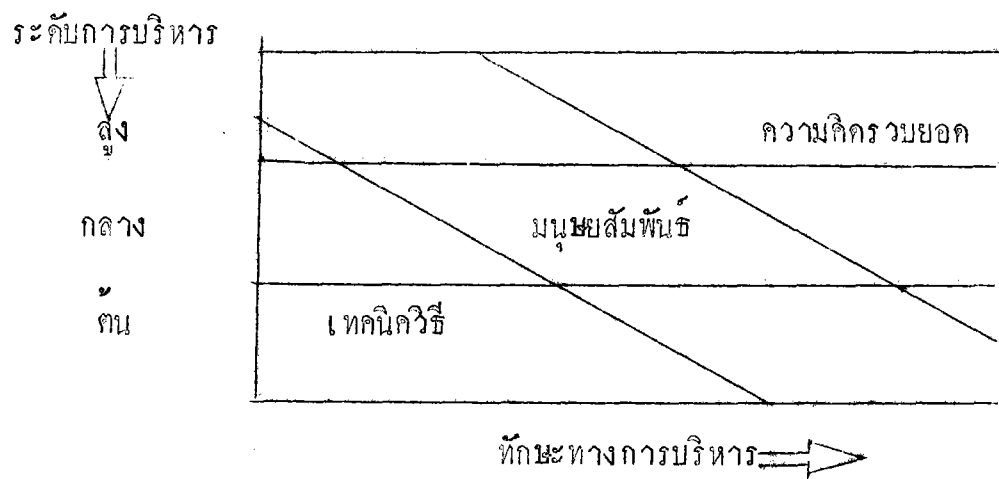
3.2 ทักษะทางด้านการกระบวนการกลุ่มและการติดต่อสื่อความหมาย

3.3 ทักษะด้านการจัดการ

ความจำเป็นที่จะต้องรู้หรือต้องใช้ทักษะทั้ง 3 ในการบริหารงานนั้น กิติมา ปรีดีคิลก (กิติมา ปรีดีคิลก 2529 : 14 - 15) กล่าวไว้สรุปได้ว่า ขึ้นอยู่กับระดับความรับผิดชอบของผู้บริหาร กล่าวคือ ผู้บริหารระดับต้น จำเป็น

ต้องใช้ทักษะด้านเทคนิควิธีมาก ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์และทักษะด้านความคิดรวบยอดของหน่วยงานน้อยกว่าตามลำดับ ผู้บริหารระดับกลางจำเป็นต้องใช้ทักษะด้านเทคนิควิธีน้อยกว่าระดับต้น แต่ต้องใช้ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์และทักษะด้านความคิดรวบยอดของหน่วยงานมากกว่า ส่วนผู้บริหารระดับสูงนั้น ย่อมต้องใช้ทักษะด้านความคิดรวบยอดของหน่วยงาน และทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์มาก ทักษะด้านเทคนิควิธีใช้น้อย

ถ้าใช้วิธีการ "สามทักษะ" วิเคราะห์การบริหารในระบบราชการไทย จะแสดงสัดส่วนของทักษะทั้งสามตามระดับความรับผิดชอบของการบริหารโดยสังเขป ดังนี้

ภาพประกอบ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะกับระดับผู้บริหาร

ทักษะที่กล่าวมาทั้ง 3 ด้านนั้น เป็นทักษะของผู้บริหารที่ปรากฏอยู่ในการบริหารงานทั่วไป ซึ่งหมายความว่าถึงการบริหารการศึกษาด้วย อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาถึงองค์การทางการศึกษาในระดับโรงเรียนนั้น ถือว่าเป็นหน่วยงานระดับปฏิบัติการ ดังนั้นผู้บริหารจึงสามารถจัดอยู่ในระดับต้น ทักษะ

ในด้านเทคนิควิธีการบริหารโรงเรียนจึงถือได้ว่าเป็นทักษะจำเป็น นอกเหนือจาก
 ด้านมนุษยสัมพันธ์ซึ่งมีความจำเป็นต่อการบริหารทุกระดับ สำหรับทักษะด้านความคิด
 รวบรวมของหน่วยงานนั้นมีความจำเป็นในระดับรองลงไป

ด้านคุณธรรมของผู้บริหาร

คำว่า "คุณธรรม" (Virtue) ประวิณ ฌ นคร (ประวิณ ฌ นคร
 2527 : 1408) กล่าวว่า หมายถึงความดีงามในจิตใจ ซึ่งทำให้เคยชินต่อการ
 ประพฤติดี ผู้มีคุณธรรม คือ ผู้ที่มีความประพฤติดีด้วยความรู้สึกลงในทางดีงามอย่าง
 สม่าเสมอ การประพฤติเพียงชั่วครั้งชั่วคราวยังไม่แน่ว่าจะมีคุณธรรม จะต้อง
 ประพฤติดีประพฤติชอบอย่างสม่ำเสมอจึงจะเรียกว่ามีคุณธรรม

คุณธรรมเป็นปัจจัยสำคัญที่จะเสริมสร้างความสงบสุขและความเจริญให้แก่
 บุคคลเป็นส่วนตัวและแก่ประเทศชาติเป็นส่วนรวม ดังในพระบรมราโชวาทของ
 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัย
 รามคำแหง เมื่อวันที่ 8 กรกฎาคม พ.ศ. 2520 ว่า (มหาวิทยาลัยรามคำแหง
 2520 : 6) "การที่จะทำงานให้สัมฤทธิ์ผลที่พึงปรารถนา คือที่เป็นประโยชน์และ
 เป็นธรรมค่านั้น จะอาศัยแต่เพียงความรู้อย่างเดียวมิได้ จำเป็นต้องอาศัยความ
 สุจริต ความบริสุทธิ์ใจ และความถูกต้องเป็นธรรมประกอบด้วย เพราะเหตุว่า
 ความรู้นี้เป็นเหมือนเครื่องยนต์ที่ทำให้หจกยานเคลื่อนไปไ้ได้ประการเดียว ส่วน
 คุณธรรมก็กล่าวเป็นเสมือนพวงมาลัยหรือหางเสือ ซึ่งเป็นปัจจัยที่นำพาให้หจกยาน
 กำหนดไปถูกทางด้วยความสะดวก คือปลอดภัย จนบรรลุถึงจุดหมายที่พึงประสงค์"

โดยที่คคุณธรรมเป็นเครื่องส่งเสริมความสงบสุขและความเจริญ ฉะนั้น
 ผู้ต้องการความสงบสุขและความเจริญ จึงต้องฝึกฝนตนเองให้เป็นผู้มีคุณธรรม
 ทั้งนี้มิใช่เพียงเพื่อใ้ตนเองมีความสงบสุขและความเจริญเป็นส่วนตัวแต่เพียง
 ผู้เดียวเท่านั้น แต่เพื่อให้ชาติบ้านเมืองเป็นส่วนรวมมีความสงบสุขและความเจริญ

ควย โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้เป็นครูซึ่งเป็นแม่พิมพ์หล่อหลอมอนุชนให้เป็นคนที่มีคุณธรรม
ควยแล้ว จะต้องฝึกฝนตนเองให้เป็นผู้มีคุณธรรมยิ่งกว่าบุคคลอื่น ผู้บริหารหรือ
ครูใหญ่เป็นครูที่เหนือกว่าครูธรรมดา จึงควรเป็นครูตามแบบฉบับที่สมบูรณ์ ดังที่
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานพระบรมราโชวาทแก่คณะครูอาวุโสซึ่งเข้า
เฝ้าเมื่อวันที่ 4 พฤศจิกายน 2518 ว่า (ประวิณ ณ นคร 2528 : 1411)
"ครูตามแบบฉบับมักจะมีได้เป็นผู้บริหารควยทรัพย์ ควยยศศักดิ์ อำนาจและอิทธิพล
นัก หากแต่บริหารควยสมบัติทางคุณธรรม"

✓ สำหรับครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาชั้น สำนักงานคณะกรรมการการ
ประถมศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2528 :
4) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะค่านิยมที่ผู้บริหารจะต้องมีในเรื่องต่อไปนี้

1. ปกครองบังคับบัญชาโดยยึดหลักพรหมวิหาร 4 คือ เมตตา กรุณา
มูทิตา อุเบกขา
2. มีความเสียสละ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน
3. ไม่เอารัดเอาเปรียบผู้ร่วมงาน
4. มีความยุติธรรม มีเหตุผล และวางตัวเป็นกลาง
5. มีความรักและห่วงใยผู้ร่วมงาน
6. ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ร่วมงานและผู้อื่น
7. ซื่อสัตย์ต่อตนเอง ต่อหน่วยงาน และต่อผู้อื่น
8. มองโลกในแง่ดี
9. ยึดระบบคุณธรรมในการบริหารงาน

เนื่องจากขอบเขตการปฏิบัติงานของผู้บริหาร ไม่ได้จำกัดเฉพาะภายใน
โรงเรียนเท่านั้น โลกในการทำงานของผู้บริหารขยายกว้างออกไป ผู้บริหารจึง
ต้องปฏิบัติงานสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับบุคคลต่าง ๆ เมื่อผู้บริหารจะต้องเกี่ยวข้องกับ
บุคคลหลายฝ่าย ดังนั้นผู้บริหารจะต้องเป็นผู้มีคุณธรรม มีความรู้ความสามารถ

มีความชัดเจนในศิลปะแห่งความเป็นผู้นำ จึงจะทำให้บุคคลส่วนใหญ่ยอมรับนับถือ ซึ่งจะทำให้การบริหารโรงเรียนได้รับการสนับสนุนจนบรรลุวัตถุประสงค์ ดังที่ อรรถสิทธิ์ สิทธิสุนทร (อรรถสิทธิ์ สิทธิสุนทร 2524 : 9 - 10) ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารที่ดีไว้ 4 ประการ คือ เป็นผู้มีพื้นฐาน ภูมิวุฒิ ภูมิธรรม และมีความชัดเจนในศิลปะ

ภูมิฐาน หมายถึง ความสง่าผ่าเผย ความสะอาดหมดจด ความเป็นระเบียบเรียบร้อย และความพอเหมาะ พอดีของรูปร่างเครื่องแต่งกาย ท่วงที กิริยาท่าทางและวาจา ภูมิฐานนั้นแสดงถึงบุคลิกลักษณะแห่งการเป็นหัวหน้าหรือผู้บริหาร ทำให้คนทั้งหลายมีความพึงใจ ยำเกรง และมีความเชื่อถือศรัทธา

✓ ภูมิวุฒิ หมายถึง ความเป็นผู้มีความรู้ในการปฏิบัติงาน กล่าวคือ จะต้องมีความรู้เฉพาะวิชาการในหน้าที่โดยควรให้แตกฉาน และจะต้องมีความรู้ในวิชาการแขนงอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการงานในหน้าที่ นอกจากนั้นจะต้องมีความรู้ทั่วไปอย่างคึ วิชาความรู้ดังกล่าวมีส่วนสัมพันธ์และเกี่ยวพันซึ่งกันและกัน เป็นเครื่องมืออันจำเป็นสำหรับใช้แก้ปัญหาในการปฏิบัติงาน ฉะนั้นผู้บริหารจะต้องพยายามเรียนรู้ใ้หมาก ทั้งจากตำรับตำรา การเรียนรู้ด้วยตนเองจากประสบการณ์และจากผู้ที่ทรงคุณวุฒิ ทั้งนี้เพื่อจะได้ทราบเหตุการณ์ของโลกที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ผู้บริหารที่ขาด หรือหย่อนภูมิรู้หรือภูมิวุฒิ ย่อมจะขาดความเชื่อถือในคานความรู้และความสามารถจากผู้ใต้บังคับบัญชา อันจะเป็นคนเหตุแห่งปัญหาของการปกครองบังคับบัญชาในที่สุด

ภูมิธรรม ผู้บริหารแม้จะมีภูมิฐานและมีวุฒิที่ดีเลิศสูงเพียงใด ถ้าความประพฤติไม่ดี ไม่มีวินัย จิตใจไร้ศีลธรรม จรรยา และวัฒนธรรมเสียแล้ว ความรู้หรือวิชาการที่มีก็หาประโยชน์อันใดมิได้ เพราะไ้้นำเอาความรู้ไปใช้ในทางที่ผิด ทุจริต เปี้ยกเปี้ยน และทำลายผู้อื่นให้เดือดร้อนเสมอ ผู้บริหารซึ่งขาดภูมิธรรมจะมีความร้ายแรงเสียยิ่งกว่าผู้บริหารที่ขาดความรู้ เพราะผู้บริหารที่มีภูมิธรรมคำมักก็ใช้ตำแหน่งหน้าที่เพื่อประโยชน์ตนและพวกพ้องของตนยิ่งกว่าเพื่อ

ประโยชน์ของส่วนรวม อันจะนำมาซึ่งความแตกแยกของบุคลากรต่าง ๆ ในหน่วยงาน หน่วยงานขาดความมีระเบียบวินัยและเป็นที่รังเกียจของสังคมโดยทั่วไป ฉะนั้น ภูมิธรรมเป็นคุณสมบัติที่สำคัญที่สุดของผู้บริหาร ทุกประเภทและทุกลักษณะ หน่วยงาน ความชัดเจนในศิลปะ ภูมิฐาน ภูมิวุฒิ และภูมิธรรม ยังไม่อาจทำให้ ผู้บริหารเป็นผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพได้ ผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพนั้นจะต้องเป็นผู้ที่สามารถประยุกต์หรือผสมผสานทั้งสามเข้าด้วยกัน เพื่อให้เกิดการปฏิบัติงานให้ บรรลุถึงเป้าหมายโดยมีประสิทธิภาพ การประยุกต์คุณสมบัติทั้งสามของผู้บริหาร เข้าด้วยกันก็คือ ศิลปะแห่งความเป็นผู้บริหารนั่นเอง ผู้บริหารที่ดีมีประสิทธิภาพ ย่อมจะต้องเป็นผู้ที่ชัดเจนทั้งการพูด การเขียน และการกระทำ ถ้าขาดความ ชัดเจนในเรื่องดังกล่าวแล้ว ผู้บริหารก็ไม่อาจสร้างความพึงพอใจให้กับผู้ใดกับ บัญชาได้ ฉะนั้นความชัดเจนในศิลปะแห่งการวางตนให้เหมาะสม การใช้ความรู้ อย่างมีหลักการ และการมีคุณธรรมในการปฏิบัติงานย่อมเป็นคุณสมบัติที่สำคัญอย่าง หนึ่งของผู้บริหาร

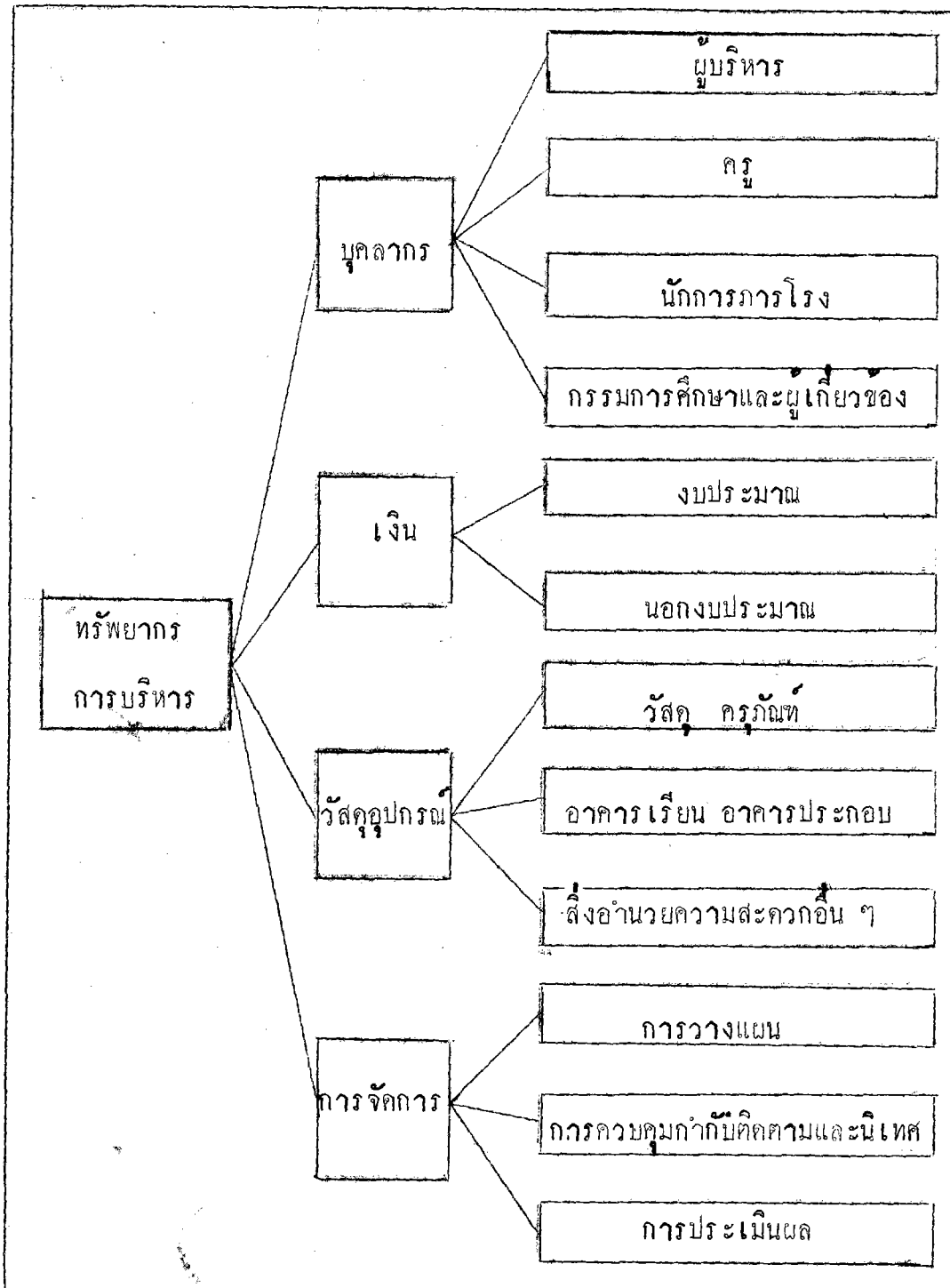
คุณธรรมของผู้บริหารดังกล่าวแล้วนั้น เป็นเรื่องที่ได้รับการยอมรับจาก สังคม และเป็นการคาดหวังทั้งของทางราชการและสังคมที่จะได้เห็นข้าราชการ ได้ประพฤติปฏิบัติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารในฐานะ "ครู" ด้วยแล้ว ก็ยิ่ง ได้รับการคาดหวังไว้ในระดับสูงกว่าข้าราชการในตำแหน่งอื่น เพราะต้องดำรง อยู่ในตำแหน่งที่เป็นทั้งครูและผู้บังคับบัญชา จึงจำเป็นต้องเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติ ทั้งในค่านิยม หน้าที่การงาน และปฏิบัติต่อผู้เกี่ยวข้อง เพื่อให้สามารถ "ครองตน ครองคน และครองงาน" ได้ อันเป็นหนทางที่จะนำไปสู่การบริหาร งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากที่กล่าวมาแล้วนี้ จะเห็นได้ว่า ในการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา ผู้บริหารจะต้องมีสมรรถภาพหลายด้าน เช่น ความรู้ความเข้าใจงานและกระบวนการ การบริหาร ทักษะและคุณธรรม เป็นต้น ส่วนงานคณะกรรมการการประถมศึกษา

แห่งชาติได้กล่าวเป็นการสรุปถึงความสำคัญของสมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียน
ประถมศึกษาว่า การมีความรู้คืออาจทำให้ผู้บริหาร "ครองงาน" ได้ แต่ผู้บริหาร
จะไม่สามารถ "ครองคน" และ "ครองคน" ได้เลย หากผู้บริหารขาดคุณธรรม
(สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2528 : 74 - 75)

ปัจจัยในการบริหารงาน

โรงเรียนประถมศึกษา เป็นสถาบันทางสังคมสถาบันหนึ่ง มีหน้าที่ในการ
ให้การศึกษาแก่สมาชิกในสังคม โดยใช้ปัจจัยการดำเนินงาน ปัจจัยบริหาร หรือ
ทรัพยากรการบริหารโดยทั่วไปแล้ว เป็นที่ยอมรับกันว่า ปัจจัยพื้นฐานที่ใช้ในการ
บริหารอันสำคัญได้แก่ บุคลากร (Man) เงิน (Money) วัสดุสิ่งของ
(Material) และการจัดการ (Management) หรือที่เรียกย่อ ๆ ว่า
4M'S การที่จัดว่าปัจจัยทั้ง 4 เป็นปัจจัยพื้นฐานในการบริหาร เนื่องจาก
การบริหารทุกประเภท จำเป็นต้องอาศัย บุคลากร เงิน วัสดุสิ่งของ และ
การจัดการ เป็นองค์ประกอบที่สำคัญ ดังภาพประกอบ 3

ที่มา กระทรวงศึกษาธิการ โครงการปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหาร เล่มที่ 2

2528 : 3

ภาพประกอบ 3 ทรัพยากรการบริหาร

ปัจจุบันนี้ได้มีการพิจารณาทรัพยากรการบริหารไปในลักษณะที่มีขอบเขตกว้างขวางมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากการบริหารมีลักษณะเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ มีการบุกเบิกหาเหตุผล หลักการและรวบรวมแนวความคิดใหม่ ๆ ทางการบริหารอยู่เสมอ จึงทำให้ความเข้าใจและการยอมรับเกี่ยวกับทรัพยากรการบริหารขยายกว้างออกไปตามที่เห็นว่าจะช่วยให้การบริหารมีประสิทธิภาพสูงขึ้น ปัจจุบันนี้เป็นที่ยอมรับกันว่า ทรัพยากรการบริหารควรจะมีมากขึ้นจากปัจจัย 4 ประการดังที่กล่าวมาแล้ว ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับทรัพยากรการบริหารที่เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป พอนำมากล่าวเป็นตัวอย่างได้ดังนี้

กรีนวูด (Greenwood, 1965 : 104) ได้ให้ความเห็นว่าทรัพยากรการบริหารควรมีอย่างน้อย 7 ประการ คือ คน (Man) เงิน (Money) วัสดุสิ่งของ (Material) อำนาจหน้าที่ (Authority) เวลา (Time) กำลังใจในการทำงาน (Morale) และความสะดวกต่าง ๆ (Facilities) ปัจจัยทั้ง 7 ประการนี้ สิ่งสำคัญที่จะบ่งบอกถึงประสิทธิภาพอันสูงสุดของการบริหารได้แก่ อำนาจหน้าที่และเวลา เพราะหากปราศจากอำนาจหน้าที่แล้ว การบริหารย่อมจะไม่สามารถดำเนินไปด้วยดีได้ และหากขาดเรื่องกำหนดเวลาแล้ว การบริหารย่อมไม่สามารถสัมฤทธิ์ผลด้วยดี เวลาจะต้องมีความเหมาะสมและเพียงพอกับลักษณะงาน ความสัมฤทธิ์ผลจึงจะเกิดขึ้นได้ ส่วนการบริหารธุรกิจนั้น สมพงษ์ เกษมนสิน (สมพงษ์ เกษมนสิน 2526 : 7) กล่าวว่า ปัจจัยที่สำคัญมีอยู่ 6 ประการ หรือที่เรียกว่า 6M's ซึ่งได้แก่ คน (Man) เงิน (Money) วัสดุสิ่งของ (Material) วิธีจัดการ (Management) ตลาด (Market) และเครื่องจักร (Machine)

ในทางบริหารการศึกษาถือว่า 4M's เป็นทรัพยากรที่เป็นพื้นฐานเช่นเดียวกัน กล่าวคือ การบริหารการศึกษาจะประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายต้องอาศัยคนหรือบุคลากรที่มีคุณภาพและมีปริมาณเพียงพอ ต้องได้รับงบประมาณ

สนับสนุนการดำเนินงานเพียงพอ ต้องมีวัสดุสิ่งของตามความต้องการของแผนงาน และโครงการ และจะต้องมีระบบบริหารที่มีประสิทธิภาพ ในประเทศที่กำลังพัฒนา เช่นประเทศไทย ซึ่งมีทรัพยากรจำกัด มีความจำเป็นที่จะต้องบริหารงานแบบ ประหยัด โดยพยายามใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ผู้บริหารโรงเรียนมีบทบาทสำคัญยิ่งที่จะทำให้การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์ต่อการศึกษาในโรงเรียน ความสามารถของผู้บริหารจะอยู่ที่ การใช้บุคลากร เงิน วัสดุอุปกรณ์ และเวลาที่มีอยู่ให้คุ้มค่าที่สุด จึงเป็นที่เชื่อแน่ว่า ถ้าผู้บริหารมีความสามารถในการจัดการ การใช้บุคลากร เงิน วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ และเวลาได้เหมาะสมแล้ว ย่อมก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการ ประถมศึกษาของชาติเป็นแน่แท้ ดังนั้นผู้บริหารจึงจำเป็นต้องดำเนินการใช้ทรัพยากร ที่มีอยู่หรือได้รับมา ให้เกิดประโยชน์ต่อภารกิจของโรงเรียนให้มากที่สุด ซึ่ง ส่วนงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้เสนอแนะแนวทางปฏิบัติ ที่ผู้บริหารสามารถดำเนินการได้หลายประการ (กระทรวงศึกษาธิการ โครงการ ปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหาร เล่มที่ 2 2528 : 13 - 15) คือ

1. คนหรือบุคลากร บุคลากรในโรงเรียนมีหลายฝ่าย แต่ที่สำคัญที่สุด ได้แก่ คณะครู ซึ่งผู้บริหารอาจดำเนินการได้ดังนี้

1.1 กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบให้ชัดเจน โดยยึดหลักความ เสมอภาค ความรู้ ความสามารถ ความสนใจ ตลอดจนภารกิจหลักของ โรงเรียน ทั้งนี้จำเป็นต้องให้บุคลากรมีหน้าที่หลัก หน้าที่สนับสนุน และหน้าที่ บริการประกอบกันเสมอ

1.2 ติดตามดูแลการปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างใกล้ชิดและสม่ำเสมอโดยวางแผนไว้ล่วงหน้าให้ชัดเจน

1.3 นิเทศหรือให้ความช่วยเหลือ สนับสนุน หรือร่วมแก้ปัญหา ที่เกิดขึ้นขณะบุคลากรปฏิบัติงาน

1.4 ประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ คอปร ทั้งใช้ผลการประเมินประกอบการวางแผน พิจารณาความดีความชอบ หรือส่งเสริม ความก้าวหน้าต่อไป ทั้งนี้จำต้องบำรุงขวัญให้กำลังใจ หรือเสริมแรงอย่างต่อเนื่อง ให้เหมาะสมและยุติธรรม โดยยึดระบบคุณธรรมเป็นสำคัญ

2. เงินหรืองบประมาณ เป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่งในการบริหาร ผู้บริหารสามารถดำเนินการได้หลายอย่าง เช่น

2.1 วางแผนการใช้เงินงบประมาณที่ได้รับ โดยยึดหลักในกิจกรรม ที่ผลิตได้ลดตัวนักเรียนมากที่สุดก่อน ทั้งนี้ควรให้บุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการ วางแผนด้วย

2.2 วางแนวทางการได้มาซึ่งเงินนอกงบประมาณจากชุมชนหรือ แหล่งอื่น หรือจากกิจกรรมของโรงเรียนเอง

2.3 จัดระบบการเงินให้ถูกต้องตามระเบียบแบบแผน ให้บุคลากร ได้รับทราบและมีส่วนร่วมในการดำเนินการ

2.4 จัดการประเมินผลการใช้เงินหรืองบประมาณ

3. วัสดุอุปกรณ์ วัสดุอุปกรณ์เป็นปัจจัยที่สำคัญ เช่นเดียวกับปัจจัยอย่างอื่น ผู้บริหารจะต้องดำเนินการอย่างมีระบบ นั่นคือ

3.1 จัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นต่อการเรียนการสอน

3.2 วางแผนการใช้วัสดุอุปกรณ์ เหล่านั้นให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่า

3.3 จัดระบบการเก็บ บำรุงและรักษาไว้ให้ดี

3.4 ดำเนินการประเมินผลว่า การใช้วัสดุอุปกรณ์เกิดประโยชน์ કેมีหรือไม่ ควรแก้ไขปรับปรุงอย่างไรจึงจะได้รับประโยชน์สูงสุด

4. การจัดการ นับเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของครูใหญ่โดยตรง ที่จะ ต้องจัดระบบการจัดการให้ชัดเจน และเป็นที่รับทราบทั่วไป โดยกำหนดกรรมวิธี ที่จะใช้ในการบริหารให้สอดคล้องกับสภาพหรือลักษณะของโรงเรียน ความสำเร็จ

ในการบริหารโรงเรียนขึ้นอยู่กับระบบการจัดการเป็นอย่างมาก แม้ว่าจะวางแผนไว้เป็นอย่างดี แต่หากระบบการจัดการที่ดี ก็ไม่สามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

กล่าวโดยสรุปจะเห็นได้ว่า ระบบการศึกษาจะดำเนินไปได้ดี คือบรรลุตามจุดประสงค์ที่ตั้งเอาไว้ ย่อมต้องอาศัยทรัพยากรการบริหารทั้ง 4 อย่าง คือ อาศัยการจัดการที่ดี อาศัยบุคลากรทั้งปริมาณและคุณภาพเพียงพอและเหมาะสมกับงาน อาศัยเงินที่สามารถนำมาสนับสนุนกิจการได้อย่างเต็มที่ และอาศัยวัสดุอุปกรณ์ที่เหมาะสมและเพียงพอนั่นเอง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เกียรติศักดิ์ นาคประสิทธิ์ (เกียรติศักดิ์ นาคประสิทธิ์ 2517 : 74) ได้ศึกษาสมรรถภาพการบริหารการศึกษาประชาบาลขององค์การบริหารส่วนจังหวัด กรมสามัญศึกษาและเทศบาลในเขตการศึกษา 6 เมื่อปี พ.ศ. 2517 โดยใช้แบบสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารของเจ้าสังกัด สอบถามครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง พบว่า การบริหารงานวิชาการและธุรการขององค์การบริหารส่วนจังหวัด กรมสามัญศึกษาและเทศบาลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และพบว่าองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีสมรรถภาพการบริหารการศึกษาด้านบุคลากรสูงกว่ากรมสามัญศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนการบริหารด้านการเงิน เทศบาลมีสมรรถภาพในการบริหารสูงสุด

วิรัตน์ ศิริบุรณ (วิรัตน์ ศิริบุรณ 2518 : 58) ได้ศึกษาสมรรถภาพการบริหารงานของครูใหญ่โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตการศึกษา 11 ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน พบว่า พฤติกรรมการบริหารของครูใหญ่ส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง และค่อนข้างต่ำ การปฏิบัติงานที่อยู่ในขั้นดี คือการเข้าร่วมพิธีทางศาสนาและประเพณีต่าง ๆ ในท้องถิ่น ส่วนการปฏิบัติที่อยู่ในเกณฑ์ต่ำ คือการเชิญผู้ปกครอง

ไปชมกิจการของโรงเรียนในโอกาสอันควร การจัดตั้งสมาคมผู้ปกครองและครู การเชิญผู้ปกครองที่มีความชำนาญในอาชีพมาอย่างในท้องถิ่นมาเป็นวิทยากร การนำเอาทรัพยากรในท้องถิ่นมาใช้ให้เป็นประโยชน์ทางการศึกษา การจัดโครงสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนทั้งในระยะสั้นและระยะยาว การประเมินผล การปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน

รุ่งศักดิ์ ป๋องกงลาด (รุ่งศักดิ์ ป๋องกงลาด 2519 : 62) ทำการวิจัยในปี พ.ศ. 2519 โดยการประเมินสมรรถภาพการบริหารของศึกษาธิการอำเภอในเขตการศึกษา 11 ใช้กลุ่มประชากร 4 กลุ่ม คือ ศึกษาธิการจังหวัด ผู้ช่วยศึกษาธิการจังหวัด นายอำเภอ หรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ และครูใหญ่หรืออาจารย์ใหญ่โรงเรียนมัธยมศึกษา ทำการประเมินสมรรถภาพการบริหารของศึกษาธิการอำเภอโดยตอบแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า สมรรถภาพการบริหารของศึกษาธิการอำเภอด้านบุคลากร วิชาการ ชุมชนและความสัมพันธ์กับชุมชนอยู่ในระดับกลาง ศึกษาธิการอำเภอที่มีวุฒิ อายุ ประสบการณ์ต่างกัน มีสมรรถภาพการบริหารไม่แตกต่างกัน

วิจิต ทองนุ้ย (วิจิต ทองนุ้ย และคนอื่น ๆ 2527 : 109)

ไคศึกษาวิธีการทำงาน พฤติกรรมการบริหาร ตลอดจนแนวความคิดและผลงานของผู้บริหารที่เค้น โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจากผู้บริหารที่เค้น โรงเรียนประถมศึกษา ปี 2526 ทั่วประเทศและผู้บังคับบัญชา พบว่า ผู้บริหารที่เค้นส่วนมากเป็นชาย มีตำแหน่งอาจารย์ใหญ่ อายุ 40 ปีขึ้นไป และมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป การบริหารและการแก้ปัญหา ผู้บริหารที่เค้นเน้นการใช้มนุษยสัมพันธ์ มีกระบวนการบริหารที่เป็นระบบ ยึดหลักประชาธิปไตย และมุ่งผลงานตามลำดับ ปัญหาที่พบมากคือ ปัญหาบุคลากรในโรงเรียน ปัญหาการเงินและพัสดุของโรงเรียน พฤติกรรมการบริหารและพฤติกรรมผู้นำ ผู้บริหารที่เค้นมีพฤติกรรมการบริหารที่ผ่านเกณฑ์พึงพอใจ 5 ใน 8 ด้าน ด้านที่ไคคะแนนสูงสุดคือ ความสามารถในการสื่อสาร

และค่านิยมสัมพันธ ส่วนพฤติกรรมที่ไม่ผ่าน คือ ความคิดสร้างสรรค์ ภาวะผู้นำ และความเชื่อมั่นตามลำดับ ผลงานที่ผู้บริหารที่เด่นภาคภูมิใจ คือ การพัฒนาโรงเรียน คานอาคารสถานที่และชุมชน รองลงมาคือ การจัดการเรียนการสอนได้บรรลุ เป้าหมายของหลักสูตร กิจกรรมที่ผู้บริหารประสบผลสำเร็จมากที่สุดจากมากไปหาน้อย ดังนี้ คือ กิจกรรมที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์กับชุมชน กิจกรรมการเรียนการสอน กิจกรรมเสริมหลักสูตร กิจกรรมที่ดำเนินการโดยนักเรียน กิจกรรมสหธนาคารของโรงเรียน กิจกรรมการตกแต่งอาคารสถานที่และห้องเรียน กิจกรรมโครงการอาหารกลางวัน ตามลำดับ

พัฒนา สงวนกล้าจิตต์ (พัฒนา สงวนกล้าจิตต์ 2526 : 67)

ได้ศึกษาแบบผู้นำของผู้บริหารมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามทฤษฎีสามิติของ เรคคิน โดยจำแนกตาม เพศ อายุ การศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และระดับผู้บริหาร กลุ่มประชากร ได้แก่ อธิการบดี รองอธิการบดีฝ่ายต่าง ๆ รองอธิการบดีวิทยาเขต คณบดี ผู้อำนวยการสถาบัน ผู้อำนวยการสำนัก ผู้ช่วยรองอธิการบดีวิทยาเขต รองคณบดีวิทยาเขตและหัวหน้าภาค เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบทดสอบความเป็นผู้นำในทางการบริหาร สร้างโดย วิลเลียม เจ. เรคคิน พบว่า ผู้บริหารมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เมื่อจำแนกตาม เพศ อายุ การศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และระดับผู้บริหารแล้ว พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่มีแบบหลัก แบบสนับสนุน และแบบรวม ในการบริหารให้มีประสิทธิภาพสูง ในลักษณะที่ไม่แตกต่างกัน และพบว่า ผู้บริหารที่มีอายุมาก มีการศึกษาทางด้านการบริหาร และมีประสบการณ์การทำงานมาก มีแนวโน้มที่จะเป็นผู้บริหารที่ทำงานมีประสิทธิภาพสูงกว่าผู้บริหารกลุ่มอื่น

สนาน ลิมป์เศวตกุล (สนาน ลิมป์เศวตกุล 2523 : 89)

ได้ศึกษาสมรรถภาพในการบริหารงานของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม

คือ กลุ่มครูและครูใหญ่ พบว่า การบริหารงานวิชาการ ครูใหญ่ให้ความสำคัญ เรื่องการจัดส่งเสริมให้ครูได้แสวงหาความรู้เพิ่มเติมเป็นอันดับ 1 อันดับสุดท้าย คือ การใช้ผู้ทรงคุณวุฒิมาบรรยาย การบริหารงาน บุคลากร พบว่างานที่ ครูใหญ่ให้ความสำคัญอันดับ 1 คือการจัดให้ครูมีโอกาสศึกษาต่อ งานที่ครูใหญ่ ให้ความสำคัญเป็นอันดับสุดท้าย ได้แก่ การปฐมนิเทศครูบรรจุใหม่ และงาน ด้านการบริหารกิจการนักเรียนนั้น พบว่า งานที่ครูใหญ่ให้ความสำคัญอันดับ 1 คือ การกวดขันเอาใจใส่ความประพฤติของนักเรียน ส่วนงานที่ครูใหญ่ให้ความสำคัญ เป็นอันดับสุดท้าย คือการจัดนิทรรศการแสดงผลงานของนักเรียน

นอกจากนี้ผู้ศึกษาสมรรถภาพของครูใหญ่ด้านคุณธรรม คือ ธวัช โพธิ์กุล (ธวัช โพธิ์กุล 2528 : 52) ได้ศึกษาคุณธรรม 4 ประการของผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี ทั้งนี้คือ การรักษา สัจจะ การรู้จักข่มใจตนเอง ความอดทนและความเสียสละ เพื่อเปรียบเทียบ คุณธรรมของผู้บริหารโรงเรียน โดยจำแนกตามระดับอายุและการศึกษา พบว่า

1. ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี มีคุณธรรมด้าน การรักษาสัจจะอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการรู้จักข่มใจตนเอง ด้านความเสียสละ อยู่ในระดับดี และด้านความอดทนอยู่ในระดับดีมาก

2. ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีอายุมากและอายุน้อย มีคุณธรรม ด้านการรู้จักข่มใจตนเองและด้านความเสียสละอยู่ในระดับดี ด้านความอดทนอยู่ใน ระดับดีมาก ส่วนด้านการรักษาสัจจะของผู้บริหารโรงเรียนที่มีอายุน้อยมีระดับต่ำ แต่ผู้บริหารโรงเรียนที่มีอายุมากอยู่ในระดับที่ค่อนข้างดี

3. ผู้บริหารโรงเรียนที่มีวุฒิสูงและวุฒิต่ำมีคุณธรรมด้านการรู้จักข่มใจ ตนเอง และด้านความเสียสละอยู่ในระดับดี ด้านความอดทนอยู่ในระดับดีมาก ส่วนด้านการรักษาสัจจะ ผู้บริหารโรงเรียนที่มีวุฒิต่ำมีในระดับปานกลาง แต่ ผู้บริหารโรงเรียนที่มีวุฒิสูงมีในระดับต่ำ

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยเท่าที่มีผู้ศึกษาไว้นั้น เป็นการศึกษา
สมรรถภาพในการบริหารงานของศึกษาธิการอำเภอ ผู้บริหารโรงเรียน และหน่วยงาน
พบว่า ศึกษาธิการอำเภอที่มีวุฒิ อายุ และประสบการณ์ต่างกัน มีสมรรถภาพในการ
บริหารงานไม่แตกต่างกัน สำหรับผู้บริหารโรงเรียนพบว่า ผู้บริหารที่อายุ 40 ปีขึ้นไป
มีวุฒิปริญญาตรี บริหารงานมีประสิทธิภาพสูงกว่าผู้บริหารที่อายุต่ำกว่า 40 ปี และมีวุฒิ
ต่ำกว่าปริญญาตรี ส่วนสมรรถภาพในการบริหารของหน่วยงาน พบว่า องค์การบริหาร
ส่วนจังหวัด มีสมรรถภาพการบริหารค่านบุคลากรสูงกว่ากรมสามัญศึกษา เทศบาลมี
สมรรถภาพในการบริหารด้านการเงินสูงสุด นอกจากนี้ มีผู้ศึกษาแบบของผู้นำ วิธีการ
ทำงาน พฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ก็พบในตนเอง
เดียวกันว่า กลุ่มผู้บริหารที่อายุมาก วุฒิกการศึกษาทางด้านการบริหารการศึกษา
มีประสบการณ์มาก ทำงานมีประสิทธิภาพสูงกว่า กลุ่มผู้บริหารที่อายุน้อย วุฒิกการศึกษา
สาขาอื่น ประสบการณ์น้อย และมีหนึ่งรายที่ศึกษาสมรรถภาพค่านคุณธรรมของผู้บริหาร
พบว่า ผู้บริหารที่มีวุฒิ อายุ ต่างกัน มีคุณธรรมด้านการรักษาสัจจะของผู้บริหารโรงเรียน
ต่างกัน ซึ่งจะเห็นได้ว่า วุฒิ อายุ และประสบการณ์ เป็นปัจจัยที่ทำให้สมรรถภาพในการ
บริหารงานแตกต่างกันออกไป แต่ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาสมรรถภาพของ
ผู้บริหารที่จะนำไปใช้ในการบริหารงานให้เกิดประสิทธิภาพรวม 3 ด้าน คือ ด้านความรู้
ความเข้าใจงานและกระบวนการบริหาร ค่านทักษะพื้นฐาน และค่านคุณธรรมของผู้บริหาร
นำผลการประเมินสมรรถภาพแต่ละด้านมาประเมินสมรรถภาพรวมอีกด้วย จึงได้ตั้ง
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้าดังนี้

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. ผู้บริหารที่มีคุณวุฒิระดับปริญญาตรีขึ้นไป มีสมรรถภาพทั้ง 3 ด้าน สูงกว่า
ผู้บริหารที่มีคุณวุฒิต่ำกว่าระดับปริญญาตรี
2. ผู้บริหารที่มีอายุ 40 ปีขึ้นไป มีสมรรถภาพทั้ง 3 ด้าน สูงกว่าผู้บริหาร
ที่มีอายุต่ำกว่า 40 ปี
3. ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป มีสมรรถภาพทั้ง 3 ด้าน สูงกว่า
ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. ศึกษาและสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล
3. การรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้ เป็นผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ผู้อำนวยการ อาจารย์ใหญ่ และครูใหญ่ จำนวน 715 คน และครู จำนวน 7,178 คน ซึ่งปฏิบัติงานในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ

กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ ผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ เป็นผู้บริหาร 248 คน และครู จำนวน 992 คน

วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่าง

1. สำนักรายชื่อโรงเรียน จำนวนผู้บริหารและครู จากรายงานการศึกษาภาคสถิติของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ

2. ผู้บริหาร โดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นอย่างเป็นสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) รายชื่อโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ แยกเป็นรายอำเภอ

มีทั้งหมด 715 โรงเรียน จำนวนโรงเรียนที่สุ่มมา 248 โรงเรียน ผู้บริหารได้
จากผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีจำนวน 248 คน

3. ใช้ตารางประมาณจำนวนของเกรจีและมอร์แกน (Krejcie
and Morgan. 1970 : 608) ในการสุ่มกลุ่มตัวอย่างของผู้บริหาร

4. ครุ เมื่อได้รายชื่อผู้บริหารที่เป็นกลุ่มตัวอย่างแล้ว สุ่มกลุ่มตัวอย่าง
ที่เป็นครูในโรงเรียนนั้น โดยวิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random
Sampling) โดยสุ่มมาโรงเรียนละ 4 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง 992 คน จำนวน
กลุ่มตัวอย่างแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของผู้บริหารและครูในโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ

อำเภอ	ผู้บริหาร		ครู	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
เมืองชัยภูมิ	100	35	1,076	140
จัตุรัส	81	28	762	112
หนองบัวระเหว	26	9	208	36
บัวใหญ่	38	13	362	52
เทพสถิต	37	12	322	48
บ้านเขว้า	40	14	357	56
แก่งคร้อ	58	21	628	84
คอนสวรรค์	43	15	417	60
ภูเขียว	78	27	844	108
เกษตรสมบูรณ์	67	24	737	96
คอนสาร	43	14	417	56
บ้านแท่น	32	11	324	44
หนองบัวแดง	72	25	724	100
รวม	715	248	7,178	992

ที่มา การประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ, สำนักงาน รายงานการศึกษาภาคสถิติ

ศึกษาและสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งเป็น 3 ฉบับ ดังนี้

ฉบับที่ 1 เป็นแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจงานและกระบวนการบริหาร
โรงเรียน

ฉบับที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับงานที่ผู้บริหารปฏิบัติและผลของการปฏิบัติ

ฉบับที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณธรรมของผู้บริหาร มีรายละเอียด

ดังนี้

ฉบับที่ 1 แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจงานและกระบวนการ
บริหารโรงเรียน แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของ
ผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบทดสอบเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจ
งานและกระบวนการบริหารโรงเรียน ผู้วิจัยได้ยึดแนวการสร้างของแบบทดสอบที่
สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติสร้างขึ้นตามโครงการปรับปรุง
ประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา แต่ได้แก้ไขปรับปรุงทางด้านภาษา
และคำถามให้เหมาะสมกับเรื่องที่ศึกษาและกลุ่มตัวอย่าง

เกณฑ์การให้คะแนน

แบบทดสอบฉบับนี้ เป็นแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจงานและกระบวนการ
บริหารโรงเรียน เป็นแบบทดสอบปรนัย ชนิดมีตัวเลือก 4 ตัว โดยให้เลือกคำตอบ
ที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว ดังนั้นในการให้คะแนน จึงถือเกณฑ์ดังนี้ คือ ตอบถูก
ให้ 1 คะแนน ตอบผิดให้ 0 คะแนน

เกณฑ์การประเมิน ใช้แนวการประเมินตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ
ว่าด้วยการประเมินผลการเรียนระดับประถมศึกษา พ.ศ. 2520 ดังนี้

คะแนนร้อยละ 80 ขึ้นไป	หมายถึง	ดีมาก
คะแนนระหว่างร้อยละ 60 - 79	หมายถึง	ดี
คะแนนระหว่างร้อยละ 50 - 59	หมายถึง	พอใช้
คะแนนระหว่างร้อยละ 40 - 49	หมายถึง	อ่อน
คะแนนต่ำกว่าร้อยละ 40	หมายถึง	ต้องแก้ไข
ผู้ที่ไคคะแนนร้อยละ 50 ขึ้นไป	หมายถึง	ผ่านเกณฑ์
ผู้ที่ไคคะแนนต่ำกว่าร้อยละ 50	หมายถึง	ไม่ผ่านเกณฑ์

ฉบับที่ 2 เป็นแบบสอบถามที่วัดสมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งยึดแนวการสร้างแบบสอบถามที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ใช้ประเมินผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา และ สนาน ลิมป์เสวทกุล (สนาน ลิมป์เสวทกุล 2523 : 78) ใช้กับผู้บริหารโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วน จังหวัดนครราชสีมา แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัว
ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามที่มุ่งวัดวิธีการ หรือแนว การปฏิบัติงานของผู้บริหาร ซึ่งแสดงให้เห็นถึงสมรรถภาพส่วนหนึ่งของผู้บริหาร จำนวน 25 ข้อ

เกณฑ์การตรวจให้คะแนน

แบบสอบถามฉบับนี้ เป็นการประเมินการปฏิบัติงานของครูใหญ่ ในแต่ละ คำถาม ว่าอยู่ในระดับใด ดังนั้นในการให้คะแนนจึงถือเกณฑ์ดังนี้ คือ 6 5 4 3 2 และ 1 หมายถึง ปฏิบัติมากที่สุด มาก ค่อนข้างมาก ค่อนข้างน้อย น้อย และน้อยที่สุด ตามลำดับ

เกณฑ์การประเมิน ใช้แนวการประเมินค่าความถี่เห็นของ เบสต์ (Best. 1970 : 204 - 208) ดังนี้

คะแนนระหว่าง	5.51 – 6.00	หมายถึง	ผู้บริหารปฏิบัติมากที่สุด
คะแนนระหว่าง	4.51 – 5.50	หมายถึง	ผู้บริหารปฏิบัติมาก
คะแนนระหว่าง	3.51 – 4.50	หมายถึง	ผู้บริหารปฏิบัติค่อนข้างมาก
คะแนนระหว่าง	2.51 – 3.50	หมายถึง	ผู้บริหารปฏิบัติค่อนข้างน้อย
คะแนนระหว่าง	1.51 – 2.50	หมายถึง	ผู้บริหารปฏิบัติน้อย
คะแนนระหว่าง	1.00 – 1.50	หมายถึง	ผู้บริหารปฏิบัติน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามที่มุ่งวัดผลสืบเนื่องจาก

การใช้สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 25 ข้อ

เกณฑ์การตรวจให้คะแนน

แบบสอบถามฉบับนี้ เป็นการประเมินผลของการปฏิบัติงานของผู้บริหาร
ในแต่ละคำถามว่าอยู่ในระดับใด ดังนั้น การให้คะแนนจึงถือเกณฑ์ดังนี้ คือ
6 5 4 3 2 และ 1 หมายถึง ผลของการปฏิบัติมากที่สุด มาก
ค่อนข้างมาก ค่อนข้างน้อย น้อย และน้อยที่สุด ตามลำดับ

เกณฑ์การประเมิน ใช้แนวการประเมินค่าความคิดเห็นของ เบสต์

(Best. 1970 : 204 – 208) ดังนี้

คะแนนระหว่าง	5.51 – 6.00	หมายถึง	ผลของการปฏิบัติมากที่สุด
คะแนนระหว่าง	4.51 – 5.50	หมายถึง	ผลของการปฏิบัติมาก
คะแนนระหว่าง	3.51 – 4.50	หมายถึง	ผลของการปฏิบัติค่อนข้างมาก
คะแนนระหว่าง	2.51 – 3.50	หมายถึง	ผลของการปฏิบัติค่อนข้างน้อย
คะแนนระหว่าง	1.51 – 2.50	หมายถึง	ผลของการปฏิบัติน้อย
คะแนนระหว่าง	1.00 – 1.50	หมายถึง	ผลของการปฏิบัติน้อยที่สุด
ผู้ที่ให้คะแนนเฉลี่ย 3.51 ขึ้นไป ทั้งตอนที่ 2 และตอนที่ 3 หมายถึง			

ผ่านเกณฑ์

ผู้ที่ให้คะแนนเฉลี่ย 3.51 ขึ้นไป เพียงตอนใดตอนหนึ่ง หมายถึง

ไม่ผ่านเกณฑ์

ฉบับที่ 3 เป็นแบบสอบถามที่มุ่งวัดคุณธรรมของผู้บริหารโรงเรียน
 ยึดแนวการสร้างแบบสอบถาม ที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
 ใช้ประเมินผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา แต่ได้แก้ไขปรับปรุงทางคำภาษา
 และคำถามให้เหมาะสมกับเรื่องการศึกษาและกลุ่มตัวอย่าง

เกณฑ์การตรวจให้คะแนน

แบบสอบถามฉบับนี้ เป็นแบบสอบถามวัดความรู้สึกเกี่ยวกับการประเมิน
 คุณธรรมของผู้บริหาร การให้คะแนนถือเกณฑ์ดังนี้ คือ 6 5 4 3 2 และ
 1 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด มาก ค่อนข้างมาก ค่อนข้างน้อย น้อย และ
 น้อยที่สุด ตามลำดับ

เกณฑ์การประเมิน ใช้แนวการประเมินความคิดเห็นของ เบสต์

(Best. 1970 : 204 - 208) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	5.51 - 6.00	หมายถึง	ผู้บริหารมีคุณธรรมมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	4.51 - 5.50	หมายถึง	ผู้บริหารมีคุณธรรมมาก
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	3.51 - 4.50	หมายถึง	ผู้บริหารมีคุณธรรมค่อนข้าง
มาก			
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	2.51 - 3.50	หมายถึง	ผู้บริหารมีคุณธรรมค่อนข้าง
น้อย			
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	1.51 - 2.50	หมายถึง	ผู้บริหารมีคุณธรรมน้อย
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	1.00 - 1.50	หมายถึง	ผู้บริหารมีคุณธรรมน้อยที่สุด
ผู้ที่ให้คะแนนเฉลี่ย	3.51 ขึ้นไป	หมายถึง	ผ่านเกณฑ์
ผู้ที่ให้คะแนนเฉลี่ย	3.50 ลงมา	หมายถึง	ไม่ผ่านเกณฑ์

นำแบบสอบถามทั้ง 3 ฉบับ ไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหาร

จำนวน 30 คน และครู จำนวน 120 คน รวม 150 คน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง

นำผลที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อหาคุณภาพของแบบสอบถาม ดังนี้

1. การหาความยากง่าย (Difficulty)

หาความยากง่ายของแบบทดสอบฉบับที่ 1 โดยพิจารณาจากสัดส่วนระหว่างจำนวนผู้สอบที่ตอบข้อคำถามนั้นถูก กับจำนวนผู้สอบทั้งหมด คำนวณได้จากสูตร (ลวน สายยศ และอังคณา สายยศ 2528 : 193)

$$P = \frac{R}{N}$$

เมื่อ P แทน ค่าความยากง่ายของข้อคำถามแต่ละข้อ
R แทน จำนวนผู้ตอบข้อนั้นถูก
N แทน จำนวนผู้ตอบทั้งหมด

ค่าความยากง่ายที่ดีคว่าใช้ไถ่จะอยู่ระหว่าง 0.20 ถึง 0.80

2. การหาอำนาจจำแนก (Discrimination)

2.1 การหาอำนาจจำแนกของแบบทดสอบฉบับที่ 1 นำคะแนนแบบทดสอบเรียงจากมากไปหาน้อย แล้วตัดกลุ่มคะแนนมา $\frac{1}{3}$ ของจำนวนผู้ตอบทั้งหมดเป็นกลุ่มสูง และตัดผู้ไถ่คะแนนน้อยมา $\frac{1}{3}$ ของจำนวนผู้ตอบทั้งหมดเป็นกลุ่มต่ำ มาแทนค่าในสูตร (ลวน สายยศ และอังคณา สายยศ 2528 : 180)

$$D = \frac{R_u - R_L}{N}$$

เมื่อ D แทน ค่าอำนาจจำแนก
 R_u แทน จำนวนผู้ที่ตอบถูกในกลุ่มสูง
 R_L แทน จำนวนผู้ที่ตอบถูกในกลุ่มต่ำ
N แทน จำนวนผู้ตอบในกลุ่มทั้งสอง

ค่าอำนาจจำแนกที่ดีคว่า จำแนกคนอ่อนและคนเก่งไถ่ จะมีค่าอยู่ตั้งแต่ .20 ขึ้นไป

2.2 การหาค่าอ่านจำแนกของแบบสอบถามฉบับที่ 2 ฉบับที่ 3 นำคะแนนแบบสอบถามมาเรียงจากมากไปหาน้อย เลือกคะแนนกลุ่มสูงไว้ 25% กลุ่มต่ำ 25% แล้วคำนวณหาค่าอ่านจำแนกโดยใช้วิธีการของการแจกแจงที่ (t - distribution) จากสูตร (ฉนวน สายยศ และอังคณา สายยศ 2528 : 185)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าอ่านจำแนกของข้อสอบ
	$\bar{X}_1$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มสูง
	$\bar{X}_2$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มต่ำ
	S_1^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนของกลุ่มสูง
	S_2^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนของกลุ่มต่ำ
	n_1	แทน	จำนวนของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มสูง
	n_2	แทน	จำนวนของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มต่ำ

ถ้าการคำนวณหาค่า t ได้มากกว่าหรือเท่ากับ 1.75 ถือว่าข้อความนั้นจำแนกคนเป็นสองกลุ่มได้

3. การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability)

3.1 การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบฉบับที่ 1 นำคะแนนมาแยกจำนวนคนที่ตอบถูก และจำนวนคนที่ตอบผิดในแต่ละข้อ แล้วคำนวณหาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ โดยใช้สูตรของ คูเคอร์ - ริชาร์ดสัน สูตรที่ 20 (Kuder Richardson formula 20) (ฉนวน สายยศ และอังคณา สายยศ

$$r_{tt} = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum pq}{s_t^2} \right\}$$

เมื่อ	n	แทน	จำนวนข้อของเครื่องมือวัด
	p	แทน	สัดส่วนของผู้ทำถูกในข้อหนึ่ง ๆ
	q	แทน	สัดส่วนของผู้ทำผิดในข้อหนึ่ง ๆ
	s_t^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนของเครื่องมือฉบับนี้

ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ 0.968

3.2 การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามฉบับที่ 2 ฉบับที่ 3
คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกสูงไว้ และนำไปหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้

สัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) จากสูตร (ลวน สายยศ และ
อังคณา สายยศ 2528 : 170) ในกรณี
ข้อ 2 และ 3
เป็นอย่างไร ?

$$\mathcal{L} = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right\}$$

เมื่อ	$\mathcal{L}$	แทน	ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ
	n	แทน	จำนวนข้อที่วัด
	$\sum s_i^2$	แทน	ผลรวมของความแปรปรวนของแบบสอบถาม เป็นรายข้อ
	s_t^2	แทน	ความแปรปรวนของแบบสอบถามทั้งฉบับ

ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามฉบับที่ 2 และฉบับที่ 3 เท่ากับ 0.977 และ
0.991 ตามลำดับ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอความร่วมมือจากผู้ดำเนินการการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ หัวหน้า
การประถมศึกษาอำเภอ ผู้บริหารโรงเรียนและครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการเก็บ
รวบรวมข้อมูล

2. นำแบบทดสอบฉบับที่ 1 ให้ผู้บริหารที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทดสอบ ในวัน
ประชุมประจำเดือน และตอบแบบสอบถามฉบับที่ 2 ฉบับที่ 3 แล้วส่งแบบ
สอบถามฉบับที่ 2 ฉบับที่ 3 ไปยังครูในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ให้ตอบ
แบบสอบถาม

3. ภายหลังจากแจกแบบสอบถามไปแล้ว 1 สัปดาห์ จึงไปรับแบบสอบถาม
คืนที่สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ โดยที่ผู้บริหารโรงเรียนจะนำแบบสอบถาม
มาส่งคืน

แบบสอบถามที่ส่งไป ได้รับกลับคืนมาครบและสมบูรณ์ทุกฉบับ คิดเป็นร้อยละ
ร้อยของแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 แสดงจำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืน

อำเภอ	แบบสอบถามที่ส่งไป(ฉบับ)		แบบสอบถามที่ได้รับคืน(ฉบับ)		ร้อยละ
	ผู้บริหาร	ครู	ผู้บริหาร	ครู	
เมือง	35	140	35	140	100
จตุรัส	28	112	28	112	100
หนองบัวระเหว	9	36	9	36	100
บ้านหันจันทรง	13	52	13	52	100
เทพสถิต	12	48	12	48	100
บ้านเขว้า	14	56	14	56	100
แก่งคร้อ	21	84	21	84	100
คอนสวรรค์	15	60	15	60	100
ภูเขียว	27	108	27	108	100
เกษตรสมบูรณ์	24	96	24	96	100
คอนสาร	14	56	14	56	100
บ้านแท่น	11	44	11	44	100
หนองบัวแดง	25	100	25	100	100
รวม	248	992	248	992	100

4. นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาตรวจให้คะแนน ตามเกณฑ์การให้คะแนนของแบบสอบถามแต่ละข้อซึ่งได้กล่าวมาแล้ว
5. คะแนนเฉลี่ยของผู้บริหารในแบบสอบถามฉบับที่ 2 ตอนที่ 2 ตอนที่ 3 และฉบับที่ 3 ได้มาจากคะแนนของครูในโรงเรียนและคะแนนของผู้บริหารรวมกันแล้วหาคะแนนเฉลี่ย
6. จำแนกแบบสอบถามตามตัวแปรสำหรับวิเคราะห์
7. วิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้ได้แบบสอบถามคืน นำแบบสอบถามดังกล่าวมาดำเนินการเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกฉบับ ปรากฏว่า จากจำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืน 1,240 ฉบับ มีความสมบูรณ์ที่สามารถนำไปใช้วิเคราะห์ข้อมูลได้ทุกฉบับ
2. นำแบบทดสอบฉบับที่ 1 แบบสอบถามฉบับที่ 2 และฉบับที่ 3 มาตรวจให้คะแนนและนำไปลงรหัส เพื่อนำไปใช้คำนวณด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSSX (Statistical Package for the Social Science Version 10) ของสำนักบริการคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
3. คำนวณหาค่าสถิติพื้นฐานได้แก่ ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของแบบทดสอบและแบบสอบถามแต่ละฉบับ
4. เปรียบเทียบสมรรถภาพของผู้บริหาร 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ ความเข้าใจงานและกระบวนการบริหารโรงเรียน ด้านทักษะพื้นฐาน และด้าน

คุณธรรมของผู้บริหาร ระหว่างผู้บริหารที่มีวุฒิ อายุ และประสบการณ์ต่างกัน โดยใช้สถิติค่าที (t - test)

การทดสอบสมมติฐานได้กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติเพื่อนำไปใช้ในการแปลผล ได้ใช้ค่าสถิติ ดังนี้

1. ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) ใช้สูตร (ล่วน สายยศ และอังคณา สายยศ 2527 : 59)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าคะแนนเฉลี่ยของแบบสอบถาม
 $\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

2. ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้สูตร (ล่วน สายยศ และอังคณา สายยศ 2527 : 64)

$$S = \sqrt{\frac{\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N - 1)}}$$

เมื่อ S แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 $\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 $(\sum X)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง

$\frac{\chi^2}{N}$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
 N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

3. การทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ย

ทดสอบความแตกต่างคะแนนเฉลี่ยสมรรถภาพของผู้บริหาร แต่ละกลุ่ม
 ที่เป็นอิสระจากกัน (Independent Samples) ซึ่งเป็นการทดสอบสมมติฐาน
 ขอบ 1 - 3 โดยใช้สถิติที (t - test) ผู้วิจัยได้ทดสอบค่าความแปรปรวน
 ของคะแนนของสมรรถภาพทั้ง 3 ด้าน ที่ศึกษาของทั้ง 2 กลุ่ม ก่อนการเลือกใช้
 สถิติที (t - test)

ในการทดสอบความแปรปรวนของทั้งสองกลุ่ม เมื่อ s_1^2 มีค่า
 มากกว่า s_2^2 ใช้สูตรต่อไปนี้ (Ferguson. 1971 : 165)

$$F = \frac{s_1^2}{s_2^2}$$

แต่ถ้า s_2^2 มีค่ามากกว่า s_1^2 ต้องใช้สูตร ดังนี้

$$F = \frac{s_2^2}{s_1^2}$$

โดยมี $df_1 = n_1 - 1$, $df_2 = n_2 - 1$

ผลการทดสอบพบว่าความแปรปรวนของทั้งสองกลุ่มไม่เท่ากันอย่างมี
 นัยสำคัญทางสถิติ

4. การทดสอบสมมติฐานเปรียบเทียบสมรรถภาพทั้ง 3 ด้านของผู้บริหาร
 ทั้ง 2 กลุ่ม โดยใช้ t - test จากสูตร (Ferguson. 1976 : 165)

$$t = \frac{\bar{x}_1 - \bar{x}_2}{\sqrt{\frac{s_1^2}{n_1} + \frac{s_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณา
	$\bar{x}_1, \bar{x}_2$	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2
	s_1^2, s_2^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของกลุ่มที่ 1 และ กลุ่มที่ 2
	n_1, n_2	แทน	จำนวนคนในกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อความสะดวกในการเสนอผลการวิเคราะห์และแปลความหมายข้อมูล ผู้วิจัยได้ใช้สัญลักษณ์ดังนี้

N	แทน	ผู้บริหารในกลุ่มตัวอย่าง
ΣX	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัว
ΣX^2	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
$\bar{X}$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย
S	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
S^2	แทน	ค่าความแปรปรวน
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณาในการแจกแจงแบบที (t - distribution)
df	แทน	ชั้นของความอิสระ (Degree of freedom)
p	แทน	การคั่นนัยสำคัญทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ
ตอนที่ 1 ค่าสถิติพื้นฐานและการประเมินคะแนนสมรรถภาพด้านความรู้ ความเข้าใจงานและกระบวนการบริหารโรงเรียน ด้านทักษะพื้นฐานของผู้บริหาร และด้านคุณธรรมของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ถึงกักต้งานการประถมศึกษา จังหวัดชัยภูมิ

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบสมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ความเข้าใจ
งานและกระบวนการบริหารโรงเรียน ด้านทักษะพื้นฐานของการบริหาร และด้าน
คุณธรรมของผู้บริหาร โดยจำแนกตามวุฒิ อายุ และประสบการณ์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ค่าสถิติพื้นฐานและการประเมินคะแนนสมรรถภาพด้านความรู้
ความเข้าใจงานและกระบวนการบริหารโรงเรียน ด้านทักษะพื้นฐานของผู้บริหาร
และด้านคุณธรรมของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถม
ศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ดังแสดงในตาราง 3 - 11

ตาราง 3 ค่าสถิติพื้นฐานและการประเมินคะแนนสมรรถภาพ 3 ด้าน ของผู้บริหาร
โรงเรียนประถมศึกษา

สมรรถภาพของผู้บริหาร	$\bar{X}$	S.D.	การประเมินค่า
ด้านความรู้ความเข้าใจงานและกระบวนการ บริหารโรงเรียน	83.161	10.021	ดีมาก
ด้านทักษะพื้นฐานของผู้บริหาร	4.805	.461	มาก
ด้านคุณธรรมของผู้บริหาร	5.013	.516	มากที่สุด

จากตาราง 3 แสดงว่าผู้บริหารได้คะแนนเฉลี่ยสมรรถภาพทั้ง 3 ด้าน
ผ่านเกณฑ์ทุกด้าน เมื่อวิเคราะห์เป็นรายด้านพบว่า คะแนนเฉลี่ยสมรรถภาพด้าน
คุณธรรมของผู้บริหาร และสมรรถภาพด้านความรู้ความเข้าใจงานและกระบวนการ
บริหารโรงเรียน ผ่านเกณฑ์ด้วยคะแนนระดับดีมาก ส่วนด้านทักษะพื้นฐานของ
ผู้บริหารโรงเรียน ผู้บริหารผ่านเกณฑ์ในระดับมาก

ตาราง 4 แสดงรายละเอียดของคะแนนความรู้อย่างเข้าใจงานและกระบวนการบริหารโรงเรียน โดยจำแนกเป็นค่าน้อย

งานบริหารโรงเรียนประถมศึกษา	รายละเอียด	การประเมินค่า
ความรู้วิชาการ	79.95	ดี
ความรู้บุคลากร	72.11	ดี
ความรู้กิจการนักเรียน	79.65	ดี
ความรู้ธุรการ การเงินและพัสดุ	88.94	ดีมาก
ความรู้อาคารสถานที่	84.0	ดีมาก
ความรู้ความสัมพันธ์กับชุมชน	88.37	ดีมาก
รวมเฉลี่ย	83.161	ดีมาก

จากตาราง 4 แสดงว่าผู้บริหารได้คะแนนเฉลี่ยสมรรถภาพด้านความรู้ความเข้าใจงานและกระบวนการบริหารโรงเรียนอยู่ในระดับดีมาก เมื่อวิเคราะห์เป็นรายด้าน พบว่า ผู้บริหารได้คะแนนเฉลี่ยในงานด้านวิชาการ ด้านบุคลากร และด้านกิจการนักเรียนอยู่ในระดับดี ส่วนอีก 3 ด้าน คือ ด้านธุรการ การเงิน และพัสดุ ด้านอาคารสถานที่ และด้านความสัมพันธ์กับชุมชนอยู่ในระดับดีมาก (ดูรายละเอียดแต่ละด้านในภาคผนวก)

ตาราง 5 ค่าสถิติพื้นฐานและการประเมินค่าคะแนนสมรรถภาพในการปฏิบัติด้านทักษะ
พื้นฐานของผู้บริหาร โดยจำแนกเป็นรายชื่อ

	งานที่ปฏิบัติ	$\bar{X}$	S.D.	การประเมินค่า
1.	ก่อนกำหนดโครงการประจำปีของโรงเรียน ได้มีการประชุมปรึกษาหารือ เพื่อซักซ้อมความ เข้าใจในระหว่างบุคลากรในโรงเรียน	4.903	.736	มาก
2.	ให้คณะกรรมการมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหาร ทุกขั้นตอนได้แก่ การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ การวางแผน การปฏิบัติ ตามแผนและประเมินผล	4.778	.651	มาก
3.	มีการประเมินผลงานเมื่อสิ้นสุดโครงการ และเมื่อสิ้นปีการศึกษา เพื่อใช้ประกอบ การบริหารและการวางแผนในปีต่อไป	4.427	.817	ค่อนข้างมาก
4.	ปฏิบัติตนในฐานะผู้นำที่ดีของโรงเรียน และ เปิดโอกาสให้รวมงานเป็นผู้นำได้เป็น ครั้งคราว	4.798	.714	มาก
5.	ดำเนินการนิเทศภายในโดยการเยี่ยม ชั้นเรียน ปรึกษาหารือและให้คำแนะนำ เพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ ยิ่งขึ้น	4.331	.837	ค่อนข้างมาก
6.	จัดให้มีสื่อการเรียนการสอน การเก็บรักษา และการใช้อย่างคุ้มค่า	4.435	.807	ค่อนข้างมาก

ตาราง 5 (ต่อ)

	งานที่ปฏิบัติ	$\bar{X}$	S.D.	การประเมินค่า
7.	จัดให้มีและส่งเสริมการใช้ห้องสมุด หรือมุมหนังสือ จนเกิดประโยชน์ต่อนักเรียน	4.528	.799	มาก
8.	กำกับ ดูแล ให้ครูเตรียมการสอนและทำบันทึกการสอน	4.629	.789	มาก
9.	จัดให้บริการด้านต่าง ๆ แก่นักเรียน เช่น ห้องพยาบาล อาหารกลางวัน สหกรณ์นักเรียน พนการศึกษา เป็นต้น	4.839	.757	มาก
10.	จัดและส่งเสริมกิจกรรมด้านต่าง ๆ จนนักเรียนสามารถปกครองและช่วยเหลือตนเองได้ เช่น มีคณะกรรมการ นักเรียนชุมนุมต่าง ๆ เป็นต้น	4.456	.804	ค่อนข้างมาก
11.	สำรวจและให้ความช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาในด้านต่าง ๆ เช่น การขาดเรียน ความยากจน มีปัญหาทางครอบครัว ร่างกายพิการ เป็นต้น	4.625	.720	มาก
12.	ดำเนินการสำรวจเด็กในเขตบริการของโรงเรียนให้เข้าเรียนอย่างทั่วถึง	5.242	.666	มาก
13.	จัดครูเข้าสอนหรือมอบหมายงานอื่นตามความรู้ความสามารถและความเหมาะสม	5.028	.694	มาก

ตาราง 5 (ต่อ)

	งานที่ปฏิบัติ	$\bar{X}$	S.D.	การประเมินค่า
14.	กำกับ ดูแลและส่งเสริมให้ครูได้ประพฤติปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ และจรรยาวิชาชีพครู	5.065	.717	มาก
15.	การพิจารณาความดีความชอบมีการแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาประเมินผลการทำงานของบุคลากรฝ่ายต่าง ๆ	4.460	.819	ค่อนข้างมาก
16.	ผู้บริหารเอาใจใส่ทุกข์สุขส่วนตัว และครอบครัวของบุคลากรในโรงเรียน และให้ความช่วยเหลืออย่างเหมาะสม	4.510	.829	มาก
17.	ดำเนินการหรือดูแลงานสารบรรณของโรงเรียนได้อย่างมีระบบถูกต้องและรวดเร็ว	4.871	.789	มาก
18.	ดำเนินการหรือกำกับดูแลในการจัดทำและเก็บรวบรวมเอกสาร หลักฐานการปฏิบัติงานต่าง ๆ ของโรงเรียน เช่น สมุดหมายเหตุรายวัน ทะเบียนนักเรียน ฯลฯ ให้เป็นปัจจุบัน	5.173	.746	มาก
19.	กำกับ ดูแล ใ้มีการทำบัญชีและทะเบียนเกี่ยวกับการเงิน ทั้งเงินงบประมาณ เงินนอกงบประมาณของโรงเรียน ให้เป็นปัจจุบันและถูกต้องตามระเบียบ	5.145	.711	มาก

ตาราง 5 (ต่อ)

	งานที่ปฏิบัติ	$\bar{X}$	S.D.	การประเมินค่า
20.	เอาใจใส่ดูแลอาคารสถานที่และบริเวณโรงเรียนให้สะอาด ปลอดภัย ร่มรื่น สวยงามและเป็นระเบียบอยู่เสมอ	4.984	.758	มาก
21.	จัดและดูแลให้มีการใช้อาคารสถานที่และบริเวณโรงเรียนให้เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน และกิจกรรมอื่นอย่างเหมาะสม	4.851	.718	มาก
22.	จัดและควบคุมให้มีการอยู่เวรยามรักษาอาคารสถานที่และทรัพย์สินของทางราชการ	5.198	.647	มาก
23.	มีการเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานของโรงเรียน เช่น ผลการประเมินคุณภาพทางการศึกษาโดยจัดทำจุลสาร หรือสิ่งพิมพ์ จัดป้ายประกาศเผยแพร่ข่าวสารของโรงเรียน เป็นต้น	4.113	.837	ค่อนข้างมาก
24.	โรงเรียนเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนในต่าง ๆ เช่น การเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ของท้องถิ่น เข้าร่วมในกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่น เป็นต้น	4.899	.698	มาก
25.	ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน เช่น การเชิญประชาชนมาร่วมในวันสำคัญต่าง ๆ เชิญบุคคลในท้องถิ่นมาเป็นวิทยากร เป็นต้น	4.613	.750	มาก

จากตาราง 5 แสดงว่าสมรรถภาพในการปฏิบัติงานทักษะพื้นฐานของผู้บริหาร โดยเฉลี่ยมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อพบว่า งานที่ผู้บริหารปฏิบัติมากกว่างานอื่น ได้แก่ การสำรวจเก็บในเขตบริการให้เขาเรียนอย่างทั่วถึง (ข้อ 12) การกำกับดูแลในการจัดทำเอกสาร หลักฐานในการปฏิบัติงานต่าง ๆ ของโรงเรียน (ข้อ 18) การกำกับดูแลให้มีการจัดทำบัญชีและทะเบียนเกี่ยวกับการเงินของโรงเรียน (ข้อ 19) และการจัดให้มีเวรยามรักษาอาคารสถานที่และทรัพย์สินของโรงเรียน (ข้อ 22) ส่วนงานที่ผู้บริหารปฏิบัติอยู่ในระดับค่อนข้างมาก ได้แก่ การประเมินผลงานและนำผลการประเมินไปใช้ (ข้อ 3) การนิเทศภายใน (ข้อ 6) การจัดและส่งเสริมกิจกรรมต่าง ๆ (ข้อ 10) การแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาความคิดความชอบประจำปี (ข้อ 15) และการเผยแพร่ข่าวสารของโรงเรียน (ข้อ 23) รายข้อย่อยที่กล่าวมาแล้วทั้งหมด ผู้ตอบมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันมากนัก

ตาราง 6 ค่าสถิติพื้นฐานและการประเมินค่าคะแนนสมรรถภาพผลของการปฏิบัติงาน
ทักษะพื้นฐานของผู้บริหาร โดยจำแนกเป็นรายข้อ

	ผลของการปฏิบัติ	$\bar{X}$	S.D.	การประเมินค่า
1.	คณะกรรมการส่วนใหญ่มีความเข้าใจจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน	4.919	.585	มาก
2.	คณะกรรมการส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติหน้าที่ทั้งงานประจำและงานพิเศษ	4.948	.631	มาก
3.	คณะกรรมการส่วนใหญ่นำผลการประเมินมาปรับปรุงการเรียนการสอน ทำให้ผลการเรียนของนักเรียนดีขึ้น	4.766	.650	มาก
4.	การปฏิบัติงานในโรงเรียนมีความคล่องตัวและเป็นที่น่าพอใจของคณะครู	4.657	.691	มาก
5.	คณะครูมีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน	4.601	.713	มาก
6.	ครูใช้สื่อประกอบการสอนและเก็บอย่างเป็นระบบ	4.274	.724	ค่อนข้างมาก
7.	นักเรียนมีนิสัยชอบอ่านหนังสือทำให้รักโรงเรียน ปัญหาการขาดเรียน การออกกลางคันลดลง	4.476	.708	ค่อนข้างมาก
8.	คณะครูเตรียมการสอน และทำบันทึกการสอนเป็นปัจจุบัน	4.456	.867	ค่อนข้างมาก
9.	โครงการอาหารกลางวัน ทำให้นักเรียนได้บริโภคอาหารที่มีคุณค่าประโยชน์ตามหลักโภชนา และช่วยเหลือนักเรียนยากจนได้	4.581	.835	มาก

ตาราง 6 (ต่อ)

	ผลของการปฏิบัติ	$\bar{X}$	S.D.	การประเมินค่า
10.	นักเรียนส่วนใหญ่มีความประพฤติดี ปฏิบัติตามระเบียบวินัยของโรงเรียน และของหมู่คณะที่กำหนดขึ้น	4.823	.624	มาก
11.	นักเรียนส่วนใหญ่มีสุขภาพสมบูรณ์ ทั้งร่างกายและจิตใจ	4.694	.676	มาก
12.	เด็กในเขตบริการของโรงเรียนมาเข้าเรียนตามเป้าหมาย	5.282	.656	มาก
13.	คณะกรรมการที่ได้อบรมมอบหมาย ทำให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย	4.887	.651	มาก
14.	คณะกรรมการที่ดี เป็นแบบอย่างที่ดีของศิษย์และผู้อื่น ไม่เคยกระทำความผิดถึงขั้นถูกสอบสวน	5.125	.659	มาก
15.	คณะกรรมการพิจารณาความดีความชอบประจำปีไม่มีปัญหาการร้องเรียน	4.823	.764	มาก
16.	คณะกรรมการสนิทสนมและเป็นกันเองกับผู้บริหาร	4.960	.789	มาก
17.	โรงเรียนจัดทำรายงานต่าง ๆ เสร็จทันตามกำหนด ไม่เคยถูกติดตามทวงถามจากหน่วยเหนือ	5.052	.704	มาก
18.	การค้นหาขอมูลเกี่ยวกับเรื่องของครู และนักเรียนทำไต่สวน	5.081	.612	มาก

ตาราง 6 (ต่อ)

	ผลของการปฏิบัติ	$\bar{X}$	S.D.	การประเมินค่า
19.	การเบิกจ่ายเงินเดือน เงินสวัสดิการหรือเงินอื่น ๆ ปฏิบัติได้ถูกต้อง ไม่เคยเสียหาย	5.452	.553	มาก
20.	ผู้ปกครองนักเรียนพอใจในการปฏิบัติงานของผู้บริหารและคณะครู	4.944	.621	มาก
21.	ชุมชนเห็นความสำคัญของโรงเรียน มีความรู้สึกเป็นเจ้าของ ช่วยกันรักษาทรัพย์สินของโรงเรียน	4.867	.693	มาก
22.	คณะครูเอาใจใส่ในการอยู่เวรยามเป็นอย่างดี สามารถป้องกันทรัพย์สินของทางราชการไม่ให้เสียหายได้	5.085	.608	มาก
23.	ผู้ปกครองนักเรียนสนใจติดตามความก้าวหน้าของโรงเรียนอยู่เสมอ	4.649	.675	มาก
24.	โรงเรียนกับชุมชนมีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน	4.972	.688	มาก
25.	ประชาชนยินดีและเต็มใจมาร่วมในกิจกรรมวันสำคัญต่าง ๆ หรือกิจกรรมใด ๆ ที่ทางโรงเรียนขอความร่วมมือ	4.956	.650	มาก

จากตาราง 6 แสดงว่าสมรรถภาพเกี่ยวกับผลของการปฏิบัติกันทักษะพื้นฐานของผู้บริหาร โดยเฉลี่ยมีผลของการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อพบว่า งานที่มีผลของการปฏิบัติ มากกว่างานอื่น ได้แก่ เด็กในเขตบริการมาเข้าเรียนตามเป้าหมาย (ข้อ 12) ครูประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์และผู้อื่น (ข้อ 14) การเบิกจ่ายเงินเดือนและเงินอื่น ๆ ไม่เคยเสียหาย (ข้อ 19) และครูเอาใจใส่ในการอยู่เวรยามเป็นอย่างดี (ข้อ 22) ส่วนงานที่มีผลของการปฏิบัติอยู่ในระดับค่อนข้างมาก ได้แก่ ครูใช้สื่อและเก็บอย่างมีระบบ (ข้อ 6) นักเรียนมีนิสัยชอบอ่านหนังสือ ทำให้ปัญหาการขาดเรียน การออกกลางคันลดลง (ข้อ 7) และครูเตรียมการสอนและบันทึกการสอนเป็นปัจจุบัน (ข้อ 8) รายการขอย่อยดังกล่าว ผู้ตอบมีความเห็นไม่แตกต่างกัน

ตาราง 7 กาสติที่พื้นฐานและการประเมินภาวะเหมาะสมสมรรถภาพด้านคุณธรรมของ
ผู้บริหาร โดยจำแนกเป็นรายชื่อ

	คุณลักษณะของผู้บริหาร	$\bar{X}$	S.D.	การประเมินค่า
1.	ผู้บริหารโรงเรียนเอาใจใส่ให้ความช่วยเหลือ บุคลากรทั้งในหน้าที่การงานและส่วนตัว	4.831	.682	มาก
2.	ผู้บริหารปฏิบัติตนน่านับถือ เป็นตัวอย่างแก่ บุคคลอื่น	4.827	.757	มาก
3.	ผู้บริหารละเว้นจากอบายมุขต่าง ๆ	4.661	.857	มาก
4.	ผู้บริหารมีกิริยา มารยาท สุภาพเรียบร้อย	5.039	.604	มาก
5.	ผู้บริหารแต่งกายสะอาดเรียบร้อย เหมาะสม กับกาลเทศะ	5.238	.639	มาก
6.	ผู้บริหารเป็นคนเปิดเผย และเป็นกันเองกับ ผู้ร่วมงาน	5.048	.647	มาก
7.	ผู้บริหารปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต	5.181	.647	มาก
8.	ผู้บริหารรับฟังความคิดเห็นของผู้ร่วมงานและ นำความคิดเห็นของผู้ร่วมงานมาประกอบการ พิจารณาตัดสินใจ	4.960	.735	มาก
9.	ผู้บริหารมีความยินดีเมื่อผู้ใต้บังคับบัญชาประสบ ความสำเร็จในการทำงานและชีวิตส่วนตัว	5.214	.642	มาก
10.	ผู้บริหารเป็นผู้สนใจศึกษาหาความรู้และ ประสบการณ์เพิ่มเติมให้ทันสมัยและนำมาใช้ ให้เป็นประโยชน์ในการปฏิบัติงานอยู่เสมอ	4.927	.765	มาก

ตาราง 7 (ต่อ)

	คุณลักษณะของผู้บริหาร	$\bar{X}$	S.D.	การประเมินค่า
11.	ผู้บริหารอุทิศเวลาให้แก่งานการและเสียสละ เพื่อประโยชน์ของส่วนรวม	5.077	.719	มาก
12.	ผู้บริหารเป็นผู้มีความเพียร ปฏิบัติภาระหน้าที่ ต่าง ๆ โดยไม่ลดละเบี่ยงหน่าย	4.948	.715	มาก
13.	ผู้บริหารเป็นผู้รู้จักเลือกกว่าใครเป็นคนที่จะ คบหา ใครเป็นคนไม่ดีไม่ควรคบหา	4.919	.612	มาก
14.	ผู้บริหารไม่ชักชวนผู้ร่วมงานไปในทางที่ไม่ควร	5.101	.647	มาก
15.	ผู้บริหารวางตัวเหมาะสม เสมอคนเสมอปลาย	5.0	.673	มาก
16.	ผู้บริหารให้เกียรติผู้ร่วมงานเสมอ	5.133	.619	มาก
17.	ผู้บริหารยอมรับความสามารถของผู้ที่บังคับ บัญชา	5.081	.591	มาก
18.	ผู้บริหารเป็นผู้มีอารมณ์หนักแน่นมั่นคง และ ไม่หวั่นไหวง่าย	4.790	.717	มาก
19.	ผู้บริหารเป็นผู้มีความยุติธรรมไม่เลือกที่รัก มักที่ชัง	4.948	.692	มาก
20.	ผู้บริหารสนใจ เอาใจใส่ และพิถีพิถัน ประโยชน์ของผู้ที่บังคับบัญชา	5.004	.670	มาก
21.	ผู้บริหารเป็นผู้ที่รักและศรัทธาในอาชีพการ	5.246	.679	มาก
22.	ผู้บริหารสามารถปรับตัวเข้ากับคนอื่นได้	5.105	.695	มาก
23.	ผู้บริหารมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการ ปฏิบัติงาน	4.843	.750	มาก

ตาราง 7 (ต่อ)

	คุณลักษณะของผู้บริหาร	$\bar{X}$	S.D.	การประเมินค่า
24.	ผู้บริหารมีความเชื่อมั่นในตนเอง กล่าวคือสนใจในสิ่งที่ถูกต้องอย่างมีเหตุผล	4.903	.757	มาก
25.	ผู้บริหารมีความรับผิดชอบต่องานและกรอบกว้าง	5.181	.676	มาก

จากตาราง 7 แสดงว่าสมรรถภาพด้านคุณธรรมของผู้บริหารอยู่ในระดับมาก เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อพบว่า คุณธรรมที่ได้รับการประเมินด้วยคะแนนสูง ได้แก่ ผู้บริหารเป็นผู้ที่รักและศรัทธาในอาชีพการ (ข้อ 21) การแต่งกายสะอาดเรียบร้อย (ข้อ 5) มีความยินดีเมื่อผู้ใต้บังคับบัญชาประสบความสำเร็จ (ข้อ 9) เป็นผู้มีความรับผิดชอบต่องานและกรอบกว้าง (ข้อ 25) ปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์ (ข้อ 7) ปรับตัวเข้ากับคนอื่นได้ดี (ข้อ 22) ส่วนคุณธรรมที่ผู้บริหารได้รับการประเมินด้วยคะแนนต่ำ ได้แก่ การประพฤติตนเป็นที่น่าเลื่อมใส (ข้อ 2) การเป็นผู้มีอารมณ์หนักแน่น (ข้อ 18) และการละเว้นจากอบายมุข (ข้อ 3) ซึ่งผู้ตอบมีการตอบแตกต่างกันไป

ตาราง 8 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้บริหารที่ได้คะแนนร้อยละสมรรถภาพด้าน
ความรู้ความเข้าใจงานและกระบวนการบริหารโรงเรียน ในระดับการประเมินค่า
ต่าง ๆ กัน

คะแนนร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	การประเมินค่า
97.83	4	1.6	ดีมาก
95.65	12	4.8	ดีมาก
93.48	13	5.2	ดีมาก
91.30	24	9.7	ดีมาก
89.13	26	10.3	ดีมาก
86.96	40	16.1	ดีมาก
84.76	20	8.1	ดีมาก
82.61	27	10.9	ดีมาก
80.43	16	6.5	ดีมาก
รวม	132	73.2	
78.26	20	8.1	ดี
76.09	9	3.6	ดี
73.91	9	3.6	ดี
71.74	5	2.0	ดี
69.57	7	2.8	ดี
67.39	3	1.2	ดี
65.22	3	1.2	ดี

ตาราง 8 (ต่อ)

คะแนนร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	การประเมินค่า
63.04	2	.8	ดี
60.87	2	.8	ดี
รวม	60	24.1	
54.35	2	.8	พอใช้
52.17	1	.4	พอใช้
รวม	3	1.2	
47.83	1	.4	อ่อน
รวม	1	.4	
34.78	1	.4	ต้องแก้ไข
19.57	1	.4	ต้องแก้ไข
รวม	2	.8	

จากตาราง 8 แสดงว่าผู้บริหาร 182 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 73.2 มีสมรรถภาพด้านความรู้ความเข้าใจงานและกระบวนการบริหารโรงเรียนอยู่ในระดับดีมาก ผู้บริหารจำนวน 60 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 24.19 อยู่ในระดับดี ผู้บริหารจำนวน 3 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 1.20 อยู่ในระดับพอใช้ ผู้บริหารจำนวน 1 คน หรือคิดเป็นร้อยละ .4 อยู่ในระดับอ่อน และผู้บริหารจำนวน 2 คน หรือคิดเป็นร้อยละ .80 อยู่ในระดับต้องแก้ไข

เมื่อพิจารณาจำนวนและร้อยละของผู้บริหารที่ผ่านเกณฑ์ ก็คือได้คะแนนร้อยละ 50 ขึ้นไป ปรากฏว่ามีจำนวน 245 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 98.80 และไม่ผ่านเกณฑ์ 3 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 1.20

ตาราง 9 แสดงจำนวนและค่าเฉลี่ยของผู้บริหารที่ไ้คะแนนเฉลี่ยสมรรถภาพในการปฏิบัติงานทักษะพื้นฐาน ในระดับการประเมินค่าต่าง ๆ กัน

ค่าเฉลี่ย	ความถี่	ร้อยละ	การประเมินค่า
5.96	1	.4	มากที่สุด
5.84	2	.8	มากที่สุด
5.76	4	1.6	มากที่สุด
5.72	1	.4	มากที่สุด
5.64	2	.8	มากที่สุด
5.60	5	2.0	มากที่สุด
5.56	1	.4	มากที่สุด
5.52	4	1.6	มากที่สุด
รวม	20	8.1	
5.48	2	.8	มาก
5.44	2	.8	มาก
5.40	2	.8	มาก
5.36	8	3.2	มาก
5.32	7	2.8	มาก
5.28	3	1.2	มาก
5.24	5	2.0	มาก
5.20	4	1.6	มาก
5.16	4	1.6	มาก

ตาราง 9 (ต่อ)

ค่าเฉลี่ย	ความถี่	ร้อยละ	การประเมินค่า
5.12	5	2.0	มาก
5.00	5	2.0	มาก
5.04	4	1.6	มาก
5.00	11	4.4	มาก
4.96	8	3.2	มาก
4.92	7	2.8	มาก
4.88	9	3.6	มาก
4.84	8	3.2	มาก
4.80	5	2.0	มาก
4.76	7	2.8	มาก
4.72	7	2.8	มาก
4.68	7	2.8	มาก
4.64	9	3.6	มาก
4.60	5	2.0	มาก
4.56	11	4.4	มาก
4.52	5	2.0	มาก
รวม	150	60.5	
4.48	7	2.8	ค่อนข้างมาก
4.44	4	1.6	ค่อนข้างมาก

ตาราง 9 (ต่อ)

ค่าเฉลี่ย	ความถี่	ร้อยละ	การประเมินค่า
4.40	8	3.2	ค่อนข้างมาก
4.36	7	2.8	ค่อนข้างมาก
4.32	9	3.6	ค่อนข้างมาก
4.28	7	2.8	ค่อนข้างมาก
4.24	5	2.0	ค่อนข้างมาก
4.20	7	2.8	ค่อนข้างมาก
4.16	2	.8	ค่อนข้างมาก
4.12	1	.4	ค่อนข้างมาก
4.08	1	.4	ค่อนข้างมาก
4.04	6	2.4	ค่อนข้างมาก
4.00	2	.8	ค่อนข้างมาก
3.88	2	.8	ค่อนข้างมาก
3.84	3	1.2	ค่อนข้างมาก
3.80	1	.4	ค่อนข้างมาก
3.76	2	.8	ค่อนข้างมาก
3.68	1	.4	ค่อนข้างมาก
รวม	7.5	30.2	

ตาราง 9 (ต่อ)

ค่าเฉลี่ย	ความถี่	ร้อยละ	การประเมินค่า
3.44	1	.4	ค่อนข้างน้อย
3.32	1	.4	ค่อนข้างน้อย
รวม	2	.8	
2.36	1	.4	น้อย
รวม	1	.4	

จากตาราง 9 แสดงว่าผู้บริหารจำนวน 20 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 8.1 มีสมรรถภาพในการปฏิบัติงานทักษะพื้นฐานของผู้บริหาร อยู่ในระดับมากที่สุด ผู้บริหารจำนวน 150 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 60.5 มีสมรรถภาพอยู่ในระดับมาก ผู้บริหารจำนวน 75 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 30.2 มีสมรรถภาพอยู่ในระดับค่อนข้างมาก ผู้บริหารจำนวน 2 คน หรือคิดเป็นร้อยละ .8 มีสมรรถภาพอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย และผู้บริหารจำนวน 1 คน หรือคิดเป็นร้อยละ .4 มีสมรรถภาพอยู่ในระดับน้อย

เมื่อพิจารณาจำนวนและค่าเฉลี่ยของผู้บริหารที่ผ่านเกณฑ์ คือได้คะแนนเฉลี่ย 3.51 ขึ้นไป ปรากฏว่ามีจำนวน 245 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 98.80 และไม่ผ่านเกณฑ์ 3 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 1.20

ตาราง 10 แสดงจำนวนและค่าเฉลี่ยของผู้บริหารที่ไ้คะแนนเฉลี่ยสมรรถภาพใน
ผลของการปฏิบัติด้านทักษะพื้นฐาน ในระดับการประเมินค่าต่าง ๆ กัน

ค่าเฉลี่ย	ความถี่	ร้อยละ	การประเมินค่า
5.96	2	.8	มากที่สุด
5.84	2	.8	มากที่สุด
5.76	5	2.0	มากที่สุด
5.72	1	.4	มากที่สุด
5.68	1	.4	มากที่สุด
5.64	2	.8	มากที่สุด
5.60	2	.8	มากที่สุด
5.56	4	1.6	มากที่สุด
5.52	6	2.4	มากที่สุด
รวม	25	10.1	
5.48	2	.8	มาก
5.44	5	2.0	มาก
5.40	4	1.6	มาก
5.36	4	1.6	มาก
5.32	1	.4	มาก
5.28	2	.8	มาก
5.24	2	.8	มาก
5.20	6	2.4	มาก

ตาราง 10 (ต่อ)

ค่าเฉลี่ย	ความถี่	ร้อยละ	การประเมินค่า
5.16	6	2.4	มาก
5.12	8	3.2	มาก
5.08	10	4.0	มาก
5.04	7	2.8	มาก
5.00	12	4.8	มาก
4.96	11	4.4	มาก
4.92	9	3.6	มาก
4.88	8	3.2	มาก
4.84	11	4.4	มาก
4.80	10	4.0	มาก
4.76	12	4.8	มาก
4.72	9	3.6	มาก
4.68	2	.8	มาก
4.64	5	2.0	มาก
4.60	5	2.0	มาก
4.56	6	2.4	มาก
4.52	8	3.2	มาก
รวม	165	66.5	

ตาราง 10 (ต่อ)

ค่าเฉลี่ย	ความถี่	ร้อยละ	การประเมินค่า
4.48	9	3.6	ค่อนข้างมาก
4.44	6	2.4	ค่อนข้างมาก
4.40	2	.8	ค่อนข้างมาก
4.36	6	2.4	ค่อนข้างมาก
4.32	4	1.6	ค่อนข้างมาก
4.28	3	1.2	ค่อนข้างมาก
4.24	6	2.4	ค่อนข้างมาก
4.20	5	2.0	ค่อนข้างมาก
4.16	6	2.4	ค่อนข้างมาก
4.12	3	1.2	ค่อนข้างมาก
4.08	2	.8	ค่อนข้างมาก
4.00	2	.8	ค่อนข้างมาก
3.92	2	.8	ค่อนข้างมาก
3.80	1	.4	ค่อนข้างมาก
3.76	1	.4	ค่อนข้างมาก
รวม	58	23.4	

จากตาราง 10 แสดงว่าผู้บริหารจำนวน 25 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 10.1 มีสมรรถภาพในผลของการปฏิบัติงานทักษะพื้นฐานของผู้บริหาร อยู่ในระดับมากที่สุด ผู้บริหารจำนวน 165 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 66.5 มีสมรรถภาพอยู่ในระดับมาก และผู้บริหารจำนวน 58 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 23.4 มีสมรรถภาพอยู่ในระดับค่อนข้างมาก

เมื่อพิจารณาจำนวนและค่าเฉลี่ยสมรรถภาพของผู้บริหารที่ผ่านเกณฑ์ คือ ได้คะแนนเฉลี่ย 3.51 ขึ้นไป ปรากฏว่าผู้บริหารจำนวน 248 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 100 และไม่มีผู้บริหารที่ไม่ผ่านเกณฑ์

เมื่อพิจารณาจำนวนและค่าเฉลี่ยของผู้บริหารที่ผ่านเกณฑ์ทั้ง ตอนที่ 1 และ ตอนที่ 2 คือ ได้คะแนนเฉลี่ย 3.51 ขึ้นไปทั้ง 2 ตอน ปรากฏว่ามีผู้บริหารที่ผ่านเกณฑ์ 245 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 98.80 และไม่ผ่านเกณฑ์ 3 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 1.20

ตาราง 11 แสดงจำนวนและค่าเฉลี่ยของผู้บริหารที่ไ้คะแนนเฉลี่ยสมรรถภาพตาม
คุณธรรมของผู้บริหาร ในระดับการประเมินค่าต่าง ๆ กัน

คะแนนเฉลี่ย	ความถี่	ร้อยละ	การประเมินค่า
6.00	2	.8	มากที่สุด
5.96	5	2.0	มากที่สุด
5.92	5	2.0	มากที่สุด
5.88	3	1.2	มากที่สุด
5.84	8	3.2	มากที่สุด
5.80	2	.8	มากที่สุด
5.76	2	.8	มากที่สุด
5.72	1	.4	มากที่สุด
5.68	3	1.2	มากที่สุด
5.64	1	.4	มากที่สุด
5.60	1	.4	มากที่สุด
5.56	5	2.0	มากที่สุด
5.52	4	1.6	มากที่สุด
รวม	42	16.9	
5.48	3	1.2	มาก
5.44	2	.8	มาก
5.40	4	1.6	มาก
5.36	9	3.6	มาก

ตาราง 11 (ต่อ)

คะแนนเฉลี่ย	ความถี่	ร้อยละ	การประเมินค่า
5.32	4	1.6	มาก
5.28	6	2.4	มาก
5.24	8	3.2	มาก
5.20	8	3.2	มาก
5.16	10	4.0	มาก
5.12	5	2.0	มาก
5.08	11	4.4	มาก
5.04	5	2.0	มาก
5.00	13	5.2	มาก
4.96	16	6.5	มาก
4.92	10	4.0	มาก
4.88	8	3.2	มาก
4.84	7	2.8	มาก
4.80	8	3.2	มาก
4.76	7	2.8	มาก
4.72	5	2.0	มาก
4.68	5	2.0	มาก
4.64	2	.8	มาก
4.60	5	2.0	มาก
4.56	4	1.6	มาก

ตาราง 11 (ต่อ)

คะแนนเฉลี่ย	ความถี่	ร้อยละ	การประเมินค่า
4.52	1	.4	มาก
รวม	166	66.9	
4.48	5	2.0	ค่อนข้างมาก
4.44	6	2.4	ค่อนข้างมาก
4.40	3	1.2	ค่อนข้างมาก
4.36	6	2.4	ค่อนข้างมาก
4.32	2	.8	ค่อนข้างมาก
4.28	5	2.0	ค่อนข้างมาก
4.24	1	.4	ค่อนข้างมาก
4.16	2	.8	ค่อนข้างมาก
4.08	1	.4	ค่อนข้างมาก
4.04	2	.8	ค่อนข้างมาก
4.00	1	.4	ค่อนข้างมาก
3.96	1	.4	ค่อนข้างมาก
3.88	1	.4	ค่อนข้างมาก
3.84	1	.4	ค่อนข้างมาก
รวม	37	14.9	

ตาราง 11 (ต่อ)

คะแนนเฉลี่ย	ความถี่	ร้อยละ	การประเมินค่า
3.36	1	.4	ค่อนข้างน้อย
3.24	1	.4	ค่อนข้างน้อย
2.80	1	.4	ค่อนข้างน้อย
รวม	3	1.2	

จากตาราง 11 แสดงว่าผู้บริหารจำนวน 42 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 16.9 มีสมรรถภาพคุณธรรมของผู้บริหารอยู่ในระดับมากที่สุด ผู้บริหารจำนวน 166 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 66.9 มีสมรรถภาพอยู่ในระดับมาก ผู้บริหารจำนวน 37 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 14.9 มีสมรรถภาพอยู่ในระดับค่อนข้างมาก และผู้บริหารจำนวน 3 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 1.20 มีสมรรถภาพอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย

เมื่อพิจารณาจำนวนและค่าเฉลี่ยของผู้บริหารที่ผ่านเกณฑ์ คือได้คะแนนเฉลี่ย 3.51 ขึ้นไป ปรากฏว่ามี 245 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 98.80 และไม่ผ่านเกณฑ์ 3 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 1.20

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบสมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ความเข้าใจงานและกระบวนการบริหารโรงเรียน ด้านทักษะพื้นฐานและคุณธรรมของผู้บริหาร โดยจำแนกตามวุฒิ อายุ และประสบการณ์ ได้ผลดังตาราง 12 - 14

ตาราง 12 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยสมรรถภาพรวมและรายด้าน 3 ด้าน
ระหว่างผู้บริหารที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป และต่ำกว่าปริญญาตรี

สมรรถภาพของผู้บริหาร	ปริญญาตรีขึ้นไป n = 134		ต่ำกว่าปริญญาตรี n = 114		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
ด้านความรู้ความเข้าใจงานและ กระบวนการบริหารโรงเรียน	38.843	3.739	37.561	5.394	2.14*
ด้านทักษะพื้นฐานของผู้บริหาร	4.810	0.478	4.797	0.442	0.21
ด้านคุณธรรมของผู้บริหาร	5.040	0.508	4.980	0.527	0.90
รวมเฉลี่ย	48.693	3.960	47.340	5.415	2.21*

*P < .05

จากตาราง 12 แสดงว่าผู้บริหารที่มีวุฒิปริญญาตรีขึ้นไปมีคะแนนเฉลี่ยสมรรถภาพรวมสูงกว่าผู้บริหารที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้บริหารที่มีวุฒิปริญญาตรีขึ้นไปมีคะแนนเฉลี่ยด้านความรู้ความเข้าใจงานและกระบวนการบริหารโรงเรียนสูงกว่าผู้บริหารที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่สูงกว่ากันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติของคะแนนเฉลี่ยด้านทักษะพื้นฐานและด้านคุณธรรมของผู้บริหาร

ตาราง 13 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยสมรรถภาพรวมและรายด้าน 3 ด้าน
ระหว่างผู้บริหารที่มีอายุ 40 ปีขึ้นไป และต่ำกว่า 40 ปี

สมรรถภาพของผู้บริหาร	40 ปีขึ้นไป n = 124		ต่ำกว่า 40 ปี n = 124		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
ด้านความรู้ความเข้าใจงานและ กระบวนการบริหารโรงเรียน	39.048	5.304	37.459	3.643	2.75*
ด้านทักษะพื้นฐานของผู้บริหาร	4.80	0.466	4.809	0.458	-0.16
ด้านคุณธรรมของผู้บริหาร	5.023	0.546	4.997	0.487	0.48
รวมเฉลี่ย	48.376	5.354	47.266	3.852	2.72*

*P < .05

จากตาราง 13 แสดงว่าผู้บริหารที่มีอายุ 40 ปีขึ้นไป มีคะแนนเฉลี่ยสมรรถภาพรวมสูงกว่าผู้บริหารที่มีอายุต่ำกว่า 40 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้บริหารที่มีอายุ 40 ปีขึ้นไป มีคะแนนเฉลี่ยด้านความรู้ความเข้าใจงานและกระบวนการบริหารโรงเรียนสูงกว่าผู้บริหารที่มีอายุต่ำกว่า 40 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่พบว่าสูงกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติของคะแนนทักษะพื้นฐานและด้านคุณธรรมของผู้บริหาร

ตาราง 14 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยสมรรถภาพรวมและรายด้าน 3 ด้าน
ระหว่างผู้บริหารที่มีประสบการณ์ 5 ปีขึ้นไป และต่ำกว่า 5 ปี

สมรรถภาพของผู้บริหาร	5 ปีขึ้นไป n = 104		ต่ำกว่า 5 ปี n = 144		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
ด้านความรู้ความเข้าใจงานและ กระบวนการบริหารโรงเรียน	37.923	5.261	38.493	4.078	-0.92
ด้านทักษะพื้นฐานของผู้บริหาร	4.799	0.452	4.803	0.469	-0.15
ด้านคุณธรรมของผู้บริหาร	5.046	0.514	4.983	0.513	0.88
รวมเฉลี่ย	47.769	5.269	48.289	4.293	-0.33

จากตาราง 14 แสดงว่าผู้บริหารที่มีประสบการณ์ 5 ปีขึ้นไป มีคะแนนเฉลี่ยสมรรถภาพรวมและคะแนนเฉลี่ยด้านความรู้ความเข้าใจงานและกระบวนการบริหารโรงเรียน ด้านทักษะพื้นฐานและด้านคุณธรรมไม่สูงกว่าผู้บริหารที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาสมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา โดยพิจารณาจากสมรรถภาพ 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ความเข้าใจงานและกระบวนการบริหารโรงเรียน ด้านทักษะพื้นฐาน และด้านคุณธรรม
2. เพื่อเปรียบเทียบสมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาทั้ง 3 ด้าน โดยจำแนกตามวุฒิ อายุ และประสบการณ์

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นอย่างเป็นสัดส่วน ได้กลุ่มผู้บริหารจำนวน 248 คน และครูจากโรงเรียนเดียวกันโรงเรียนละ 4 คน ได้จำนวน 992 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 3 ฉบับ ฉบับที่ 1 เป็นแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจงานและกระบวนการบริหารโรงเรียน เป็นข้อทดสอบแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 46 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น 0.968 ฉบับที่ 2 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่าที่วัดสมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียน แบ่งเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามที่มุ่งวัดวิธีการ หรือแนวการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียน

จำนวน 25 ข้อ ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามที่มุ่งวัดผลของการปฏิบัติ หรือผลสืบเนื่องจากการใช้สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 25 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น 0.977 และฉบับที่ 3 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่าที่มุ่งวัดคุณธรรมของผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 25 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น 0.991

การวิเคราะห์ข้อมูล

สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ มีสมรรถภาพด้านความรู้ความเข้าใจงานและกระบวนการบริหารโรงเรียน ด้านทักษะพื้นฐานของผู้บริหารและด้านคุณธรรมของผู้บริหาร ผ่านเกณฑ์ในระดับสูง
2. ผู้บริหารที่มีวุฒิปริญญาตรีขึ้นไป มีสมรรถภาพรวมทั้ง 3 ด้าน สูงกว่าผู้บริหารที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า สมรรถภาพด้านความรู้ความเข้าใจงานและกระบวนการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารที่มีวุฒิปริญญาตรีขึ้นไป สูงกว่าผู้บริหารที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนอีก 2 ด้าน สูงกว่าอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
3. ผู้บริหารที่มีอายุ 40 ปีขึ้นไป มีสมรรถภาพทั้ง 3 ด้าน สูงกว่าผู้บริหารที่มีอายุน้อยกว่า 40 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า สมรรถภาพด้านความรู้ความเข้าใจงานและกระบวนการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารที่มีอายุ 40 ปีขึ้นไป สูงกว่าสมรรถภาพของผู้บริหารที่มีอายุน้อยกว่า 40 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนอีก 2 ด้าน สูงกว่าอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
4. ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ 5 ปีขึ้นไป มีสมรรถภาพรวมทั้ง 3 ด้าน และสมรรถภาพรายด้าน สูงกว่าสมรรถภาพของผู้บริหารที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผล

1. จากผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ มีสมรรถภาพด้านความรู้ความเข้าใจงาน และกระบวนการบริหารโรงเรียน ด้านทักษะพื้นฐานและด้านคุณธรรมของผู้บริหาร ผ่านเกณฑ์ในระดับสูงมาก เหตุผลที่สำคัญประการหนึ่งก็คือ ในปัจจุบัน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดโครงการปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มพูนความรู้ความสามารถ ทักษะ เจตคติ ด้านการบริหารงานการประถมศึกษาให้แก่ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัด (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2528 : 13 - 15) โดยเริ่มโครงการตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2527 และดำเนินการเรื่อยมา และผู้บริหารโรงเรียนของจังหวัดชัยภูมิได้รับการฝึกอบรม ในปีงบประมาณ 2530 โดยรูปแบบของโครงการปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา กำหนดการฝึกอบรมเป็น 3 ส่วน ส่วนที่ 1 เป็นการฝึกอบรมภาคทฤษฎี เพื่อให้ผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจพื้นฐานในการบริหารโรงเรียน ส่วนที่ 2 เป็นการฝึกอบรมภาคปฏิบัติ เมื่อผ่านการฝึกอบรมส่วนที่ 1 แล้ว กลับไปปฏิบัติงานเป็นระยะเวลา 1 ปีการศึกษา ส่วนที่ 3 เป็นการประเมินผลการฝึกอบรม ผู้บริหารที่ผ่านการฝึกอบรมในส่วนที่ 2 แล้ว ซึ่งโครงการนี้ถือได้ว่าเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยให้ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดชัยภูมิ ได้เพิ่มพูนความรู้ความสามารถอย่างต่อเนื่อง จึงเปิดเหตุผลอันสำคัญที่ทำให้ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาของจังหวัดชัยภูมิผ่านเกณฑ์ในระดับสูงมาก นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังพบประเด็นสำคัญในแต่ละสมรรถภาพของผู้บริหาร ดังนี้

1.1 สมรรถภาพด้านความรู้ความเข้าใจงานและกระบวนการบริหารโรงเรียน พบว่า กลุ่มผู้บริหาร มีความรู้ความเข้าใจงานธุรการ การเงินและพัสดุ งานอาคารสถานที่ และงานความสัมพันธ์กับชุมชน อยู่ในระดับดีมาก ส่วนงานวิชาการ

งานบุคลากรและงานกิจการนักเรียนอยู่ในระดับดี แสดงว่ากลุ่มผู้บริหารให้ความสำคัญแก่งานธุรการ การเงินและพัสดุ งานอาคารสถานที่ และงานความสัมพันธ์กับชุมชน มากกว่าอีก 3 งานที่เหลือ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ รุ่ง แก้วแดง (รุ่ง แก้วแดง 2521 : 154) พบว่า ครูใหญ่ให้ความสำคัญในการบริหารงานด้านทั่วไป และงานการเงินมากกว่างานด้านวิชาการ หรือการพัฒนาครูให้ประสิทธิภาพในการสอน และจากการศึกษามูลการใช้หลักสูตรระดับประถมศึกษา ในปีงบประมาณ 2524 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ มุ่งพัฒนาอาคารสถานที่ มากกว่าการสนับสนุนด้านการเรียนการสอน (กาญจนา ชัญญะโชโค 2526 : 16) เช่นเดียวกับผลการวิจัยของ วิจิต ทองนุ้ย (วิจิต ทองนุ้ย และคนอื่นๆ 2528 : 105) พบว่า งานที่ผู้บริหารคิดค้นทำมากที่สุดและประสบผลสำเร็จมากที่สุด คืองานความสัมพันธ์กับชุมชนและงานพัฒนาอาคารสถานที่ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการบริหารงานอาคารสถานที่ เป็นผลงานที่กระทำได้ง่ายและปรากฏผลที่เห็นได้โดยชัดเจน ใช้เวลาไม่นานในการปรับปรุง ส่วนงานธุรการ การเงินและพัสดุนั้น ถ้าปฏิบัติบกพร่องก็อาจมีความผิดถูกลงโทษได้ง่าย รวมทั้งงานความสัมพันธ์กับชุมชน ถ้าไม่เอาใจใส่ ก็อาจไม่ได้รับความร่วมมือจากชุมชน ฉะนั้นผู้บริหารจึงต้องเอาใจใส่งานธุรการ การเงินและพัสดุ งานอาคารสถานที่ และงานความสัมพันธ์กับชุมชน มากกว่างานวิชาการ งานบุคลากร และงานกิจการนักเรียน

1.2 สมรรถภาพด้านทักษะพื้นฐานของผู้บริหาร พบว่า ผู้บริหารและครู มีทักษะต่องานที่ผู้บริหารปฏิบัติอยู่ในระดับมาก นอกจากงานต่อไปนี้ ที่ผู้บริหารและครูเห็นว่า ผู้บริหารปฏิบัติอยู่ในระดับปฏิบัติค่อนข้างมาก คือ การนิเทศภายใน การประเมินผลและนำผลการประเมินไปใช้ การจัดและส่งเสริมกิจกรรมด้านต่าง ๆ การแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาความดีความชอบประจำปี และการเผยแพร่ข่าวสารของโรงเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การปฏิบัติงานในโรงเรียน เกี่ยวข้องกับปัจจัยหลายอย่าง เช่น สมรรถภาพของผู้บริหาร ครู นักเรียน งบประมาณ

และสภาพแวดล้อมอื่น ๆ ที่ไม่เอื้อต่อการปฏิบัติงาน จากการสังเกตสภาพความเป็นจริง ผู้ที่ดำรงตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ มีวุฒิทางการศึกษาไม่สูง และมีประสบการณ์ทางการบริหารไม่มากนัก ผู้บริหารส่วนใหญ่มีวุฒิปริญญาตรี บางคนวุฒิต่ำกว่า แม้จะเคยอบรมทางการบริหารการศึกษามามากก็เป็นเพียงระยะสั้น ๆ โดยเหตุนี้อาจทำให้บริหารงานไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ นอกจากนี้แล้ว ผู้บริหารอาจมีความรู้ความสามารถทางวิชาการไม่เพียงพอ จึงไม่สามารถวิเคราะห์ภายใน ประเมินผลและนำผลการประเมินไปใช้ได้เท่าที่ควร บุคลากรในโรงเรียนก็ไม่มีความรู้พอ จึงไม่สามารถส่งเสริมการจัดกิจกรรมค่านต่าง ๆ ได้ และเนื่องจากบุคลากรมีจำนวนน้อย จึงไม่แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาความดีความชอบประจำปี ส่วนการเผยแพร่ข่าวสารของโรงเรียนนั้น จัดทำได้ไม่เต็มที่เนื่องจากเครื่องมือเครื่องใช้ไม่เพียงพอ

เกี่ยวกับเรื่องกรณีศึกษาภายในนั้น สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้กล่าวไว้ในหนังสือประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาว่า เนื่องจากรูปแบบ กระบวนการและวิธีการในเทศ ได้เปลี่ยนไปตามยุคสมัย จากลักษณะที่เป็นการตรวจตรา สั่งการ มาเป็นลักษณะการร่วมมือ การแนะนำช่วยเหลือระหว่างผู้ในเทศกับครู เพื่อให้ครูสามารถพัฒนาความสามารถ และพฤติกรรมการสอนของตนด้วยตนเองนั้น ยังเป็น เรื่องใหม่สำหรับคนส่วนใหญ่ ซึ่งเข้าใจว่า กรณีเทศการศึกษา เป็นหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ แต่โดยความเป็นจริงแล้ว กรณีเทศการศึกษา โดยเฉพาะกรณีศึกษาภายใน เป็นภารกิจสำคัญอย่างหนึ่งของผู้บริหารโรงเรียน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ตระหนักในเรื่องนี้ดี จึงกำหนดเรื่องกรณีศึกษาภายใน ไว้ในหลักสูตรการฝึกอบรมผู้บริหารโรงเรียน ตามโครงการปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาด้วย และยังคาดหวังผลไว้ด้วยว่า หากผู้บริหารสามารถดำเนินการในเทศ

ภายในได้เป็นอย่างดีแล้ว ทางโรงเรียนจะสามารถวางแผนปรับปรุง การสอน การวัดผลประเมินผล การจัดทำสื่อและจัดกิจกรรมต่าง ๆ ได้เป็น อย่างที่อีกด้วย (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2528 :

88 - 96) ส่วนผลอันสืบเนื่องจากการที่ผู้บริหารดำเนินการ หรือปฏิบัติงานต่าง ๆ ไปแล้วนั้น ผู้บริหารและครูเห็นว่า โดยเฉลี่ยแล้ว ผลของการปฏิบัติอยู่ในระดับ มาก นอกจากงานต่อไปนี้ ที่ผู้บริหารและครูเห็นว่า มีผลของการปฏิบัติอยู่ในระดับ ค่อนข้างมาก คือ การใช้และการเก็บรักษาสื่ออย่างเป็นระบบ การส่งเสริมให้ นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน การเตรียมการสอนและการทำบันทึกการสอนของครู

การที่ผู้บริหารและครูเห็นว่า การใช้และการเก็บรักษาสื่ออย่างเป็นระบบ การส่งเสริมให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน การเตรียมการสอนและการทำบันทึกการ สอนของครู โดยอยู่ในระดับค่อนข้างมากเท่านั้น เนื่องจากผลงานเหล่านี้จะสัมฤทธิ์ ผลมากขึ้นเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง เช่น ความรู้ความสามารถ ความรับผิดชอบของบุคลากร เป็นต้น ทั้งนี้เนื่องจากในปัจจุบัน สำนักงาน คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้จัดสรรสื่อการสอนให้โรงเรียนเป็นจำนวน มาก สื่อบางประเภท เช่น เครื่องฉายภาพชนิดต่าง ๆ ครูไม่มีความรู้ในการใช้ การเก็บรักษา จึงนำไปใช้น้อย การส่งเสริมให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านและชอบ เข้าอ่านหนังสือในห้องสมุด ซึ่งเป็นจุดประสงค์หนึ่งในกลุ่มทักษะภาษาไทยนั้น เป็นสิ่งที่ทำได้ยาก เพราะเกี่ยวข้องกับองค์กรหลายอย่าง เช่น พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู ตัวเด็กเอง และสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ ดังที่ แมนมาส ชวลิต (แมนมาส ชวลิต 2529 : 10) กล่าวว่า การอ่านจะต้องเริ่มในครอบครัว พ่อแม่ ผู้ปกครองเอาใจใส่ดูแล ในโรงเรียน ครู อาจารย์ บรรณารักษ์จะต้องร่วมมือ กันสร้างนิสัยรักการอ่านให้แก่ นักเรียน ในขณะที่เดียวกัน นักเรียนเองต้องเป็นผู้จัก อ่านด้วย องค์การที่เกี่ยวข้องคงกล่าว อาจไม่รู้วิธีการส่งเสริมที่ถูกต้อง จึงไม่ทำให้ นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน เกี่ยวกับการเตรียมการสอนและบันทึกการสอนนั้น ครูอาจ

ไม่มีความเข้าใจที่ดีพอ ทั้งนี้สังเกตจากสภาพที่เป็นอยู่ทั่วไป ครูจะยึดถือกำหนด การสอน และคู่มือครูของกรมวิชาการเป็นหลัก โดยไม่ศึกษาหลักสูตร เอกสาร กังกล่าว กำหนดเนื้อหา แนวการสอนและกิจกรรมไว้อย่างกว้าง ๆ เพื่อให้ครูเลือก วิธีสอนและกิจกรรมที่เหมาะสม ครูอาจเข้าใจว่าสอนตามกำหนดการสอนและคู่มือครู ก็เพียงพอแล้ว จึงไม่เตรียมการสอนและทำบันทึกการสอน ซึ่งสอดคล้องกับผลการ วิจัยของ ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา (ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา และ คนอื่น ๆ 2530 : บทคัดย่อ) พบว่า รายการที่ครูประถมศึกษายังมีสมรรถภาพ อยู่ในระดับต่ำ ได้แก่ การเตรียมการสอนอย่างครบถ้วนสมบูรณ์ การสอนให้ครบ ขั้นตอนที่สำคัญ การจัดกลุ่มผู้เรียน และการมีจุดมุ่งหมายชัดเจนในการจัดกลุ่ม การใช้อุปกรณ์การสอนอย่างเหมาะสม

1.3 สมรรถภาพค่านิยมธรรมของผู้บริหาร พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่ เป็นผู้มีคุณธรรมอยู่ในระดับสูง เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อ พบว่า คุณลักษณะของ ผู้บริหารที่ได้รับการประเมินอยู่ในระดับสูง ได้แก่ เป็นผู้ที่รักและศรัทธาในอาชีพ รองลงมาได้แก่ การแต่งกายสะอาดเรียบร้อย เหมาะสมกับกาลเทศะ และยินดี เมื่อผู้ใดบังคับบัญชาประสบความสำเร็จ ส่วนคุณลักษณะของผู้บริหารที่ได้รับการประเมิน อยู่ในระดับต่ำ ได้แก่ การประพฤติตนเป็นพินาศเสื่อมใส รองลงไปได้แก่ การเป็น ผู้มีอารมณ์หนักแน่น มั่นคง ไม่อ่อนไหวง่าย และคุณลักษณะที่ได้รับการประเมินต่ำ ที่สุด ได้แก่ การละเว้นจากอบายมุข ซึ่งผู้บริหารยังข้องเกี่ยวกับอบายมุขอยู่มาก

การที่ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดชัยภูมิ มีคุณธรรมอยู่ในระดับสูงเช่นนี้ อาจสืบเนื่องมาจากหลักธรรมคำสอน ของพระพุทธศาสนาที่ผู้บริหารยึดถือ ดังที่ บวรวิชัย จงกลณี (บวรวิชัย จงกลณี 2528 : 34 - 39) กล่าวว่า ในสังคมไทยเรานั้น นับตั้งแต่สมัยสุโขทัยเป็นต้นมา พระพุทธศาสนามีความสัมพันธ์กับการปกครองและการบริหารอย่างใกล้ชิด ดังจะเห็น ได้จากที่พ่อขุนรามคำแหงทรงจัดสร้างพระที่นั่งมนังคศิลาอาสน์ เพื่อใช้สำหรับ

พระภิกษุสงฆ์ชอบบมศีลธรรมแก่ชาวราชการ และประชาชนในวันธรรมสวนะ แสดงให้เห็นว่า หลักคำสอนของพระพุทธศาสนา บ่มมีส่วนส่งเสริมอำนาจและความมั่นคงให้แก่มูลฐานตำแหน่งต่าง ๆ ที่เป็นผู้นำหรือหัวหน้า อีกทั้งยังช่วยส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้น้อยกับผู้ใหญ่ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ทินพันธุ์ นาคะตะ (ทินพันธุ์ นาคะตะ 2529 : 94 - 100) พบว่า หลักธรรมของพระพุทธศาสนา มีบทบาทต่อพฤติกรรมในการทำงานของคนไทยอยู่หลายประการ เช่น การถือหลักเหตุผลในการปฏิบัติงาน การถือหลักพึ่งตนเอง ความสุภาพอ่อนน้อมและการเคารพผู้ใหญ่ การถือสายกลาง ความเมตตากรุณาและความสามัคคีในการทำงาน เป็นต้น นอกจากนี้ ในการสรรหาบุคคลเข้าสู่อำนาจตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กำหนดหลักเกณฑ์การสรรหาผู้บริหารสถานศึกษาไว้ว่า ผู้ที่จะเข้าสู่อำนาจตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องผ่านกระบวนการ 3 ขั้นตอน คือ การสอบข้อเขียน การประเมินผลงานและประสบการณ์เดิม การอบรมเพื่อพิจารณาความเหมาะสมกับตำแหน่งและประเมินพฤติกรรม (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ : 13 - 18) ดังนั้น ผู้ที่ผ่านการประเมินเข้าสู่อำนาจตำแหน่งใดจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้และคุณธรรม จึงอาจเป็นสาเหตุหนึ่ง ที่ทำให้ผู้บริหารมีพฤติกรรมการบริหารที่พึงประสงค์

2. จากผลการวิจัยตอนที่ 2 ซึ่งเป็นการทดสอบสมมติฐานที่ตั้งไว้ พบว่า ผู้บริหารที่มีวุฒิปริญญาตรีขึ้นไป มีสมรรถภาพรวมทั้ง 3 ด้าน สูงกว่าผู้บริหารที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี ที่เป็นเช่นนี้ อาจเนื่องจากว่า ผู้ที่ผ่านการศึกษาในระดับที่สูงกว่า มีโอกาสพัฒนาความรู้ความสามารถของตนได้มากกว่า ในการวิจัยเกี่ยวกับเรื่องสมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ เมื่อคำนึงถึงตัวแปรในค่านักคิด จะพบความแตกต่างอยู่เสมอ เช่น ผลการวิจัยของ วิจิต ทองนุ้ย (วิจิต ทองนุ้ย และคนอื่นๆ 2527 : 112) ซึ่งพบว่า ครูและผู้บริหารที่มีวุฒิปริญญาตรีขึ้นไป มีโอกาสทำงานประสบผลสำเร็จ

ได้ศึกษาครูและผู้บริหารที่มีวุฒิอนุปริญญา หรือต่ำกว่า และผลการวิจัยของ กลุณา
 ชำยัง (กลุณา ชำยัง 2527 : 75) ก็พบในทำนองเดียวกันว่า ครูใหญ่ที่มี
 สถานภาพต่างกันทางคุณวุฒิ มีทัศนะเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการต่างกัน
 เช่นเดียวกับผลการวิจัยของ วิจิตร ศรีสอาน (วิจิตร ศรีสอาน 2520 : 75)
 พบว่า ครูใหญ่ที่เรียนสูงกว่าระดับปริญญาตรีในสาขาบริหารหรือในเทศการศึกษามี
 ประสิทธิภาพในการทำงานดีกว่าครูใหญ่ที่มีโอกาสศึกษาต่อในสาขาคงกล่าว

ผู้บริหารที่มีวุฒิปริญญาตรีขึ้นไป มีสมรรถภาพด้านทักษะพื้นฐานและด้าน
 คุณธรรมของบริหารไม่สูงกว่าผู้บริหารที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี ทั้งนี้อาจสันนิษฐานได้
 ว่า ในเรื่องทักษะการทำงานของบุคคลนั้น เป็นสิ่งที่มีบุคคลสามารถจะฝึกฝนด้วยตนเอง
 เพื่อหาความชำนาญในการประกอบกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งได้อย่างถูกต้อง
 รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ (ประสัท อิศรปริศา 2520 : 74) ดังนั้น
 สมรรถภาพในด้านนี้จึงขึ้นอยู่กับความเอาใจใส่ของบุคคลแต่ละคนเป็นสำคัญ

ผู้บริหารที่มีวุฒิปริญญาตรีขึ้นไปและต่ำกว่าปริญญาตรี มีสมรรถภาพด้าน
 คุณธรรมไม่แตกต่างกันนั้น คุณธรรมหมายถึงความดีงามในจิตใจ ซึ่งบุคคลถือปฏิบัติ
 จนเคยชินเป็นนิสัย ในการประพฤติสิ่งที่ดีงาม ดังที่ บรูซซัย จงกลนี กล่าวไว้
 เมื่อพูดถึงคุณธรรม เรามักจะหมายถึงคุณสมบัติภายในจิตใจ ใดๆ ก็ตามที่เป็นคุณ ไม่ใช่
 เป็นโทษ (บรูซซัย จงกลนี 2528 : 33) และการที่บุคคลใดจะได้อิทธิพลเป็นผู้มี
 คุณธรรมนั้น ผู้นั้นจะต้องปฏิบัติตามหลักศีลธรรมของศาสนา ถ้าใครปฏิบัติตามด้วย
 ความเคยชิน ก็จะได้รับยกย่องว่าเป็นผู้มีคุณธรรม (ประวีณ ณ นคร 2526 :
 147) การที่บุคคลจะปฏิบัติตนจนได้อิทธิพลเป็นผู้มีคุณธรรมนั้น เป็นการยากในทาง
 ปฏิบัติ ดังที่ ประวีณ ณ นคร กล่าวไว้ในที่เดียวกันว่า การฝึกฝนให้มีคุณธรรมนั้น
 ไม่ใช่ฝึกฝนให้มีเป็น "ความรู้" โดยสามารถจำได้ อธิบายได้หรือตอบได้ แต่ต้อง
 ฝึกฝนให้มีเป็น "ความรู้สึก" โดยตระหนักว่า อะไรดี อะไรควร อะไรไม่ดี
 อะไรไม่ควร และปฏิบัติในทางที่ดีที่ควรให้เป็นปกติวิสัย ดังนั้นสมรรถภาพด้านนี้
 จึงขึ้นอยู่กับความเชื่อถือศรัทธา ความเอาใจใส่ฝึกฝนตนเองของผู้บริหารแต่ละบุคคล

ผู้บริหารที่มีอายุ 40 ปีขึ้นไป มีสมรรถภาพรวมทั้ง 3 ด้าน สูงกว่าผู้บริหารที่มีอายุต่ำกว่า 40 ปี โดยพบว่า ผู้บริหารที่มีอายุ 40 ปีขึ้นไป มีสมรรถภาพด้านความรู้ความเข้าใจงานและกระบวนการบริหารโรงเรียนสูงกว่าผู้บริหารที่มีอายุต่ำกว่า 40 ปี

การที่ผู้บริหารที่มีอายุ 40 ปีขึ้นไป มีสมรรถภาพทั้ง 3 ด้าน สูงกว่าผู้บริหารที่มีอายุต่ำกว่า 40 ปีนั้น อาจเนื่องจากว่ากลุ่มผู้บริหารที่มีอายุมากกว่า เคยทำงานในหน้าที่มากกว่า คนเคยงานมากกว่า ย่อมทำความเข้าใจงานได้มากขึ้น โดยเฉพาะสมรรถภาพด้านความรู้ความเข้าใจงานและกระบวนการบริหารโรงเรียน นั้น กลุ่มผู้บริหารที่มีอายุมากกว่า ทำคะแนนเฉลี่ยได้สูงกว่าที่เป็นเช่นนั้น มีเหตุผลสนับสนุนอีกประการหนึ่งก็คือ ผู้บริหารในกลุ่มนี้จำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 85.48 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ตามโครงการฝึกอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการ หรือ อกป. (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ 2523 : 4 - 67) ซึ่งวิทยาลัยครูทุกแห่งได้รับอนุมัติให้ดำเนินการ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2521 (วิทยาลัยครูนครราชสีมา 2524 : 2 - 7)

วิทยาลัยครูนครราชสีมา ดำเนินการฝึกอบรมครูและบุคลากรในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2521 มีทั้งหมด 5 โครงการ ในจำนวนนี้มีโครงการฝึกอบรมผู้บริหารโดยเฉพาะอยู่ 1 โครงการ คือ โครงการพัฒนาสมรรถภาพผู้บริหารการศึกษา (กิตติภูมิ บำรุงสงฆ์ 2524 : 4 - 7) ซึ่งกำหนดคุณสมบัติของผู้ที่จะเข้ารับการฝึกอบรมไว้ว่าจะต้องเป็นผู้บริหารสถานศึกษา และผู้มีอาวุโสสูงกว่า จะได้รับการพิจารณาเข้ารับการฝึกอบรมก่อน

จากโครงการฝึกอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการ (อกป.) ดังกล่าว ทำให้ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดชัยภูมิ ได้รับการพัฒนาสมรรถภาพด้านการบริหารโรงเรียนเป็นอย่างดี และผู้บริหารเหล่านั้นก็คือผู้บริหารกลุ่มอายุ 40 ปีขึ้นไป ในการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งมีสมรรถภาพในการบริหารสูงกว่า

ผู้บริหารที่มีอายุต่ำกว่า 40 ปี ผลการวิจัยนี้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิจิต ทองนุ้ย (วิจิต ทองนุ้ย 2527 : 75) ที่พบว่า กลุ่มผู้บริหารที่มีอายุ 40 ปี ขึ้นไป ทำงานมีประสิทธิภาพมากกว่าผู้บริหารที่มีอายุต่ำกว่า 40 ปี และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พัฒนา สงวนกล้าจิตต์ (พัฒนา สงวนกล้าจิตต์ 2526 : 67) ซึ่งพบในทำนองเดียวกันว่า กลุ่มผู้บริหารมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่มีอายุมากกว่า 40 ปีขึ้นไป สามารถบริหารงานมีประสิทธิภาพสูงกว่าผู้บริหารกลุ่มที่มีอายุต่ำกว่า 40 ปี

ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป มีสมรรถภาพรวมทั้ง 3 ด้าน และสมรรถภาพรายด้าน สูงกว่าผู้บริหารที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะพฤติกรรมการบริหารเป็นผลรวมของตัวแปรหลายชนิด (สมปราชญ์ จอมเทศ 2520 : 11) ประสบการณ์อาจมิใช่ตัวแปรที่จะทำให้เกิดความแตกต่างด้านสมรรถภาพการบริหารขึ้นได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิรัตน์ ศิริบุรณ พพบว่า ประสบการณ์ของครูใหญ่ไม่เป็นปัจจัยที่ทำให้สมรรถภาพในการบริหารโรงเรียนแตกต่างกัน (วิรัตน์ ศิริบุรณ 2518 : 63) นอกจากนี้ อาจเป็นเพราะลักษณะงาน ตลอดจนสถานการณ์และสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ มีความคล้ายคลึงกัน อันเป็นผลสืบเนื่องจากแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525 - 2529) ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ มุ่งเน้นการจัดสรรทรัพยากร ทั้งสื่อ เครื่องมืออุปกรณ์ และการเตรียมบุคลากรให้เพียงพอกับความจำเป็นในการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2529 : 23) จากผลการพัฒนาตามนโยบายดังกล่าว ทำให้โรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดชัยภูมิ มีความคล้ายคลึงกัน ซึ่ง ยนต์ ชุมจิต (ยนต์ ชุมจิต 2520 : 45) กล่าวว่า สถานการณ์และสิ่งแวดล้อมในการบริหารมีผลต่อการบริหารมากกว่าสิ่งอื่น เมื่อ

สถานการณ์และสิ่งแวดล้อมคล้ายคลึงกัน ประกอบกับระบบการบริหารการศึกษาของไทย ไม่มีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมากนัก รูปแบบของการบริหารงานในโรงเรียนก็คล้ายคลึงกัน ประสิทธิภาพทางการบริหารจึงไม่ค่อยมีสิ่งใดแปลกใหม่ขึ้นกว่าเดิม ด้วยเหตุนี้ ประสิทธิภาพในตำแหน่งผู้บริหาร จึงไม่มีผลทำให้ผู้บริหารที่มีประสบการณ์มากกว่า 5 ปี มีสมรรถภาพทั้ง 3 ด้าน สูงกว่าผู้บริหารที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ประพนธ์ สัมฤทธิ์สุวรรณ (ประพนธ์ สัมฤทธิ์สุวรรณ 2524 : 56) ซึ่งพบว่า บัณฑิตวิทยาลัยครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีสมรรถภาพในการทำงาน การปรับตัวและความรับผิดชอบไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารการศึกษาของสำนักงานการประถมศึกษา
ระดับจังหวัดและระดับอำเภอ
 - 1.1 เนื่องจากการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีความรู้ความเข้าใจงานบริหารโรงเรียนน้อยกว่าท่านอื่น ๆ อยู่ 2 เรื่อง คือ การกำหนดนโยบายและหลักการบริหารโรงเรียน และในการปฏิบัติด้านทักษะพื้นฐาน ผู้บริหารปฏิบัติน้อยกว่าท่านอื่น ๆ อยู่ 3 เรื่อง คือ การเผยแพร่ข่าวสารของโรงเรียน การประเมินผลงานและการนิเทศภายใน ส่วนคุณธรรมนั้นผู้บริหารลดละบายมุขไคน้อย จากผลการประเมินดังกล่าว แสดงว่าผู้บริหารโรงเรียนต้องการความช่วยเหลือทางด้านวิชาการในเรื่องการวางแผนการศึกษาและการนิเทศภายใน นอกจากนี้แสดงว่ายังมีผู้บริหารบางคน ยังข้องเกี่ยวกับอบายมุขอย่างใดอย่างหนึ่ง จึงทำให้ไม่เป็นที่น่าเลื่อมใสศรัทธาของผู้ใต้บังคับบัญชาเท่าที่ควรเพื่อสนองความต้องการในเรื่องนี้ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดและสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ควรดำเนินการดังนี้

1.1.1 จัดให้มีการประชุมสัมมนาผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาเกี่ยวกับเรื่องการวางแผนการศึกษา เพื่อให้ผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการกำหนดนโยบาย การบริหารงาน ตลอดจนการประเมินผลงานและนำผลการประเมินไปใช้ปรับปรุงการดำเนินงานในโรงเรียนต่อไป

1.1.2 จัดให้มีการอบรมเชิงปฏิบัติการ ให้ความรู้แก่ผู้บริหารในเรื่องการนิเทศภายในโดยใช้เวลาที่เหมาะสม เป็นต้นว่า 5 วัน หรือ 7 วัน เพื่อให้ผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจ หลักการ วิธีการและเทคนิคการนิเทศภายในจนสามารถนำไปปฏิบัติในโรงเรียนอย่างได้ผล ทั้งนี้ผู้วิจัยเห็นว่า การนิเทศภายในเป็นวิธีการที่เหมาะสม ที่จะนำมาใช้ในการเร่งรัดคุณภาพ การศึกษาในโรงเรียนให้บรรลุเป้าหมายได้ นอกจากนี้หน่วยงานระดับจังหวัดหรืออำเภอ ควรกำหนดรูปแบบการสอนให้ชัดเจน เพื่อให้ถ่ายทอดการปฏิบัติของครูและการกำกับดูแลและติดตามผลของผู้บริหาร กล่าวคือ ควรกำหนดรูปแบบของการสอนว่าประกอบด้วยขั้นตอนอะไรบ้าง เช่น การสอน หมายถึง การเตรียมการสอน การบันทึกการสอน การปฏิบัติ การสอนและการประเมินผล เป็นต้น

1.1.3 สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดควรจัดให้มีการอบรมศีลธรรมและจริยธรรมของผู้บริหาร เพื่อให้ผู้บริหารตระหนักถึงความสำคัญในฐานะที่เป็นผู้นำของสถานศึกษา จะต้องประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้บริหารจึงจะสามารถครองตน ครองคน และครองงานได้ เทพที่สังเกตจากสภาพข้อเท็จจริงในปัจจุบัน พบว่ายังมีผู้บริหารเป็นจำนวนไม่น้อย มีค่านิยมว่าการเป็นผู้บริหาร จำเป็นต้องคัมสุราเพื่อการสังคม ผลที่ตามมาคือ เมื่อคัมสุราก็ทำให้ลวงอบายมุขข้ออื่น ๆ ได้โดยง่าย จึงควรรณรงค์เพื่อให้ผู้บริหาร ลด ละ เลิกการคัมสุราและอบายมุขอย่างจริงจัง ถ้าผู้บริหารเป็นผู้ปลอดอบายมุขแล้ว เชื่อว่าจะส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานได้เป็นอย่างดี

2. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารระดับกลุ่มโรงเรียนและระดับโรงเรียน

2.1 เนื่องจากการศึกษาวิจัยพบว่า ระเบียบปฏิบัติในเรื่องต่อไปนี้น้อยกว่า
 ด้านอื่น ๆ 3 เรื่อง คือ การใช้สื่อประกอบการสอนและการเก็บรักษาให้เป็นระเบียบ
 เรียบร้อย การเตรียมการสอนและการทำบันทึกการสอน การส่งเสริมให้นักเรียน
 มีนิสัยรักการอ่านหนังสือ ซึ่งแสดงว่าคณะครูในโรงเรียนอาจไม่เข้าใจหรือมองไม่เห็น
 ความสำคัญของการใช้สื่อประกอบการสอน การเตรียมการสอน การบันทึกการสอน
 หรือผู้บริหารอาจไม่เอาใจใส่ กว้างกับดูแลและนิเทศการทำงานของครูเท่าที่ควรก็ได้
 จึงทำให้ครูเอาใจใส่ในเรื่องเหล่านั้นน้อยไป ซึ่งรวมไปถึงการส่งเสริมให้นักเรียน
 มีนิสัยในการอ่านหนังสือด้วย เพื่อเป็นการแก้ปัญหาในเรื่องนี้ ผู้บริหารควรดำเนินการ
 ดังนี้

2.1.1 จัดให้มีการประชุมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการผลิตและ
 การใช้สื่อ เพื่อให้ครู ตลอดจนนักการภารโรงได้มีความรู้ความเข้าใจการใช้
 การบำรุงรักษาเครื่องมือ เพราะในปัจจุบัน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา
 แห่งชาติ ได้จัดตั้งศูนย์วิชาการกลุ่มขึ้น เพื่อเป็นหน่วยงานที่ส่งเสริมสนับสนุนงานด้าน
 วิชาการของโรงเรียนภายในกลุ่ม และจัดสรรวัสดุ อุปกรณ์ ตลอดจนเครื่องมือเครื่องใช้
 ให้เป็นจำนวนมาก มีทั้งสื่อเชิงอุปกรณ์ สื่อเชิงวัสดุ และสื่อเชิงเทคนิค ดังนั้นครู
 จึงมีความจำเป็นที่จะต้องศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจในการใช้ การบำรุงรักษา
 การเก็บอย่างเป็นระบบ ตลอดจนการผลิตสื่อขึ้นใช้ นอกจากนี้ผู้บริหารจะต้องเอาใจ
 ใส่ดูแลเพื่อให้ครูได้ใช้สื่ออย่างเหมาะสมด้วย

2.1.2 จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ดังต่อไปนี้

2.1.2.1 จัดฝึกอบรมวิชาการอ่านโดยเฉพาะให้แก่
 ครูในโรงเรียนประถมศึกษาทุกคน

2.1.2.2 จัดให้มี "ใบเดินทางสำหรับการอ่าน"
 ขึ้นในโรงเรียน ใบเดินทางสำหรับการอ่าน คือบัญชีรายชื่อหนังสือที่นักเรียนอ่าน

พร้อมทั้งให้ข้อคิดเห็นสำหรับหนังสือแต่ละเล่ม จากใบเดินทางสำหรับการอ่านจะช่วยให้ครูได้ทราบความก้าวหน้าในการอ่านของเด็กแต่ละคน

2.1.2.3 จัดตั้งชมรมการอ่านหรือสหกรณ์การอ่านขึ้น

ในโรงเรียน

2.1.2.4 ใช้วิธีประกาศข่าวเป็นหนังสือ ให้นักเรียน

ไปอ่านข่าวต่าง ๆ ที่ป้ายประกาศของโรงเรียน หรือจะตั้งชื่อว่า "รายการตามอ่าน" ก็ได้

2.1.2.5 ให้นำหนังสือเป็นรางวัล การให้รางวัลแก่

นักเรียนที่กระทำความดี เช่น มารยาทดี ความประพฤติดี การเล่าเรียนดี เป็นต้น ควรจัดหนังสือที่เป็นประโยชน์ให้เป็นรางวัล

2.1.2.6 จัดให้มีการประกวดการอ่าน ในระดับ

โรงเรียนหรือระดับกลุ่มโรงเรียน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ขึ้นไป ควรเพิ่มการอ่านหนังสือพิมพ์รายวันด้วย

2.1.2.7 จัดงานแสดงหนังสือ ควรจัดงานแสดงหนังสือ

ขึ้นที่สำนักงานกลุ่มโรงเรียน โดยเชิญชวน บริษัท ห้างร้าน ตลอดจนสำนักพิมพ์ต่าง ๆ นำหนังสือมาแสดง และเชิญชวนนักเรียน ผู้สนใจทั่วไปมาชมงาน

2.1.3 จัดให้มีการศึกษานอกสถานที่ นำครูไปศึกษาดูงานใน

โรงเรียนที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนดีเด่น จัดกิจกรรมด้านต่าง ๆ ดีเด่น เพื่อจะได้เห็นตัวอย่างที่ดี นำมาปรับปรุงในโรงเรียนของตน

2.2 จากผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนยังไม่ค่อยสนับสนุนในเรื่อง

การส่งเสริมการอ่านของนักเรียน ฉะนั้น ผู้บริหารควรส่งเสริมให้มีมุมหนังสือและจัดหาหนังสือที่เหมาะสมกับวัยของเด็ก หนังสือที่สร้างแนวคิดใหม่ ๆ ไว้ในห้องสมุดของ

โรงเรียนด้วย

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษากลุ่มตัวอย่างเฉพาะในเขต จังหวัดชัยภูมิ เท่านั้น ผลการศึกษาที่ได้จึงมีขอบเขตจำกัด ดังนั้นจึงควรจะมีการศึกษาเรื่องนี้ในเขตการศึกษา 11 และเขตการศึกษาอื่นด้วย เพื่อจะได้ผลการวิจัยที่ครอบคลุมและกว้างขวางยิ่งขึ้น

2. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับสมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียนค่านอื่น ๆ ทั้งนี้เนื่องจากผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่าสมรรถภาพของผู้บริหารที่ศึกษาทั้ง 3 ด้าน ผู้บริหารมีสมรรถภาพผ่านเกณฑ์ในระดับสูง แต่คุณภาพการศึกษาของจังหวัดชัยภูมิ ยังอยู่ในระดับที่ไม่น่าพอใจ ซึ่งเห็นได้จากผลการประเมินคุณภาพการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระดับประเทศของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ปรากฏว่า ในปีการศึกษา 2529 อยู่ในลำดับที่ 29 ของประเทศ (สำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดชัยภูมิ 2530 : 12) ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า สมรรถภาพที่ทำการวิจัยครั้งนี้ อาจไม่ใช่สมรรถภาพที่นำไปใช้ในการบริหารงานให้เกิดประสิทธิภาพโดยตรงก็ได้ จึงควรศึกษาสมรรถภาพในด้านอื่นอีกด้วย เช่น การกำหนดวัตถุประสงค์ นโยบาย และแผนการดำเนินงานของโรงเรียน การพัฒนาหลักสูตรและการสอนให้สอดคล้องกับ วัตถุประสงค์และนโยบายของโรงเรียน การจัดสรรบุคลากรเข้าประจำตำแหน่งหน้าที่ ได้อย่างเหมาะสม เป็นต้น เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ในการปรับปรุงสมรรถภาพในการบริหารงานต่อไป

3. เนื่องจากการกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยครู และผู้บริหารเท่านั้น ทำให้ข้อมูลที่ได้เป็นความคิดเห็นของบุคคลเพียง 2 กลุ่ม ซึ่งมีผลทำให้ความคิดเห็นอยู่ในวงจำกัด หากมีการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาความคิดเห็นจากกลุ่มตัวอย่างอื่นด้วย เช่น หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ผู้ช่วยหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ และศึกษานิเทศก์ เป็นต้น เพราะบุคคลเหล่านี้ เป็นบุคคล

สำคัญที่จะเอื้ออำนวยให้การจัดการศึกษาในโรงเรียนมีคุณภาพได้เช่นกัน เพราะการบริหารการศึกษาจะมีประสิทธิภาพเพียงใดนั้น ย่อมเกิดจากบุคคลหลาย ๆ ฝ่าย ที่ปฏิบัติงานร่วมกัน ฉะนั้น การศึกษาความคิดเห็นจากบุคคลหลาย ๆ ฝ่าย จะทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ ที่จะนำมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจงานและกระบวนการบริหารโรงเรียน และใช้แบบสอบถามประเมินการปฏิบัติงานและคุณธรรมของผู้บริหาร จึงอาจทำให้ได้ข้อมูลที่จำกัด ฉะนั้น การวิจัยครั้งต่อไปควรใช้วิธีอื่นควบคู่ไปกับการใช้แบบทดสอบและแบบสอบถามด้วย เช่น การสัมภาษณ์ การสังเกต เป็นต้น เพราะจะทำให้ได้ข้อมูลหรือความคิดเห็นที่กว้างขึ้น เป็นจริงมากขึ้น และยังได้สังเกตสภาพแวดล้อมทั่ว ๆ ไปของโรงเรียน หรือของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งอาจมีผลต่อความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างอีกด้วย

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กาญจนา รัชฎะโชโค และเสาวคนธ์ อรุณรัตน์ "ข้อคิดเห็นจากการติดตามผล
และแนะนำการใช้หลักสูตรระดับประถมศึกษา ในปีงบประมาณ 2524" สารพัฒนา
หลักสูตร 24 : 16 กันยายน 2526
- กิตติมา ปรีดีติลล ทฤษฎีการบริหารองค์การ หจก. ธนาคารพิมพ์ 2529, 423 หน้า
- กิตติภูมิ บำรุงสงฆ์ หนังสือประจำปีครุศาสตร์บัณฑิต ครุและบุคลากร รุ่นที่ 1 -
2523 วิทยาลัยครุณครราชสีมา ตาเลื่อการพิมพ์ 2524, 146 หน้า
- กอ สวัสดิพานิชย์ "เสียงท่าจากการประถมศึกษา" ประชาศึกษา 7 : 7 - 9
เมษายน 2525
- เกียรติศักดิ์ นาคประสิทธิ์ การศึกษาสมรรถภาพการบริหารการศึกษาประชาบาล
ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด กรมสามัญศึกษาและเทศบาล ในเขตการศึกษา
6 ปรินันท์ กต.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2527, 62 หน้า
อค์สำเนา
- กฤษณา ขำย้ง ความคิดเห็นของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร
เกี่ยวกับงานด้านวิชาการ วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2524,
62 หน้า อค์สำเนา
- การประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ, สำนักงาน รายงานผลการจัดการศึกษาประจำปี
2528 - 2529 2530, 52 หน้า อค์สำเนา
- ทะเบียนครูและบุคลากร โครงการ อคป. 2523 - ปัจจุบัน งานการ
เจ้าหน้าที่ 112 หน้า
- แผนพัฒนาการศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530 - 2534)
2529, 204 หน้า
- หินพันธ์ นาคะตะ พระพุทธศาสนากับสังคมไทย สำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์
2529, 176 หน้า

- ธวัช โพธิ์กุล คุณธรรม 4 ประการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี ปริชญานีพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัย
 ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2526, 52 หน้า อัดสำเนา
- บุญชัย จงกลนี้ คุณธรรมของนักบริหาร มหาวิทยาลัยขอนแก่น 2528, 223 หน้า
 ประนอม ลัมภูทธิสุวรรณ ทัศนะของผู้บังคับบัญชาและผู้ร่วมงานที่มีต่อสมรรถภาพในการ
ปฏิบัติงาน การปรับตัว และความรับผิดชอบของบัณฑิตวิทยาลัยครู ที่ปฏิบัติงาน
ในโรงเรียนประถมศึกษาในกรุงเทพมหานคร ปริชญานีพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัย
 ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2524, 79 หน้า อัดสำเนา
- ประวีณ ฒ นกร ชุดฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษา หน่วยที่ 9 -
 15 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 2528, 431 หน้า
- ประสาธ อิศรปริกา ธรรมชาติและการเรียนรู้ กรุงเทพมหานคร 2520,
 217 หน้า
- ประสาร มาลากุล ฒ อุษยา และคนอื่น ๆ การวิจัยและพัฒนารูปแบบการพัฒนาคู
ให้มีสมรรถภาพที่พึงประสงค์ ตามหลักสูตรระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา
โรงพิมพ์การศาสนา 2530, 360 หน้า
- พนัส หันนาสินทร์ หลักการบริหารโรงเรียน วัฒนาพานิชย์ 2529, 363 หน้า
- พัฒนา ส่วงวลจำจิตต์ แบบผู้นำของผู้บริหารมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามทฤษฎี
สามมิติของเรคคิน ปริชญานีพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
 2526, 97 หน้า อัดสำเนา
- มานิต ถนอมพวงเสรี ความวิตกกังวลและความรู้สึกกับนิชอบของอาจารย์
วิทยาลัยครู ปริชญานีพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
 2522, 83 หน้า อัดสำเนา
- แมนมาส ขวสิทธิ์ การรณรงค์เพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน โรงพิมพ์การศาสนา
 2529, 508 หน้า

ยนต์ ชุ่มจิต สภาพปัญหาที่ส่งผลต่อการสุภาพจิตของครอาจารย์ในโรงเรียนมัธยม
ศึกษา เขตการศึกษา 5 ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร 2520, 82 หน้า อค์สำเนา

รามคำแหง, มหาวิทยาลัย พิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษา
มหาวิทยาลัยรามคำแหง 8 - 12 กรกฎาคม 2520, 64 หน้า อค์สำเนา

รุ่ง แก้วแดง รายงานการสัมมนาการวิจัยประสิทธิภาพโรงเรียนประถมศึกษา
โรงพิมพ์และทำปกเจริญผล 2521, 154 หน้า

ลวน สายยศ และอังคณา สายยศ หลักการวิจัยทางการศึกษา โรงพิมพ์บริษัท
ศึกษาพร จำกัด 2528, 314 หน้า

วิจิตร ศรีสอาน "บทบาทของผู้บริหารในการปรับปรุงส่งเสริมงานวิชาการ"
วารสารสภาการศึกษาแห่งชาติ 11 : 22 - 35 สิงหาคม - กันยายน
2520

หลักและระบบบริหารการศึกษา ทยอยที่ 1 - 5 ฝ่ายการพิมพ์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช 2527, 159 หน้า

วิจิต ทองนุ้ย และคนอื่น ๆ การวิเคราะห์พฤติกรรมกรรมการบริหาร และผลงานของ
ผู้บริหารที่เด่น โรงเรียนประถมศึกษา ปี 2527 2527, 145 หน้า อค์สำเนา

วินัย สมมิตร และคนอื่น ๆ หลักการบริหารการศึกษา โรงพิมพ์อักษรสาส์น
2527, 323 หน้า

วิรัตน์ ศิริบูรณ์ การศึกษาสมรรถภาพในการบริหารงานของครูใหญ่โรงเรียนมัธยม
ศึกษา ในเขตการศึกษา 11 ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร 2518, 69 หน้า อค์สำเนา

ศึกษาธิการ, กระทรวง สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
การประถมศึกษา 2520 กรุงเทพฯ : กรุสภา 2520, 134 หน้า

ศึกษาธิการ, กระทรวง สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ การบริหารงานบุคคล โรงพิมพ์การศาสนา 2530, 40 หน้า

_____ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ คู่มือการปฏิบัติงานบุคคล เทพนิมิตรการพิมพ์ 2520, 268 หน้า

_____ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงานโครงการรับความช่วยเหลือ แนวคิดหลักในการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา ทรัพยากรการบริหารโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนกับจุดหมายของการประถมศึกษา (เล่มที่ 2) โรงพิมพ์ทางทุนส่วนสามัญนิติบุคคลสามเจริญพานิช 2528, 30 หน้า

_____ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงานโครงการรับความช่วยเหลือ งานบริหารโรงเรียน การบริหารงานวิชาการ (เล่มที่ 3) โรงพิมพ์ทางทุนส่วนสามัญนิติบุคคลสามเจริญพานิช 2528, 30 หน้า

_____ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงานโครงการรับความช่วยเหลือ การบริหารงานบุคลากร การบริหารงานกิจการนักเรียน (เล่มที่ 5) โรงพิมพ์ทางทุนส่วนสามัญนิติบุคคลสามเจริญพานิช 2528, 32 หน้า

_____ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงานโครงการรับความช่วยเหลือ การบริหารงานธุรการ การบริหารงานการเงินและพัสดุ (เล่มที่ 6) โรงพิมพ์ทางทุนส่วนสามัญนิติบุคคลสามเจริญพานิช 2528, 34 หน้า

_____ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงานโครงการรับความช่วยเหลือ การบริหารงานอาคารสถานที่ การบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน (เล่มที่ 7) โรงพิมพ์ทางทุนส่วนสามัญนิติบุคคลสามเจริญพานิช 2528, 30 หน้า

_____ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงานโครงการรับความช่วยเหลือ การกำหนดนโยบายของโรงเรียน การวางแผนบริหารโรงเรียน (เล่มที่ 9) โรงพิมพ์ทางทุนส่วนสามัญนิติบุคคลสามเจริญพานิช 2528, 29 หน้า

ศึกษาธิการ, กระทรวง สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ,

สำนักงานโครงการรับความช่วยเหลือ การดำเนินการตามแผน การนิเทศ
ภายใน การสังเกตการสอนในชั้นเรียน (เล่มที่ 11) โรงพิมพ์ทางด่วน
สำนักพิมพ์กมลสามเจริญพานิช 2528, 29 หน้า

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงานโครงการ
รับความช่วยเหลือ สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียน ภาวะผู้นำในโรงเรียน
คุณธรรมของผู้บริหารโรงเรียน โรงพิมพ์ทางด่วนสำนักพิมพ์กมลสามเจริญพานิช
2528, 37 หน้า

สำนักงานปลัดกระทรวง สถิติการศึกษามัธยมศึกษา ปี 2529 โรงพิมพ์
คุรุสภา 2530, 62 หน้า

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ
ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530 - 2534) ระดับก่อนประถมศึกษาและประถมศึกษา
โรงพิมพ์อักษรไทย 2529, 200 หน้า

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เอกสารประกอบ
การฝึกอบรมผู้บริหารการประถมศึกษาระดับจังหวัด โรงพิมพ์อักษรไทย 2530,
436 หน้า

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ประสิทธิภาพการ
บริหารโรงเรียนประถมศึกษา หจก. โรงพิมพ์ชวนพิมพ์ 2528, 115 หน้า

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ คู่มือบริหารแผนและ
โครงการพัฒนาคุณภาพการประถมศึกษา ปีงบประมาณ 2528 2528, 449 หน้า

การประถมศึกษาเพื่อปวงชนในประเทศไทย โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว
2528, 123 หน้า

สมพงษ์ เกษมสิน การบริหาร ไทยวัฒนาพานิช พิมพ์ครั้งที่ 8 2526,
338 หน้า

สายหยุด จำปาทอง นโยบายพัฒนาผู้บริหารการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ

สำนักงานศึกษาธิการ เขต 9 อุตรธานี 2525, 7 หน้า

สนาน ลิมป์เศวตกุล สมรรถภาพการบริหารงานของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา

สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา ปริญญาพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2523, 128 หน้า อักสำเนา

อรรถสิทธิ์ สิทธิสุนทร "ท่านจะเป็นผู้บังคับบัญชาที่ดีได้อย่างไร" วารสารกรมบัญชี

กลาง 5 : 60 - 62 กันยายน - ตุลาคม 2524

อนันต์ มาสวัสดิ์ คุณลักษณะของครูใหญ่ที่พึงปรารถนาตามทัศนะของครูโรงเรียน

ประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก ปริญญาพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร 2518, 85 หน้า อักสำเนา

Best, John W. Research in Education. Englewood Cliffs, New Jersey, Prentice Hall, Inc., 1970. 339 p.

Campbell, Roald F., and Gregg, Russell T. Administrative Behavior in Education. New York, Harper & Brother Publisher, 1957.

Ferguson, George A. Statistic Alnalysis in Psychology and Education. 3rd. ed., New York, McGraw - Hill Book Company, 1971. 492 p.

Greenwood, William T. Management and Organization Behavioral Theories : An Interdisciplinary Approach. New York, South - Western Publishing Company, 1965. 206 p.

Griffiths Daniel E., et. al. Organizing School for Effective Education. Danville, Illinois : The Interstate, 1962.

Goldhammer, Kieth, and Other. Issues and Problems in Contemporary Education Administration. Center for Advance Study of Education Administration, University of Oregon, 1967. 458 p.

Hencley, Stephen P., and Others. The Elementary School Principalship. New York : Dodd, Mesd & Company, 1970.

Krejcie, Robert B., and Daryle W. Morgan, "Determining Sample Size for Research Activity," in Journal of Educational and Psychological Measurement. 30(3) : 607 - 610, 1970.

Terry, George R. Principles of Management. 3rd. ed., Homewood, Illinois, Richard D. Irwin Inc., 1960. 174 p.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความร่วมมือในการ เก็บรวบรวมข้อมูล
แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย

(สำเนา)

ที่ ศธ 1417/ 732

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ
บริเวณโรงเรียนอนุบาลชัยภูมิ(สนามบินเก่า)

16 กุมภาพันธ์ 2530

เรื่อง ขอความร่วมมือในการทำวิจัย

เรียน

เนื่องจากนายเจริญ ชวัญสำราญ ตำแหน่งหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ
บ้านแท่น กำลังศึกษาในระดับปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา ณ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้ทำการวิจัยเรื่อง
"สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดชัยภูมิ"

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ พิจารณาแล้วเห็นว่า การวิจัยเรื่องนี้
จะเป็นประโยชน์สำหรับการจัดโครงการอบรมพัฒนาผู้บริหาร ซึ่งเป็นฐานในการปรับปรุง
คุณภาพทางการศึกษาต่อไป โปรดอำนวยความสะดวก และให้ความร่วมมือแก่ผู้วิจัย
ตามสมควรด้วย

จึงเรียนมาเพื่อขอความร่วมมือ

ขอแสดงความนับถือ

(นายยอด ยู่ระยอง)

ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ

(สำเนา)

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร สุขุมวิท 23

กท. 10110

16 กุมภาพันธ์ 2530

เรื่อง ขอความร่วมมือในการทำวิจัย

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ฉบับ

เนื่องจากกระผมจะทำการวิจัยเรื่อง "สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ" ขอความร่วมมือจากท่านโปรดแจกแบบสอบถามที่ส่งมาพร้อมนี้ให้ครู-อาจารย์ ตามรายชื่อที่หน้าปกแบบสอบถามนั้น ๆ ด้วย ขอเรียนว่าคำตอบของท่านจะนำไปใช้ในทางวิชาการเท่านั้น จะไม่มีผลเสียหายแก่ผู้ตอบแต่อย่างใดทั้งสิ้น แต่ความคิดเห็นโดยอิสระของท่านมีความสำคัญและจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการวิจัย เมื่อตอบแบบสอบถามเสร็จแล้วโปรดรวบรวมสิ่งที่สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอที่ท่านสังกัดให้ด้วย หวังว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

จึงเรียนมาเพื่อขอความร่วมมือ

ขอแสดงความนับถือ

(นายเจริญ ขวัญสำราญ)

นิสิคปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

115

115

แบบสำรวจฉบับที่ 1

แบบทดสอบ

เรื่อง

"สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดชัยภูมิ"

คำชี้แจง แบบทดสอบนี้มี 2 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว

ตอนที่ 2 ความเข้าใจหลักและกระบวนการบริหารโรงเรียน

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว

โปรดเติมข้อความลงในช่องว่างที่เกี่ยวกับตัวท่านเอง

1. เพศ.....

2. อายุ.....ปี.....เดือน

3. วุฒิ.....

4. หัวหน้าที่ครูใหญ่/อาจารย์ใหญ่/ผู้อำนวยการโรงเรียนมาแล้ว....ปี.....เดือน

ตอนที่ 2 ความเข้าใจหลักและกระบวนการบริหารโรงเรียน

โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงหน้าข้อที่เห็นว่าถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. งานบริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่สำคัญที่สุด ได้แก่งานใด
 - ก. งานบุคลากร
 - ข. งานวิชาการ
 - ค. งานอาคารสถานที่
 - ง. งานธุรการและการเงิน
2. ทรัพยากรในการบริหารงานที่สำคัญที่สุด ได้แก่อะไร
 - ก. เงิน
 - ข. คน
 - ค. การจัดการ
 - ง. วัสดุอุปกรณ์
3. ผู้บริหารการประถมศึกษาที่มีบทบาทสำคัญที่สุด ที่จะทำให้นักเรียนบรรลุจุดหมายของหลักสูตรคือใคร
 - ก. ทน.ปอ.
 - ข. ผอ.ปจ.
 - ค. ผู้บริหารโรงเรียน
 - ง. เลขาธิการกปช.
4. ข้อใดเป็นวัตถุประสงค์หลักของการบริหารโรงเรียน
 - ก. เพื่อให้บุคลากรปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
 - ข. เพื่อใช้ทรัพยากรที่มีจำกัด ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด
 - ค. เพื่อให้นักเรียนมีพัฒนาการ บรรลุตามจุดหมายของหลักสูตร
 - ง. เพื่อให้งานด้านต่าง ๆ ของโรงเรียน ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย
5. ประเมินผลงานวิชาการ เป็นไปเพื่อประโยชน์ด้านใดมากที่สุด
 - ก. การนิเทศการเรียนการสอน
 - ข. การเลื่อนขั้นระหว่างปีและปลายปี
 - ค. ปรับปรุงประสิทธิภาพการเรียนการสอน
 - ง. การควบคุม กำกับ ติดตาม ให้งานดำเนินไปตามแผน
6. การประเมินผลงานวิชาการจะต้องประเมินในเรื่องใด
 - ก. การสอนของครู
 - ข. การเรียนของนักเรียน
 - ค. โครงการตามแผนงานวิชาการ
 - ง. ถูกทั้งข้อ ก ข และ ค

7. ข้อใดเป็นหลักการของหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521
- เพื่อสร้างเสริมความปลอดภัย
 - มุ่งให้ทำประโยชน์แก่สังคมและอยู่ร่วมกัน
 - มุ่งให้ผู้เรียนนำไปใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิต
 - เพื่อให้ผู้เรียนนำไปใช้ในการศึกษาต่อระดับสูงต่อไป
8. หลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 จัดโครงสร้างและเนื้อหาอย่างไร
- เป็นรายวิชา
 - เป็นรายคาบ
 - เป็นหมวดวิชา
 - เป็นกลุ่มประสบการณ์
9. การจัดครูเข้าสอนระดับชั้นใด ที่ผู้บริหารต้องพิจารณาความรู้ความสามารถของครูเป็นพิเศษ
- ป. 1 - 2
 - ป. 3 - 4
 - ป. 5 - 6
 - ต้องพิจารณาทุกระดับชั้น
10. นักเรียนชั้น ป. 1 - 2 ควรเรียนครั้งละเท่าไร ในหนึ่งช่วงเวลาเรียน
- 1 - 2 คาบ
 - 2 - 3 คาบ
 - 1 - 3 คาบ
 - 3 - 4 คาบ
11. ความระเบียนการประเมินผลา นักเรียนชั้นใดบ้างที่ไม่มีการสอบไล่ปลายปี
- ชั้น ป. 1, 2, 3
 - ชั้น ป. 1, 3, 5
 - ชั้น ป. 2, 4, 6
 - ชั้น ป. 1, 2, 3, 4, 5
12. ความระเบียนประเมินผลระดับประถมศึกษา พ.ศ. 2524 ใครเป็นผู้อนุมัติผลการสอบ ป. 1 - 5
- ครูประจำชั้น
 - ผู้บริหารโรงเรียน
 - ศึกษาธิการอำเภอ
 - หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ

13. ผู้บริหารโรงเรียนต้องคำนึงงานใด เป็นอันดับแรก
- ก. การพัฒนาบุคลากร ข. การประเมินบุคลากร
ค. การจัดบุคลากรเข้าปฏิบัติงาน ง. การควบคุม กำกับและนิเทศ
14. การพัฒนาบุคลากร ควรดำเนินการตามข้อใด
- ก. การอบรมก่อนปฏิบัติงาน
ข. การอบรมระหว่างปฏิบัติงาน
ค. การอบรมเมื่อเสร็จสิ้นการปฏิบัติงาน
ง. ถูกทั้งข้อ ก ข และ ค
15. ข้อใดไม่ใช่บุคลากรในโรงเรียนประถมศึกษา
- ก. สายบริหาร (บ) ข. สายปฏิบัติการสอน (ป)
ค. สายสนับสนุนการสอน (ส) ง. สายส่งเสริมการเรียนการสอน (ส)
16. การจัดครูเข้าสอนประจำชั้น ผู้บริหารควรดำเนินการตามข้อใด
- ก. ให้ครูเลือกเองตามความถนัด
ข. จัดตามวิชาเอก ประสบการณ์ ความถนัด และความสนใจ
ค. ผู้บริหารพิจารณาเอง หรือร่วมกับคณะทำงาน
ง. ผสมผสานระหว่างข้อ ข และ ค
17. การประเมินผลการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน ผู้บริหารควรดำเนินการตามข้อใด
- ก. ประเมินตามที่ผู้บริหารเห็นสมควร
ข. กำหนดแนวทางการประเมินให้ชัดเจน
ค. ประเมินตามแบบประเมินที่ สปช. กำหนด
ง. ให้คณะครูกำหนดแนวทาง การประเมินตามความพอใจ

18. ข้อความใดกล่าว ไม่ถูกต้อง
- ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาทุกคนต้องมีชั่วโมงทำการสอนสัปดาห์ละ 10 ชั่วโมง
 - ครูสนับสนุนการสอนทุกคนต้องมีชั่วโมงทำการสอนอย่างน้อยสัปดาห์ละ 5 ชั่วโมง
 - ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนทุกคนต้องมีชั่วโมงทำการสอนอย่างน้อยสัปดาห์ละ 5 ชั่วโมง
 - ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีนักเรียนตั้งแต่ 720 คนขึ้นไป ไม่ต้องมีชั่วโมงทำการสอน
19. กิจกรรมใดที่ส่งเสริมการเป็นผู้นำ และการปกครองตนเองได้ดีที่สุด
- การจัดตั้งสถานักเรียน
 - การจัดตั้งกลุ่มอาสาสมัคร
 - การจัดงานแข่งขันกีฬานักเรียน
 - การจัดตั้งชุมนุมบำเพ็ญประโยชน์
20. ข้อใดจัดอยู่ในงานบริการนักเรียน
- การจัดทัศนศึกษา
 - การจัดอาหารกลางวัน
 - การจัดทำเขตบริการการศึกษา
 - การจัดกิจกรรมสันทนาการในโรงเรียน
21. ข้อความใดกล่าวไม่ถูกต้อง เกี่ยวกับการเขียนนักเรียน
- กำหนดการเขียนไม่เกิน 6 ที โดยหัวหน้าสถานศึกษา
 - ให้เขียนที่กันหรือขาอ่อนท่อนบนด้านหลัง ซึ่งมีเครื่องหมายกางกรงรับ
 - ไม้เรียวต้องเหลากลม ผิวเรียบ เส้นผ่าศูนย์กลางไม่เกิน 0.7 ซม.
 - เขียนในที่เปิดเผยเพื่อไม่ให้นักเรียนอื่นถือเป็นตัวอย่าง

22. ผู้บริหารโรงเรียนอนุญาตให้นักเรียนไปศึกษานอกสถานที่ใดในกรณีใด
- ไปศึกษาใกล้บริเวณโรงเรียน
 - ไปศึกษานอกสถานที่กรณีค้างคืน
 - ไปศึกษานอกสถานที่กรณีไม่ค้างคืน
 - ไปศึกษานอกสถานที่กรณีพาไปนอกราชอาณาจักร
23. เมื่อนักเรียนขาดเรียนเกิน 3 วัน ในหนึ่งเดือน โรงเรียนจะต้องดำเนินการอย่างไร
- แจ้งกรรมการศึกษา
 - มีหนังสือเตือนไปยังผู้ปกครอง
 - รายงานคณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ
 - มีหนังสือเตือนไปยังผู้ปกครอง แล้วรายงานคณะกรรมการการประถมศึกษา
24. การยกเว้นเด็กเข้าเรียน เป็นอำนาจของใคร
- กปอ.
 - กปจ.
 - หน.ปอ.
 - ผอ.ปจ.
25. จำนวนคณะกรรมการคัดเลือกหนังสือราชการเพื่อทำลาย อย่างน้อยมีกี่คน
- 2 คน
 - 3 คน
 - 4 คน
 - 5 คน
26. บุคคลใดไม่มีอำนาจบันทึกสมุดหมายเหตุรายวันของโรงเรียน
- ครูใหญ่
 - หน.ปอ.
 - ผอ.ปจ.
 - ศึกษานิเทศก์
27. ข้อใดไม่จัดอยู่ในเงินนอกงบประมาณ
- เงินบำรุงการศึกษา
 - เงินค่ารักษาพยาบาล
 - เงินโครงการอาหารกลางวัน
 - เงินบำรุงลูกเสือและยุวกาชาด
28. ผู้บริหารโรงเรียนไม่สามารถจ่ายเงินบำรุงการศึกษาในกรณีใด
- เงินบำเหน็จบำนาญ
 - ซื้อรถจักรยาน 2 ล้อ
 - ให้ครูยืมซื้อวัสดุอุปกรณ์ทางการศึกษา
 - ยืมเป็นค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ

29. ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเป็นความสัมพันธ์แบบใด
- ความสัมพันธ์ทางเดียว
 - ความสัมพันธ์ 2 ทาง
 - ความสัมพันธ์ชั่วคราว
 - ความสัมพันธ์หลายทาง
30. ข้อใดไม่จัดอยู่ในขอบข่ายของงานอาคารสถานที่
- การจัดสร้างอาคารสถานที่
 - การบำรุงรักษาอาคารสถานที่
 - การประเมินผลการใช้อาคารสถานที่
 - การซื้อขายแลกเปลี่ยนอาคารสถานที่
31. การส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมรับผิดชอบอาคารสถานที่จะช่วยสนับสนุนการปฏิบัติงานใดมากที่สุด
- การใช้อาคารสถานที่
 - การจัดสร้างอาคารสถานที่
 - การบำรุงรักษาอาคารสถานที่
 - การประเมินผลการใช้อาคารสถานที่
32. การจัดเวรยามดูแลอาคารสถานที่ อยู่ในขอบข่ายของงานใด
- การจัดสร้างอาคารสถานที่
 - การควบคุมดูแลอาคารสถานที่
 - การบำรุงรักษาอาคารสถานที่
 - การประเมินผลการใช้อาคารสถานที่
33. ถ้าประสงค์จะรื้อถอนอาคารเรียนที่ก่อสร้างมาแล้ว 28 ปี จะดำเนินการตามข้อใด
- ขออนุญาตจากนายอำเภอท้องที่
 - ขออนุญาตจากผู้ว่าราชการจังหวัด
 - ขออนุญาตกรมธนารักษ์โดยด่วน สปช.
 - ขออนุญาต สปช. แล้วรายงานให้กรมธนารักษ์ทราบ

34. สิ่งใดมีส่วนช่วยในการดำเนินงานอาคารสถานที่ที่เป็นไปโดยสะดวกและราบรื่นมากที่สุด
- ก. การควบคุมการก่อสร้างอาคารเรียนอย่างเข้มงวด รัศมีที่สุด
 - ข. การปลูกฝังให้บุคลากร และบุคคลในชุมชน มีความรู้สึกเป็นเจ้าของ และหวงแหนโรงเรียน
 - ค. การเข้มงวดกวดขัน ในการควบคุมดูแลอาคารสถานที่ให้เป็นไปตามระเบียบอย่างเคร่งครัด
 - ง. การแบ่งหน้าที่ให้นักเรียนทุกชั้น ได้มีส่วนร่วมรับผิดชอบในการควบคุมอาคารสถานที่
35. เมื่อมีผู้ขอใช้อาคารสถานที่ ผู้บริหารโรงเรียนจะดำเนินการอย่างไร
- ก. รายงานนายอำเภอ
 - ข. อนุญาตได้ครั้งละไม่เกิน 7 วัน
 - ค. รายงานหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ
 - ง. อนุญาตครั้งละไม่เกิน 7 วัน แล้วรายงานผู้บังคับบัญชา
36. การขอใช้อาคารสถานที่ กรณีใดที่ผู้บริหารโรงเรียนอนุญาตไม่ได้
- ก. ใช้บริเวณสนามแสดงดนตรี
 - ข. ใช้อาคารเรียนเป็นสถานที่รับบริจาคโลหิต
 - ค. ผู้สมัคร ส.จ. ขอใช้อาคารอเนกประสงค์เพื่อหาเสียง
 - ง. ประชาชนขอใช้บริเวณโรงเรียนจัดงานตามประเพณี
37. โรงเรียนและชุมชน ควรมีบทบาทอย่างไร ในการสร้างความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน
- ก. ชุมชนเป็นผู้ให้ โรงเรียนเป็นผู้รับ
 - ข. โรงเรียนเป็นผู้ให้ ชุมชนเป็นผู้รับ
 - ค. โรงเรียนและชุมชนร่วมกันเป็นผู้รับ
 - ง. โรงเรียนและชุมชนเป็นทั้งผู้ให้และผู้รับ

38. ในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนนั้น ผู้บริหารควรยึดหลักอะไร
- การคำนึงอย่างต่อเนื่อง
 - ความเป็นกันเองกับประชาชน
 - ความบริสุทธิ์ใจ และตรงไปตรงมา
 - ถูกทั้งข้อ ก ข และ ค
39. ทักษะส่วนใดที่ช่วยให้ผู้บริหารประสบความสำเร็จในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนมากที่สุด
- ทักษะมนุษยสัมพันธ์
 - ทักษะการนำชุมชน
 - ทักษะการประสานงาน
 - ทักษะการพูดในที่ชุมชน
40. คณะกรรมการการศึกษาประจำโรงเรียนมีจำนวนเท่าใด
- อย่างน้อย 5 คน แต่ไม่เกิน 10 คน
 - อย่างน้อย 5 คน แต่ไม่เกิน 15 คน
 - อย่างน้อย 10 คน แต่ไม่เกิน 15 คน
 - ไม่จำกัดขึ้นอยู่กับขนาดของโรงเรียน
41. บุคคลในข้อใด มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการการศึกษาประจำโรงเรียน
- ผู้บริหารโรงเรียน
 - ประธานกลุ่มโรงเรียน
 - คณะกรรมการการศึกษาอำเภอ
 - ประธานคณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ
42. นาย ก บริจาคเงินให้โรงเรียน 9,200 บาท บุคคลตามข้อใด จะเป็นผู้ตอบขอใบหรืออนุโมทนา
- ผู้บริหารโรงเรียน
 - หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ
 - ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด
 - เลขาธิการคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

43. ข้อใดเป็นการเขียนนโยบายที่ถูกต้องที่สุด
- ปรับปรุงคุณภาพให้ดีขึ้น
 - ศึกษาคี กิฬาเคน เน้นคุณธรรม
 - เร่งคุณภาพ ปรามทุจริต พิชิตความทุกข์ยาก
 - เร่งรัดการจัดระบบนิเทศภายในให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
44. การนิเทศอยู่ในขั้นตอนใดของกระบวนการบริหาร
- การวางแผน
 - การประเมินผล
 - การดำเนินการตามแผน
 - อยู่ในทุกขั้นตอนของกระบวนการ
45. จะปฏิบัติอย่างไร ในกรณีที่ทางราชการประกาศให้ชักธงชาติครึ่งเสา
- ชักธงชาติขึ้นไป 2 ใน 3 ของความสูงของเสาธง
 - ชักธงชาติขึ้นถึงปลายเสา แล้วลดลงจากปลายเสาระยะ 1 ใน 2 ของความสูงของเสาธง
 - ชักธงชาติขึ้นถึงปลายเสาแล้วลดลงจากปลายเสาระยะ 1 ใน 3 ของความสูงของเสาธง
 - ชักธงชาติขึ้นถึงปลายเสาแล้วลดลงจากปลายเสา เป็นระยะ 1 ใน 4 ของความสูงของเสาธง
46. การลาประเภทใดที่ข้าราชการครูในโรงเรียนไม่มีสิทธิลาได้
- การลาไปต่างประเทศ
 - การลาพักผ่อนประจำปี
 - การลาไปปฏิบัติภารกิจวิจัย
 - การลาไปประกอบพิธีฮัจญ์
-

แบบสำรวจฉบับที่ 2

แบบสอบถาม

เรื่อง

"สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดชัยภูมิ"

- คำชี้แจง แบบสอบถามนี้มี 3 ตอน คือ
- ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ 2 แบบสอบถามวิธีการหรือแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียน
- ตอนที่ 3 แบบสอบถามวัดผลสืบเนื่องจากการใช้วิธีการหรือแนวการปฏิบัติ
เกี่ยวกับการบริหารโรงเรียน

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

โปรดกาเครื่องหมาย ☒ ลงใน ☐ ที่ตรงกับตัวท่าน

☐ ครูใหญ่/อาจารย์ใหญ่/ผู้อำนวยการโรงเรียน

☐ ครู

ตอนที่ 2 แบบสอบถามวิธีการหรือแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียน

ข้อความต่อไปนี้ เป็นข้อเท็จจริงเกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติงานของผู้บริหาร
โรงเรียนของท่าน (หรือตัวท่านเอง กรณีที่ท่านเป็นครูใหญ่/อาจารย์ใหญ่/ผู้อำนวยการ
โรงเรียน) โปรดอ่านและพิจารณาว่างานหรือแนวทางดังกล่าวนี้ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ
ใด คือ มากที่สุด มาก ค่อนข้างมาก ค่อนข้างน้อย น้อย และน้อยที่สุด ให้ใส่
เครื่องหมาย ☒ ลงในช่องทางขวามือ ให้ตรงกับระดับความรู้สึกของท่าน โดยใช้
เกณฑ์ระดับการประเมินดังนี้

มากที่สุด	หมายถึง	มีการปฏิบัติ	ร้อยละ 80 ขึ้นไป
มาก	หมายถึง	มีการปฏิบัติ	ร้อยละ 70 - 79
ค่อนข้างมาก	หมายถึง	มีการปฏิบัติ	ร้อยละ 60 - 69
ค่อนข้างน้อย	หมายถึง	มีการปฏิบัติ	ร้อยละ 50 - 59
น้อย	หมายถึง	มีการปฏิบัติ	ร้อยละ 40 - 49
น้อยที่สุด	หมายถึง	มีการปฏิบัติ	ต่ำกว่าร้อยละ 40

ข้อ	งานที่ปฏิบัติ	ระดับการประเมิน					
		มากที่สุด	มาก	ค่อนข้างมาก	ค่อนข้างน้อย	น้อย	น้อยที่สุด
1.	ก่อนกำหนดโครงการประจำปีของโรงเรียน ได้มีการประชุมปรึกษาหารือ เพื่อซักซ้อม ความเข้าใจในระหว่างบุคลากรใน โรงเรียน						
2.	ให้คณะกรรมการมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหาร ทุกขั้นตอน ได้แก่ การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ การวางแผน การปฏิบัติตามแผน และการประเมินผล						
3.	มีการประเมินผลงานเมื่อสิ้นสุดโครงการ และเมื่อสิ้นปีการศึกษา เพื่อใช้ประกอบ การบริหาร และการวางแผนในปีต่อไป						

ข้อ	งานที่ปฏิบัติ	ระดับการประเมิน					
		มากที่สุด	มาก	ค่อนข้างมาก	ค่อนข้างน้อย	น้อย	น้อยที่สุด
4.	ปฏิบัติตนในฐานะผู้นำที่ดีของโรงเรียน และเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานเป็นผู้นำได้เป็นครั้งคราว						
5.	ดำเนินการนิเทศภายในโดยการเยี่ยมชั้นเรียน ปรึกษาหารือและให้คำแนะนำ เพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น						
6.	จัดให้มีสื่อการเรียนการสอน การเก็บรักษา และการใช้อย่างคุ้มค่า						
7.	จัดให้มีและส่งเสริมการใช้ห้องสมุด หรือมุมหนังสือ จนเกิดประโยชน์ต่อนักเรียน						
8.	กำกับ ดูแล ให้ครูเตรียมการสอน และทำบันทึกการสอน						
9.	จัดให้มีบริการด้านต่าง ๆ แก่นักเรียน เช่น ห้องพยาบาล อาหารกลางวัน สหกรณ์นักเรียน หุ่นการศึกษา เป็นต้น						
10.	จัดและส่งเสริมกิจกรรมด้านต่าง ๆ แก่นักเรียน สามารถปกครองและช่วยเหลือตนเองได้ เช่น มีคณะกรรมการนักเรียนชุมนุมต่าง ๆ เป็นต้น						

ข้อ	งานที่ปฏิบัติ	ระดับการประเมิน					
		มากที่สุด	มาก	ค่อนข้างมาก	ค่อนข้างน้อย	น้อย	น้อยที่สุด
11.	สำรวจ และให้ความช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาในด้านต่าง ๆ เช่น การขาดเรียน ความยากจน มีปัญหาทางครอบครัว ร่างกายพิการ เป็นต้น						
12.	ดำเนินการสำรวจเด็กในเขตบริการของโรงเรียน ให้เข้าเรียนอย่างทั่วถึง						
13.	จัดครูเข้าสอนหรือมอบหมายงานอื่นตามความรู้ความสามารถและความเหมาะสม						
14.	กำกับ ดูแล และส่งเสริมให้ครูได้ประพฤติปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ และจรรยาวิชาชีพครู						
15.	การพิจารณาความดีความชอบมีการแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาประเมินผลการทำงานของบุคลากรฝ่ายต่าง ๆ						
16.	ผู้บริหารเอาใจใส่ทุกข์สุขส่วนตัว และครอบครัวของบุคลากรในโรงเรียน และให้ความช่วยเหลืออย่างเหมาะสม						
17.	ดำเนินการหรือคุณลงงานสารบรรณของโรงเรียนได้อย่างมีระบบถูกต้องและรวดเร็ว						

ข้อ	งานที่ปฏิบัติ	ระดับการประเมิน					
		มากที่สุด	มาก	ค่อนข้างมาก	ค่อนข้างน้อย	น้อย	น้อยที่สุด
18.	ดำเนินการ หรือกำกับดูแลในการจัดทำและเก็บรวบรวมเอกสาร หลักฐานการปฏิบัติงานต่าง ๆ ของโรงเรียน เช่น สมุดหมายเหตุรายวัน ทะเบียนนักเรียน ฯลฯ ให้เป็นปัจจุบัน						
19.	กำกับ ดูแล ให้มีการทำบัญชีและทะเบียนเกี่ยวกับการเงิน ทั้งเงินงบประมาณเงินนอกงบประมาณ ของโรงเรียน ให้เป็นปัจจุบัน และถูกต้องตามระเบียบ						
20.	เอาใจใส่ดูแลอาคารสถานที่และบริเวณโรงเรียนให้สะอาด ปลอดภัย ร่มรื่น สวยงาม และเป็นระเบียบอยู่เสมอ						
21.	จัดและดูแลให้มีการใช้อาคารสถานที่และบริเวณโรงเรียนให้เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน และกิจกรรมอื่นอย่างเหมาะสม						
22.	จัดและควบคุมให้มีการอยู่เวรยามรักษาอาคารสถานที่และทรัพย์สินของทางราชการ						

ข้อ	งานที่ปฏิบัติ	ระดับการประเมิน					
		มากที่สุด	มาก	ค่อนข้างมาก	ค่อนข้างน้อย	น้อย	น้อยที่สุด
23.	มีการเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานของโรงเรียน เช่น ผลการประเมินคุณภาพทางการศึกษา โดยการจัดทำจุลสารหรือสิ่งพิมพ์ จัดป้ายประกาศเผยแพร่ข่าวสารของโรงเรียน เป็นต้น						
24.	โรงเรียนเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนในสถานต่าง ๆ เช่น การเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประเพณีของท้องถิ่น เข้าร่วมในกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่น เป็นต้น						
25.	ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน เช่น การเชิญประชาชนมาร่วมในวันสำคัญต่าง ๆ เชิญบุคคลในท้องถิ่นมาเป็นวิทยากร เป็นต้น						

ตอนที่ 3 แบบสอบถามวัดผลสืบเนื่องจากการใช้วิธีการหรือนวการปฏิบัติเกี่ยวกับ
การบริหารโรงเรียน

ข้อความต่อไปนี้ เป็นข้อเท็จจริงที่แสดงถึงสภาพที่ปรากฏอยู่ในโรงเรียน
ของท่าน โปรดอ่านและพิจารณาว่าข้อเท็จจริงดังกล่าวนี้ ปรากฏอยู่ในระดับใด
คือ มากที่สุด มาก ค่อนข้างมาก ค่อนข้างน้อย น้อย และน้อยที่สุด ให้ใส่
เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือให้ตรงกับระดับความรู้สึกของท่านโดยใช้เกณฑ์
ระดับการประเมิน ดังนี้

มากที่สุด	หมายถึง	ผลของการปฏิบัติ	ร้อยละ 80 ขึ้นไป
มาก	หมายถึง	ผลของการปฏิบัติ	ร้อยละ 70 - 79
ค่อนข้างมาก	หมายถึง	ผลของการปฏิบัติ	ร้อยละ 60 - 69
ค่อนข้างน้อย	หมายถึง	ผลของการปฏิบัติ	ร้อยละ 50 - 59
น้อย	หมายถึง	ผลของการปฏิบัติ	ร้อยละ 40 - 49
น้อยที่สุด	หมายถึง	ผลของการปฏิบัติ	ต่ำกว่าร้อยละ 40

ข้อ	ผลของการปฏิบัติ	ระดับการประเมิน					
		มากที่สุด	มาก	ปานกลางมาก	ปานกลางน้อย	น้อย	น้อยที่สุด
1.	คณะกรรมการส่วนใหญ่มีความเข้าใจจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน						
2.	คณะกรรมการส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติหน้าที่ทั้งงานประจำและงานพิเศษ						
3.	คณะกรรมการส่วนใหญ่นำผลการประเมินมาปรับปรุงการเรียนการสอน ทำให้ผลการเรียนของนักเรียนดีขึ้น						
4.	การปฏิบัติงานในโรงเรียนมีความคล่องตัวและเป็นที่น่าพอใจของคณะครู						
5.	คณะครูมีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน						
6.	ครูใช้สื่อประกอบการสอนและเก็บรักษาอย่างมีระบบ						
7.	นักเรียนมีนิสัยชอบอ่านหนังสือทำให้รักโรงเรียน ปัญหาการขาดเรียน การออกกลางคันลดลง						
8.	คณะครูเตรียมการสอน และทำบันทึกการสอนเป็นปัจจุบัน						
9.	โครงการอาหารกลางวัน ทำให้นักเรียนได้บริโภคอาหารที่มีคุณภาพประโยชน์ตามหลักโภชนาการ และช่วยเหลือนักเรียนยากจนได้						

ข้อ	ผลของการปฏิบัติ	ระดับการประเมิน					
		มากที่สุด	มาก	ค่อนข้างมาก	ค่อนข้างน้อย	น้อย	น้อยที่สุด
10.	นักเรียนส่วนใหญ่มีความประพฤติดี ปฏิบัติตามระเบียบวินัยของโรงเรียน และของหมู่คณะที่กำหนดขึ้น						
11.	นักเรียนส่วนใหญ่มีสุขภาพสมบูรณ์ ทั้งร่างกายและจิตใจ						
12.	เด็กในเขตบริการของโรงเรียนมาเข้าเรียนตามเป้าหมาย						
13.	คณะกรรมการที่ได้รับความไว้วางใจ ทำให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย						
14.	คณะกรรมการประพฤติดี ควรเป็นแบบอย่างที่ดีของศิษย์และผู้อื่น ไม่เคยกระทำความผิดถึงขั้นถูกสอบสวน						
15.	คณะกรรมการพิจารณาความดีความชอบประจำปี ไม่มีปัญหาการร้องเรียน						
16.	คณะกรรมการมีความสนิทสนม และเป็นกันเองกับผู้บริหาร						
17.	โรงเรียนจัดทำรายงานต่าง ๆ เสร็จทันตามกำหนด ไม่เคยถูกติตตามทวงถามจากหน่วยเหนือ						

ข้อ	ผลของการปฏิบัติ	ระดับการประเมิน					
		มากที่สุด	มาก	ค่อนข้างมาก	ค่อนข้างน้อย	น้อย	น้อยที่สุด
18.	การค้นหาค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องของครู และนักเรียนทำไต่สวนและรวดเร็ว						
19.	การเบิกจ่ายเงินเดือน เงินสวัสดิการ หรือเงินอื่น ๆ ปฏิบัติได้ถูกต้อง ไม่เคยเสียหาย						
20.	ผู้ปกครองนักเรียนพอใจในการปฏิบัติงานของผู้บริหารและคณะครู						
21.	ชุมชนเห็นความสำคัญของโรงเรียน มีความรู้สึกเป็นเจ้าของ ช่วยกันรักษาทรัพย์สินของโรงเรียน						
22.	คณะครูเอาใจใส่ในการอยู่เวรยามเป็นอย่างดี สามารถป้องกันทรัพย์สินของทางราชการไม่ให้เสียหายได้						
23.	ผู้ปกครองนักเรียนสนใจติดตามความก้าวหน้าของโรงเรียนอยู่เสมอ						
24.	โรงเรียนกับชุมชนมีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน						
25.	ประชาชนยินดีและเต็มใจมาร่วมในกิจกรรมวันสำคัญต่าง ๆ หรือกิจกรรมใด ๆ ที่ทางโรงเรียนขอความร่วมมือ						

แบบสำรวจฉบับที่ 3

แบบสอบถาม

เรื่อง

"สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดชัยภูมิ"

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้มี 2 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหาร

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

โปรดกาเครื่องหมาย ☒ ลงใน ☐ ที่ตรงกับตัวท่าน

☐ ครูใหญ่/อาจารย์ใหญ่/ผู้อำนวยการโรงเรียน

☐ ครู

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหาร

ข้อความต่อไปนี้ เป็นข้อเท็จจริงที่แสดงถึงคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียน
(หรือตัวท่านเองในกรณีที่ท่านเป็นครูใหญ่หรืออาจารย์ใหญ่หรือผู้อำนวยการโรงเรียนนี้)

โปรดอ่านและพิจารณาว่าคุณลักษณะหรือการกระทำดังกล่าวนี้อยู่ในระดับใด คือ
มากที่สุด มาก ค่อนข้างมาก ค่อนข้างน้อย น้อย และน้อยที่สุด ให้ใส่เครื่องหมาย

☒ ลงในช่องทางขวามือให้ตรงกับระดับความรู้สึกของท่าน โดยใช้เกณฑ์ระดับการ
ประเมิน ดังนี้

มากที่สุด	หมายถึง	มีคุณลักษณะหรือการปฏิบัติ	ร้อยละ 80 ขึ้นไป
มาก	หมายถึง	มีคุณลักษณะหรือการปฏิบัติ	ร้อยละ 70 - 79
ค่อนข้างมาก	หมายถึง	มีคุณลักษณะหรือการปฏิบัติ	ร้อยละ 60 - 69
ค่อนข้างน้อย	หมายถึง	มีคุณลักษณะหรือการปฏิบัติ	ร้อยละ 50 - 59
น้อย	หมายถึง	มีคุณลักษณะหรือการปฏิบัติ	ร้อยละ 40 - 49
น้อยที่สุด	หมายถึง	มีคุณลักษณะหรือการปฏิบัติ	ต่ำกว่าร้อยละ 40

ข้อ	คุณลักษณะของผู้บริหาร	ระดับการประเมิน					
		มากที่สุด	มาก	ค่อนข้างมาก	ค่อนข้างน้อย	น้อย	น้อยที่สุด
1.	ผู้บริหารโรงเรียนเอาใจใส่ให้ความช่วยเหลือบุคลากรทั้งในหน้าที่การงานและส่วนตัว						
2.	ผู้บริหารประพฤติตนน่าเลื่อมใส เป็นตัวอย่างแก่บุคคลอื่น						
3.	ผู้บริหารละเว้นจากอบายมุขต่าง ๆ						
4.	ผู้บริหารมีกิริยา มารยาท สุภาพเรียบร้อย						
5.	ผู้บริหารแต่งกายสะอาดเรียบร้อย เหมาะสมกับกาลเทศะ						
6.	ผู้บริหารเป็นคนเปิดเผย และเป็นกันเองกับครูร่วมงาน						
7.	ผู้บริหารปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต						

ข้อ	คุณลักษณะของผู้บริหาร	ระดับการประเมิน					
		มากที่สุด	มาก	ค่อนข้างมาก	ค่อนข้างน้อย	น้อย	น้อยที่สุด
8.	ผู้บริหารรับฟังความคิดเห็นของผู้อยู่ร่วมงาน และนำความคิดเห็นของผู้อยู่ร่วมงานมาประกอบการพิจารณาตัดสินใจ						
9.	ผู้บริหารมีความยินดีเมื่อผู้ใต้บังคับบัญชาประสบความสำเร็จในการทำงานและชีวิตส่วนตัว						
10.	ผู้บริหารเป็นผู้สนใจศึกษาหาความรู้และประสบการณ์เพิ่มเติมให้ทันสมัยและนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์ในการปฏิบัติงานอยู่เสมอ						
11.	ผู้บริหารเป็นผู้ใช้เวลาให้แก่งานและการเสียสละเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม						
12.	ผู้บริหารเป็นผู้มีความเพียร ปฏิบัติภาระหน้าที่ต่าง ๆ โดยไม่ลดละเบี่ยงหน่าย						
13.	ผู้บริหารเป็นผู้รู้จักเลือกกว่าใครเป็นคนไม่ควรคบหา ใครเป็นคนไม่ดีไม่ควรคบหา						
14.	ผู้บริหารไม่ชักชวนผู้อยู่ร่วมงานไปในทางที่ไม่สมควร						
15.	ผู้บริหารวางตัวเหมาะสม เสมอตนเสมอปลาย						
16.	ผู้บริหารให้เกียรติผู้อยู่ร่วมงานเสมอ						

ข้อ	คุณลักษณะของผู้บริหาร	ระดับการประเมิน					
		มากที่สุด	มาก	ค่อนข้างมาก	ค่อนข้างน้อย	น้อย	น้อยที่สุด
17.	ผู้บริหารยอมรับความสามารถของผู้ใต้บังคับบัญชา						
18.	ผู้บริหารเป็นผู้มีอารมณ์หนักแน่นมั่นคง และไม่หวั่นไหวง่าย						
19.	ผู้บริหารเป็นผู้มีความยุติธรรมไม่เลือกที่รักมักที่ชัง						
20.	ผู้บริหารสนใจ เอาใจใส่ และพิทักษ์ผลประโยชน์ของผู้ใต้บังคับบัญชา						
21.	ผู้บริหารเป็นผู้ที่รักและศรัทธาในอาชีพการ						
22.	ผู้บริหารสามารถปรับตัวเข้ากับคนอื่นได้						
23.	ผู้บริหารมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการปฏิบัติงาน						
24.	ผู้บริหารมีความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าตัดสินใจในสิ่งที่ถูกอย่างมีเหตุผล						
25.	ผู้บริหารมีความรับผิดชอบต่องาน และครอบครัว						

ภาคผนวก ข.

แสดงร้อยละของคะแนนความรู้ความเข้าใจงาน
และกระบวนการบริหารโรงเรียน จำแนกเป็นค่าน้อย
แสดงค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม

ตาราง แสดงร้อยละของคะแนน ด้านความรู้ ความเข้าใจงานและกระบวนการบริหาร
โรงเรียน โดยจำแนกเป็นค่าน้อย (ประกอบตาราง 4)

ข้อ	งานบริหารโรงเรียนประถมศึกษา	$\bar{X}$	การประเมินค่า
	<u>งานวิชาการ</u>		
1.	งานบริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่สำคัญที่สุด ได้แก่ งานใด ก. งานบุคลากร ข. งานวิชาการ ค. งานอาคารสถานที่ ง. งานธุรการและการเงิน	95.56	ดีมาก
3.	ผู้บริหารการศึกษาที่มีบทบาทสำคัญที่สุด ที่จะทำให้นักเรียนบรรลุจุดหมายของหลักสูตรคือใคร ก. ทน.ปอ. ข. ผอ.ปจ. ค. ผู้บริหารโรงเรียน ง. เลขาธิการ กปช.	98.79	ดีมาก
4.	ข้อใดเป็นวัตถุประสงค์หลักของการบริหารโรงเรียน ก. เพื่อให้บุคลากรปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ข. เพื่อใช้ทรัพยากรที่มีจำกัด ให้เกิดประโยชน์ มากที่สุด ค. เพื่อให้นักเรียนมีพัฒนาการ บรรลุตามจุดหมาย ของหลักสูตร ง. เพื่อให้งานด้านต่าง ๆ ของโรงเรียนดำเนิน ไปด้วยความเรียบร้อย	46.77	อ่อน

ข้อ	งานบริหารโรงเรียนประถมศึกษา	$\bar{X}$	การประเมินค่า
5.	ประเมินผลงานวิชาการ เป็นไปเพื่อประโยชน์ด้านใดมากที่สุด ก. การนิเทศการเรียนการสอน ข. การเลื่อนชั้นระหว่างปีและปลายปี ค. ปรับปรุงประสิทธิภาพการเรียนการสอน ง. การควบคุม กำกับ ติดตาม ให้งานดำเนินไปตามแผน	85.08	ดีมาก
6.	การประเมินผลงานวิชาการจะต้องประเมินในเรื่องใด ก. การสอนของครู ข. การเรียนของนักเรียน ค. โครงการตามแผนงานวิชาการ ง. ถูกทั้งข้อ ก. ข. และ ค.	94.35	ดีมาก
7.	ข้อใดเป็นหลักการของหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 ก. เพื่อสร้างเสริมความปลอดภัย ข. มุ่งให้ทำประโยชน์แก่สังคมและอยู่ร่วมกัน ค. มุ่งให้เด็กเรียนนำไปใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิต ง. เพื่อให้เด็กเรียนนำไปใช้ในการศึกษาต่อระดับสูงต่อไป	87.90	ดีมาก
8.	หลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 จัดโครงสร้างและเนื้อหาอย่างไร ก. เป็นรายวิชา ข. เป็นรายคาบ ค. เป็นหมวดวิชา ง. เป็นกลุ่มประสบการณ์	97.17	ดีมาก

ข้อ	งานบริหารโรงเรียนประถมศึกษา	$\bar{X}$	การประเมินค่า
9.	การจัดครูเข้าสอนระดับชั้นใด ที่ผู้บริหารต้องพิจารณา ความสามารถของครูเป็นพิเศษ ก. ป.1 - 2 ข. ป.3 - 4 ค. ป.5 - 6 ง. ต้องพิจารณาทุกระดับชั้น	85.48	ดีมาก
10.	นักเรียนชั้น ป.1 - 2 ควรเรียนครั้งละเท่าไร ในหนึ่ง ช่วงเวลาเรียน ก. 1 - 2 คาบ ข. 2 - 3 คาบ ค. 1 - 3 คาบ ง. 3 - 4 คาบ	81.45	ดีมาก
11.	ตามระเบียบการประเมินผลฯ นักเรียนชั้นใดบ้างที่ไม่มี การสอบไล่ปลายปี ก. ชั้น ป.1,2,3 ข. ชั้น ป.1,3,5 ค. ชั้น ป.2,4,6 ง. ชั้น ป.1,2,3,4,5	89.51	ดีมาก
12.	ตามระเบียบการประเมินผลระดับประถมศึกษา พ.ศ.2524 ใครเป็นผู้อนุมัติผลการสอบ ป. 1 - 5 ก. ครูประจำชั้น ข. ผู้บริหารโรงเรียน ค. ศึกษาธิการอำเภอ ง. หัวหน้าการประถมศึกษา อำเภอ	70.96	ดี
43.	ข้อใดเป็นการเขียนนโยบายที่ถูกต้องที่สุด ก. ปรับปรุงคุณภาพให้ดีขึ้น ข. ศึกษาดี กีฬาเด่น เน้นคุณธรรม ค. เร่งคุณภาพ ปรามทุจริต พิชิตความทุกข์ยาก ง. เร่งรื้อระบบการนิเทศภายในให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น	35.08	ต้องแก้ไข

ข้อ	งานบริหารโรงเรียนประถมศึกษา	$\bar{x}$	การประเมินค่า
44.	การนิเทศภายในชั้นตอนใดของกระบวนการบริหาร ก. การวางแผน ข. ประเมินผล ค. การดำเนินการตามแผน ง. อยู่ในขั้นตอนของกระบวนการ	70.16	ดี
	รวมเฉลี่ย	79.95	ดี
	<u>งานบุคลากร</u>		
2.	ทรัพยากรในการบริหารงานที่สำคัญที่สุด ได้แก่อะไร ก. เงิน ข. คน ค. การจัดการ ง. วัสดุอุปกรณ์	91.93	ดีมาก
13.	ผู้บริหารโรงเรียนต้องคำนึงงานใด เป็นอันดับแรก ก. การพัฒนาบุคลากร ข. การประเมินบุคลากร ค. การจัดบุคลากรเข้าปฏิบัติงาน ง. การควบคุม, กำกับ, นิเทศ	87.09	ดีมาก
14.	การพัฒนาบุคลากรควรดำเนินการตามข้อใด ก. การอบรมก่อนปฏิบัติงาน ข. การอบรมระหว่างปฏิบัติงาน ค. การอบรมเมื่อเสร็จสิ้นการปฏิบัติงาน ง. ถูกทั้งข้อ ก. ข. และ ค.	82.66	ดีมาก
15.	ข้อใดไม่ใช่บุคลากรในโรงเรียนประถมศึกษา ก. สายบริหาร (บ) ข. สายปฏิบัติการสอน (ป) ค. สายสนับสนุนการสอน (ส) ง. สายส่งเสริมการเรียนการสอน (ส)	81.45	ดีมาก

ข้อ	งานบริหารโรงเรียนประถมศึกษา	X	การประเมินค่า
16.	การจัดครูเข้าสอบประจำชั้น ผู้บริหารควรดำเนินการตามข้อใด ก. ให้ครูเลือกเองตามความถนัด ข. จัดตามวิชาเอก ประสบการณ์ ความถนัด และความสนใจ ค. ผู้บริหารพิจารณาเอง หรือร่วมกับคณะทำงาน ง. ผสมผสานระหว่างข้อ ข. และ ข้อ ก.	82.25	ดีมาก
17.	การประเมินผลการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนผู้บริหารควรดำเนินการตามข้อใด ก. ประเมินตามผู้บริหารเห็นสมควร ข. กำหนดแนวทางการประเมินให้ชัดเจน ค. ประเมินตามแบบ สปช. กำหนด ง. ให้คณะกรรมการกำหนดแนวทางการประเมินตามความพอใจ	77.41	ดี
18.	ขอความใ้คกล่าวไม่ถูกต้อง ก. ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาทุกคนมีชั่วโมงทำการสอนสัปดาห์ละ 10 ชั่วโมง ข. ครูสนับสนุนการสอนทุกคนต้องมีชั่วโมงทำการสอนอย่างน้อยสัปดาห์ละ 5 ชั่วโมง ค. ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนทุกคนต้องมีชั่วโมงทำการสอนอย่างน้อยสัปดาห์ละ 5 ชั่วโมง ง. ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีนักเรียนตั้งแต่ 720 คนขึ้นไปไม่ควรมีชั่วโมงทำการสอน	72.98	ดี

ข้อ	งานบริหารโรงเรียนประถมศึกษา	$\bar{X}$	การประเมินค่า
46.	การลาประเภทใดที่ข้าราชการครูในโรงเรียนไม่มีสิทธิ์ลาได้ ก. การลาไปต่างประเทศ ข. การลาพักผ่อนประจำปี ค. การลาไปปฏิบัติภารกิจวิจัย ง. การลาไปประกอบพิธีฮัจญ์	79.83	ดี
	รวมเฉลี่ย	72.11	ดี
<u>งานกิจการนักเรียน</u>			
19.	กิจกรรมใดที่ส่งเสริมการเป็นผู้นำและการปกครองตนเองได้ดียิ่งที่สุด ก. การจัดตั้งสภานักเรียน ข. การจัดตั้งกลุ่มอาสาสมัคร ค. การจัดงานแข่งขันกีฬานักเรียน ง. การจัดตั้งชมชนบำเพ็ญประโยชน์	73.79	ดี
20.	ข้อใดจัดอยู่ในงานบริการนักเรียน ก. การจัดทัศนศึกษา ข. การจัดอาหารกลางวัน ค. การจัดทำเขตบริการการศึกษา ง. การจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน	72.98	ดี

ข้อ	งานบริหารโรงเรียนประถมศึกษา	$\bar{x}$	การประเมินค่า
21.	ข้อความใดกล่าวไม่ถูกต้อง เกี่ยวกับการเปลี่ยนนักเรียน ก. กำหนดการเปลี่ยนไม่เกิน 6 ที่โดยหัวหน้าสถานศึกษา ข. ให้เปลี่ยนที่ถนนหรือชานอนตอนบนด้านหลัง ซึ่งมีเครื่องแต่งกายรองรับ ค. ไม่เรียวยตองเหลากลม นิวเรียบ เสนวศุนยกลาง ไมเกิน 0.7 ซม. ง. เปลี่ยนในที่เปิดเผยเพื่อไม่ให้นักเรียนอื่นถือเอาเป็นตัวอย่าง	82.25	ดีมาก
22.	ผู้บริหารโรงเรียนอนุญาตให้พานักเรียนไปศึกษานอกสถานที่ใดในกรณีใด ก. ไปศึกษาใกล้บริเวณโรงเรียน ข. ไปศึกษานอกสถานที่กรณีค้างคืน ค. ไปศึกษานอกสถานที่กรณีไม่ค้างคืน ง. ไปศึกษานอกสถานที่กรณีพาไปนอกราชอาณาจักร	83.40	ดีมาก
23.	เมื่อนักเรียนขาดเรียนเกิน 3 วัน ในหนึ่งเดือนโรงเรียนจะต้องดำเนินการอย่างไร ก. แจ้งกรรมการศึกษา ข. มีหนังสือเตือนไปยังผู้ปกครอง ค. รายงานคณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ ง. มีหนังสือเตือนไปยังผู้ปกครองแล้วรายงานคณะกรรมการการประถมศึกษา	91.93	ดีมาก

ข้อ	งานบริหารโรงเรียนประถมศึกษา	$\bar{x}$	การประเมินค่า
45.	จะปฏิบัติอย่างไร ในกรณีที่ทางราชการประกาศให้ชักธงชาติครึ่งเสา ก. ชักธงชาติขึ้นไป 2 ใน 3 ของความสูงของเสาธง ข. ชักธงชาติขึ้นไปถึงปลายเสา แล้วลดลงจากปลายเสา ระยะ 1 ใน 2 ของความสูงของเสาธง ค. ชักธงชาติขึ้นถึงปลายเสาแล้วลดลงจากปลายเสา ระยะ 1 ใน 3 ของความสูงของเสาธง ง. ชักธงชาติขึ้นถึงปลายเสาแล้วลดลงจากปลายเสา เป็นระยะ 1 ใน 4 ของความสูงของเสา	80.24	ดีมาก
	รวมเฉลี่ย	88.94	ดีมาก
30.	<u>งานอาคารสถานที่</u> ข้อใดไม่จัดอยู่ในขอบข่ายของงานอาคารสถานที่ ก. การจัดสร้างอาคารสถานที่ ข. การบำรุงรักษาอาคารสถานที่ ค. การประเมินผลการใช้อาคารสถานที่ ง. การซื้อขายแลกเปลี่ยนอาคารสถานที่	89.11	ดีมาก
31.	การส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมรับผิดชอบอาคารสถานที่ จะช่วยสนับสนุนการปฏิบัติงานใดมากที่สุด ก. การใช้อาคารสถานที่ ข. การจัดสร้างอาคารสถานที่ ค. การบำรุงรักษาอาคารสถานที่ ง. การประเมินผลการใช้อาคารสถานที่	89.91	ดีมาก

ข้อ	งานบริหารโรงเรียนประถมศึกษา	$\bar{X}$	การประเมินค่า
32.	การจัดเวรยามดูแลอาคารสถานที่ อยู่ในขอบข่ายของงานใด ก. การจัดสร้างอาคารสถานที่ ข. การควบคุมดูแลอาคารสถานที่ ค. การบำรุงรักษาอาคารสถานที่ ง. การประเมินผลการใช้อาคารสถานที่	91.93	ดีมาก
33.	ถ้าประสงค์จะรื้อถอนอาคารเรียนที่ก่อสร้างมาแล้ว 28 ปี จะดำเนินการตามข้อใด ก. ขออนุญาตจากนายอำเภอท้องที่ ข. ขออนุญาตจากผู้ว่าราชการจังหวัด ค. ขออนุญาตกรมชนารักษ์โดยผ่าน สปช. ง. ขออนุญาต สปช. แล้วรายงานให้กรมชนารักษ์ทราบ	65.32	ดี
34.	สิ่งใดมีส่วนช่วยในการดำเนินงานอาคารสถานที่เป็นไปโดยสะดวกและราบรื่นมากที่สุด ก. การควบคุมการก่อสร้างอาคารเรียนอย่างเข้มงวดรัดกุมที่สุด ข. การปลุกฝังให้บุคลากรและบุคคลในชุมชน มีความรู้สึกเป็นเจ้าของและหวงแหนโรงเรียน ค. การเข้มงวดกวดขัน ในการควบคุมดูแลอาคารสถานที่ให้เป็นไปตามระเบียบอย่างเคร่งครัด ง. การแบ่งหน้าที่ให้นักเรียนทุกชั้น ได้มีส่วนร่วมรับผิดชอบในการควบคุมอาคารสถานที่	83.87	ดีมาก

ข้อ	งานบริหารโรงเรียนประถมศึกษา	$\bar{X}$	การประเมินค่า
35.	เมื่อมีผู้ขอใช้อาคารสถานที่ที่ผู้บริหารโรงเรียนจะดำเนินการอย่างไร ก. รายงานนายอำเภอ ข. อนุญาตได้ครั้งละไม่เกิน 7 วัน ค. รายงานหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ง. อนุญาตครั้งละไม่เกิน 7 วัน แล้วรายงานผู้บังคับบัญชา	72.17	ดี
36.	การขอใช้อาคารสถานที่ กรณีใดที่ผู้บริหารโรงเรียนอนุญาตไม่ได้ ก. ใช้บริเวณสนามแสดงดนตรี ข. ใช้อาคารเรียนเป็นสถานที่รับบริจาคโลหิต ค. ผู้สมัคร ส.จ. ขอใช้อาคารอเนกประสงค์เพื่อหาเสียง ง. ประชาชนขอใช้บริเวณโรงเรียนจัดงานตามประเพณี	94.35	ดีมาก
	รวมเฉลี่ย	84.00	ดีมาก
29.	<u>งานความสัมพันธ์กับชุมชน</u> ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเป็นความสัมพันธ์แบบใด ก. ความสัมพันธ์ทางเดียว ข. ความสัมพันธ์ 2 ทาง ค. ความสัมพันธ์ชั่วคราว ง. ความสัมพันธ์หลายทาง	87.50	ดีมาก

ข้อ	งานบริหารโรงเรียนประถมศึกษา	$\bar{X}$	การประเมินค่า
37.	โรงเรียนและชุมชนควรมีบทบาทอย่างไรความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ก. ชุมชนเป็นผู้ให้โรงเรียนเป็นผู้รับ ข. โรงเรียนเป็นผู้ให้ชุมชนเป็นผู้รับ ค. โรงเรียนและชุมชนรวมกันเป็นผู้รับ ง. โรงเรียนและชุมชนเป็นผู้ให้และผู้รับ	93.95	ดีมาก
38.	ในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนนั้น ผู้บริหารควรยึดหลักอะไร ก. การคำนึงอย่างต่อเนื่อง ข. ความเป็นกันเองกับประชาชน ค. ความบริสุทธิ์ใจและตรงไปตรงมา ง. ถูกทั้งข้อ ก. ข. และ ค.	95.16	ดีมาก
39.	ทักษะส่วนใดที่ช่วยให้ผู้บริหารประสบความสำเร็จในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนมากที่สุด ก. ทักษะมนุษยสัมพันธ์ ข. ทักษะการนำชุมชน ค. ทักษะการประสานงาน ง. ทักษะการพูดในที่ชุมชน	92.33	ดีมาก
40.	คณะกรรมการประจำโรงเรียนมีจำนวนเท่าใด ก. อย่างน้อย 5 คน แต่ไม่เกิน 10 คน ข. อย่างน้อย 5 คน แต่ไม่น้อย 15 คน ค. อย่างน้อย 10 คน แต่ไม่เกิน 15 คน ง. ไม่จำกัดขึ้นอยู่กับขนาดของโรงเรียน	84.27	ดีมาก

ข้อ	งานบริหารโรงเรียนประถมศึกษา	$\bar{x}$	การประเมินค่า
41.	บุคคลในข้อใดมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการการศึกษา ประจำโรงเรียน ก. ผู้บริหารโรงเรียน ข. ประธานกลุ่มโรงเรียน ค. คณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ ง. ประธานคณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ	85.88	ดีมาก
42.	นาย ก. บริจาคเงินให้โรงเรียน 9,200 บาท บุคคลตาม ข้อใดจะเป็นผู้ตอบขอใบหรืออนุโมทนา ก. ผู้บริหารโรงเรียน ข. หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ค. ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด ง. เลขาธิการคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ	78.62	ดี
	รวมเฉลี่ย	88.37	ดีมาก

ตาราง แสดงค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบฉบับที่ 1
(คะแนนสมรรถภาพทางความรู้ความเข้าใจงานและกระบวนการบริหาร)

ข้อ	P	r
1.	.5000	.8932
2.	.5000	.8932
3.	.5500	.9088
4.*	.4500	.3336
5.	.3500	.6353
6.	.6000	.6701
7.*	.8000	.0408
8.	.5000	.5411
9.	.5500	.7660
10.	.5000	.7826
11.	.4000	.5561
12.*	.8500	-.2742
13.	.5500	.9088
14.	.4500	.8634
15.	.6500	.7080
16.*	.5000	.1432
17.	.4500	.6584
18.	.4800	.3872
19.	.4000	.7547

ν cm	P	r
20.	.4500	.2119
21.	.3500	.4655
22.*	.2500	.0859
23.*	.8000	-.1348
24.*	.4000	-.4322
25.	.4500	.4641
26.*	.8500	.3394
27.	.4000	.2830
28.	.6500	.3463
29.	.4000	.6194
30.*	.5000	-.6904
31.	.6500	.7915
32.	.5000	.6886
33.*	.3000	.4078
34.	.5000	.5720
35.	.7500	.7693
36.	.7000	.5751
37.	.4500	.8634
38.*	.9000	-.2641
39.	.5000	.6717
40.	.6000	.8140
41.	.5500	.9088

ข้อ	P	r
42.	.4500	.4873
43.	.9000	.9123
44.	.5500	.6169
45.	.7000	.5499
46.*	.8500	-.1440
47.	.4000	.8028
48.	.5500	.8293
49.	.4500	.7842
50.*	.9000	-.2511
51.	.5500	.5780
52.	.5500	.7503
53.	.6000	.4494
54.	.3500	.3614
55.	.5000	.3875
56.	.6500	.3702
57.	.6000	.5199
58.	.5500	.7739
59.*	.8500	.1630
60.	.7000	.3810

* หมายถึงข้อที่ไม่เลือก

ตาราง แสดงค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามฉบับที่ 2 (คะแนนสมรรถภาพ
ด้านทักษะพื้นฐานของผู้บริหาร)

ข้อ	งานที่ปฏิบัติ	ผลของการปฏิบัติ
	t	t
1.	8.38	6.56
2.	9.79	9.75
3.	11.07	8.25
4.	3.91*	7.81
5.	7.48	4.86 *
6.	8.07	6.00
7.	9.43	8.86
8.	4.51*	7.75
9.	7.12	4.41
10.	7.67	5.09
11.	4.05*	6.00
12.	3.14	9.47
13.	9.47	3.72 *
14.	9.18	5.71
15.	7.90	5.20
16.	4.36*	3.87*
17.	9.08	6.52
18.	7.63	5.60

๒ ข้อ	งานที่ปฏิบัติ	ผลของการปฏิบัติ
	๓	๓
19.	8.10	4.85*
20.	7.45	5.10
21.	6.84	4.86
22.	9.41	6.70
23.	10.30	3.52*
24.	4.88*	7.44
25.	8.87	7.25
26.	8.57	6.64
27.	5.17*	4.54*
28.	10.60	7.89
29.	7.33	4.69*
30.	4.39*	5.53
31.	7.82	8.37
32.	4.49*	3.97*
33.	6.91	3.57*
34.	6.24	4.31*
35.	4.18*	9.60

* หมายถึงข้อที่ไม่เลือก

ตาราง แสดงค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามฉบับที่ 3 (คะแนนสมรรถภาพ
 ด้านคุณธรรมของผู้บริหาร)

ข้อ	t	ข้อ	t
1.	4.81 *	19.	11.82
2.	7.66	20.	4.65 *
3.	7.72	21.	10.77
4.	9.37	22.	10.36
5.	5.44 *	23.	9.17
6.	10.66	24.	6.59
7.	8.11	25.	4.35 *
8.	8.32	26.	3.63 *
9.	4.83 *	27.	10.86
10.	9.78	28.	12.02
11.	5.51 *	29.	12.95
12.	9.98	30.	9.10
13.	9.42	31.	8.77
14.	8.75	32.	4.27 *
15.	8.13	33.	8.62
16.	4.86 *	34.	10.78
17.	12.26	35.	3.57 *
18.	7.26		

* หมายถึงข้อที่ไม่เลือก

ประวัติผู้วิจัย

- ชื่อ เจริญ ขวัญสำราญ เกิด 18 เมษายน 2485
- ภูมิลำเนา 266 หมู่ 3 ซอยสุขาภิบาล 5 อ.แก่งคร้อ จ.ชัยภูมิ 36150
- การศึกษา
- 2497 สำเร็จการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จากโรงเรียนโนนเสลาประชาศึกษาวิทย
อ.ภูเขียว จ.ชัยภูมิ
- 2503 สำเร็จชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนภูเขียว อ.ภูเขียว
จ.ชัยภูมิ
- 2507 สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง
(วิชาเอกภาษาอังกฤษ - คณิตศาสตร์) จากวิทยาลัยครู
นครราชสีมา จ.นครราชสีมา
- 2521 สำเร็จการศึกษามัธยมศึกษา (กศ.บ.) วิชาเอกภูมิศาสตร์
จาก มศว. มหาสารคาม จ.มหาสารคาม
- 2530 สำเร็จการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) วิชาเอกการบริหาร
การศึกษา จาก มศว. ประสานมิตร กรุงเทพมหานคร

การปฏิบัติงาน

- 2507 ครูตรีโรงเรียนบ้านนาแก อ.แก่งคร้อ จ.ชัยภูมิ
- 2513 ครูโทหัวหน้าหมวดวิชาภาษาอังกฤษ โรงเรียนบ้านนาหนองทุ่ม
อ.แก่งคร้อ จ.ชัยภูมิ
- 2514 ครูใหญ่โรงเรียนบ้านนาหนองทุ่ม อ.แก่งคร้อ จ.ชัยภูมิ
- 2521 อาจารย์ใหญ่โรงเรียนบ้านนาแก อ.แก่งคร้อ จ.ชัยภูมิ
- 2522 หัวหน้าหมวดการศึกษาอำเภอ อ.แก่งคร้อ จ.ชัยภูมิ
- 2523 หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ อ.ภูเขียว จ.ชัยภูมิ
- 2528 หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ อ.บ้านหัน จ.ชัยภูมิ
- 2530 หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ อ.บ้านแท่น จ.ชัยภูมิ

สมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ

บทคัดย่อ
ของ
เจริญ ขวัญสำราญ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
กุมภาพันธ์ 2531

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาสมรรถภาพด้านความรู้ความเข้าใจ งานและกระบวนการบริหารโรงเรียน ด้านทักษะพื้นฐานและด้านคุณธรรมของ ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู และเพื่อ เปรียบเทียบสมรรถภาพของผู้บริหาร โดยจำแนกตามวุฒิ อายุ และประสบการณ์ ในการปฏิบัติงาน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ เป็นผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหาร 248 คน ครู 992 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบทดสอบวัดความรู้ ความเข้าใจงานและกระบวนการบริหารโรงเรียน ซึ่งเป็นข้อทดสอบแบบเลือกตอบ และเป็นแบบสอบถามประเมินการปฏิบัติงานและคุณธรรมของผู้บริหาร ซึ่งเป็นแบบสอบถาม ประเภทมาตราส่วนประมาณค่า สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ สถิติพื้นฐานและ การประเมินคะแนนเฉลี่ยตามเกณฑ์ที่กำหนด และทดสอบความแตกต่างระหว่าง คะแนนเฉลี่ย 2 กลุ่ม โดยใช้สถิติค่าที ($t - test$)

ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารมีสมรรถภาพรวมและรายด้านทั้ง 3 ด้าน ผ่าน เกณฑ์ที่กำหนด และเมื่อเปรียบเทียบสมรรถภาพของผู้บริหาร จำแนกตามวุฒิ อายุ และประสบการณ์ ปรากฏผลดังนี้

1. ผู้บริหารที่มีวุฒิปริญญาตรีขึ้นไป มีสมรรถภาพโดยรวม และด้านความรู้ ความเข้าใจงานและกระบวนการบริหารสูงกว่าผู้บริหารที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผู้บริหารที่มีอายุ 40 ปีขึ้นไป มีสมรรถภาพโดยรวม และด้านความรู้ ความเข้าใจงานและกระบวนการบริหารสูงกว่าผู้บริหารที่มีอายุน้อยกว่า 40 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ 5 ปีขึ้นไป มีสมรรถภาพโดยรวม และใน แต่ละด้านสูงกว่าผู้บริหารที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ

THE COMPETENCY OF THE PRIMARY SCHOOL ADMINISTRATOR UNDER
THE OFFICE OF PROVINCIAL PRIMARY EDUCATION, CHAIYAPHUM

AN ABSTRACT

BY

CHAROEN KHUAMSUMRAN

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree
at Srinakharinwirot University

February 1988

The purposes of the study were to investigate the three aspects of the competency of the primary school administrators namely the comprehension of school tasks and administration process, the basic skills of leadership, and the administrators' morality as viewed by primary school administrators and teachers, and to compare the views of those classified by educational qualifications, ages, and ranges of working experiences.

Sample of the study comprised of 248 school administrators who worked in schools under the jurisdiction of Chaiyaphum Provincial Education Office.

The instrument used for collecting data was the multiple choice test and the Likert-type questionnaires. Mean, standard deviation, t - test were applied to analyze the data.

The result indicated that the school administrators had high standard on overall and each aspect of their competency. In comparison, the competency between the groups of school administrators classified by educational qualifications, ages, and ranges of working experience, were as follows;

1. School administrators with a bachelor' degree or higher and those with lower educational qualification had statistically different competence toward overall and the comprehension of school tasks and administration process at .05 level of significance.

2. School administrators with more than 40 years and those with lower than 40 years had statistically different competency toward overall and the comprehension of school tasks and administration process at .05 level of significance.

3. School administrators with more than 5 years of working experience and those with lower than 5 years did not show significantly difference toward overall and each aspects of competency.